

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leltgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 570

Poznań, środa dnia 14 grudnia 1932

Rok XXVII

Poznań, 13 grudnia.

Tańszy kredyt długoterminowy

W wczorajszym „Dziale Gospodarczym” naszego pisma podaliśmy za jedną z agencji prasowych wiadomość o uchwale Rady Ministrów, dotyczącej obniżenia oprocentowania listów zastawnych i obligacji. Ponieważ informacje te nie dość ściśle odtwarzały rzeczywistą treść uchwały, zamieszczamy na stronie gospodarczej szczegółowe wyjaśnienia w tej sprawie oficjalnej Polskiej Agencji Telegraficznej, do których odsyłamy naszych Czytelników.

W projekcie ustawy, uchwalonym przez Radę Ministrów, należy rozróżnić kilka postanowień: 1) obniżenie oprocentowania wierzytelności, zabezpieczających listy zastawne i obligacje; 2) obniżenie oprocentowania samych listów zastawnych i obligacji, o ile nie były emitowane przez banki państwowe lub korzystały z poręki skarbu państwa; 3) zmianę terminów płatności zarówno wierzytelności jak i wymienionych papierów kredytu długoterminowego.

Projekt zmierza do obniżenia kosztu kredytu długoterminowego z nominalnie 7—10 proc. na 4 i pół — 5 proc. czyli co najmniej o jedną trzecią. Oznacza to realizację dawno już wysuwanego postulatu kół zainteresowanych, szczególnie rolniczych, ziemiańskich. W jaki sposób uzasadnia się ten postulat?

W ostatnich trzech latach ceny produktów rolnych spadły wprost katastrofalnie. Pożyczki zaciągane przez rolników w okresie dobrej koniunktury, gdy cena zboża była dwu — a nawet trzykrotnie wyższa, stają się dzisiaj ciężarem wprost nieznośnym, nie pozostającym w żadnym stosunku do rentowności warsztatów rolnych.

Przeciętny rolnik — przy obecnym poziomie cen — nie może spłacać nie tylko swych długów, ale nawet procentów od długów. Najważniejszym zagadnieniem, decydującym o egzystencji wszystkich bez wyjątku warsztatów rolnych, jest obniżenie kosztów produkcji, a jednym z najważniejszych składników tych kosztów, to długi i ich oprocentowanie.

Długoterminowe pożyczki rolnicze wynoszą około 750 milj. zł, do tego dochodzą wysokie kredyty wekslowe i różne kredyty średnioterminowe. Wysokie procenty zjadają często cały dochód czysty gospodarstw rolnych, na ich opędzenie nierzadko zaciągają się nowe pożyczki i w ten sposób grzęźnie wielu rolników coraz bardziej w długi, bez nadziei wybrnięcia z nich kiedykolwiek.

Ze względu na powszechność tego zjawiska, spowodowanego w znikomej tylko części nieopatrznością gospodarką, a wynikającego głównie z niepomysłnego kształtowania się cen produktów rolniczych, coraz donośniej rozlega się głos, domagający się obniżenia kosztów kredytu rolniczego, dostosowania tych kosztów do realnych zdolności płatniczych rolnictwa. W analogicznym żądaniu obniżenia kosztów długoterminowego kredytu zaciąganego w instytu-

Francja zawsze szanowała swój podpis!

Wielka mowa Herriota w parlamencie w sprawie długów — Francja zapłaci swe zobowiązania z pewnymi zastrzeżeniami

Paryż, 13. 12. (PAT.) Posiedzenie izby deputowanych, na którym toczyła się dyskusja nad sprawą długów wojennych, ściągnęło tłumy publiczności.

Przed przystąpieniem do dyskusji izba wysłuchała oświadczenia rządu. Herriot omówił sprawę długów, złożył hołd Ameryce za skuteczną interwencję podczas wojny i wyjaśniał nieporozumienie między Francją i St. Zjednoczonymi, wynikłe od chwili zawarcia pokoju z tego powodu, że pakt gwarancyjny, który miał być uzupełnieniem traktatu wersalskiego i miał być podpisany przez Anglię i Amerykę, nie doszedł do skutku. Poza tem St. Zjedn. nie weszły do Ligi Narodów. Te pierwsze przeszkody zaważyły następnie na dalszych wypadkach.

„W chwili, gdy się mówi o łączności długów ze sprawą rozbrojenia — oświadczył Herriot — mamy prawo przypomnieć wszystkim szlachetnym i sprawiedliwym jednostkom w Ameryce, że jest faktem niezaprzeczoną, iż plan Younga, ustalony przez amerykańskiego eksperta, stwarza związek między odszkodowaniami i długami wojennymi (Słowa te były żywo oklaskiwane przez wszystkich deputowanych z wyjątkiem socjalistów).

Dalej premier stwierdza, że propozycja Hoovera nie sprzeciwiała się żądanemu przez Francję moratorium. Moratorium to kosztowało Francję 16 i pół milj. funtów, Anglię 91700.000 ft., Belgję 2.400.000 ft., Włochy 1.800.000 funtów. Francja straciła najwięcej, gdyż odebrano jej tytuł wierzyciela. Prócz tego Francja zgodziła się na współpracę w odbudowie kredytu niemieckiego.

Następnie Herriot przypomina zastrzeżenia, zawarte w układach lozańskich, które zresztą niezaprzeczenie faworyzują St. Zjed., waloryzując ich wierzytelności prywatne w 100 procentach. Wyraża uznanie dla Stimsona, dodając, iż dalszy ciąg rokowań lozańskich odbywa się nie tylko w Genewie, lecz również w Waszyngtonie i stwierdza, że Francja wypełnia całkowicie swe zobowiązania w dziele międzynarodowej solidarności.

W dalszym ciągu premier omówił rokowania z Anglią i ze St. Zjed., zaznaczając, że stanowisko W. Brytanji było wzniosłe. Wreszcie poddaje badaniu możliwe rozwiązanie zagadnienia długów, starając się wynaleźć najodpowiedniejsze wyjście.

Wielka rada faszystowska postano-

ujęła, emitujących listy zastawne lub obligacje, zainteresowani są właściciele nieruchomości miejskich.

O ile projekt ustawy będzie przez Sejm uchwalony, ci, którzy zaciągnęli pożyczki w instytucjach kredytu długoterminowego i w bankach państwowych, będą opłacali o jedną trzecią mniej procentów z tego tytułu.

Z drugiej strony posiadacze listów zastawnych ziemskich i miejskich będą otrzymywali również o 1/3 mniej procentów. (Posiadacze listów i obligacji banków państwowych oraz papierów emitowanych za poręką skarbu państwa nie nie tracą). Oczywiście wartość papierów o zredukowanym oprocentowaniu spadnie znacząco, bo byłoby złudzeniem przypuszczać, że kursy nie zareagują na niższe oprocentowanie. Jeżeli n. p. jakiś papier, emitowany a priori notował przy oprocentowaniu 7 od sta-

wiła zapłacić, podejmując równocześnie rokowania. Odpowiedź Ameryki na notę angielską nie zgadza się na żadne zastrzeżenia. Herriot wyjaśnia stanowisko Francji w tej sprawie. Pojedynawcze rozwiązanie wydaje się w obecnej chwili niemożliwe. Uiszczenie bez zastrzeżeń i bez warunków jest nie do przyjęcia. Herriot odrzuca również odmowę zapłaty.

„W stałym i historycznym interesie Francji — mówił premier — leży poszanowanie swojego podpisu. Dlatego też rząd powinien przewidywać reakcję ludu, w szczególności b. kombatanów, którą zresztą dobrze rozumie. Należy zwrócić uwagę na reakcję, jaką wywołałoby odmówienie spłaty przez

Premjer francuski grozi podaniem się do dymisji

Paryż, 13. 12. (PAT.) Komisje finansowa i spraw zagranicznych izby deputowanych zebrała się celem wysłuchania wyjaśnień Herriota i min. finansów Martina o wynikach ostatnich rokowań angielsko-francuskich.

Zdaniem członków rządu gabinet brytyjski wypowie się dziś rano za dokonaniem spłaty raty grudniowej. Mimo to obaj ministrowie prosili komisję o odroczenie się do popołudnia celem

zbadania tekstu rezolucji, którą ustalił rada min. na swem posiedzeniu po zaznajomieniu się z rezolucją rządu brytyjskiego.

Herriot miał oświadczyć, że w razie gdy nie uzyska dziś większości, nie zgodzi się na wzięcie udziału w rządzie, który nie będzie podzielał zapatrywań, wyłuszczonej przez niego na posiedzeniu izby.

Herriot wreszcie zwraca się z apelem do izby, aby chroniła podpis Francji przed zakusami.

Po tem przemówieniu, przyjętem gorącymi oklaskami, izba odroczyła debaty, by pozwolić Herriotowi złożyć nie wyjaśnień komisjom.

Uroczyste wręczenie nagród Nobla

Sztokholm, 13. 12. (PAT.) Odbyło się uroczyste wręczenie nagród Nobla tegorocznym laureatom.

W wielkiej sali koncertowej w obecności króla i całej jego rodziny oraz tłumy publiczności nagrodę z działy chemii odebrał prof. Irving Langmuir, następnie zgłosili się sir Char-

les Sherington i prof. Adrian, laureaci nagrody z działy fizjologii i medycyny.

Galsworthy nie mógł przybyć, jego nagrodę zatem wręczono posłowi angielskiemu w Sztokholmie po długim przemówieniu ku czci znakomitego pisarza, wygłoszonym przez poetę szwedzkiego Oesterlinga.

Umysłowo chory, czy niedoszły zamachowiec?

Szczegóły rzekomego, udaremnionego zamachu na Wilhelma Doorn — Zagadkowy osobnik podał, że nazywa się Feder i pochodzi z Nadrenji

Berlin, 13. 12. (Tel. wł.) W związku z wiadomością o planowanym rzekomym zamachu na b. cesarza Wilhelma zarząd dawnego pruskiego domu panującego wydał dziś następujący komunikat:

W poniedziałek, 12 b. m. popołudniu jeden ze służby domowej w Doorn zauważył w parku, przed do-

mem jakiegoś obcego mężczyznę. Zapytał się go jak on wszedł do parku i czego chce. Intruz odpowiedział, że przedostał się przez płot i pragnie mówić z cesarzem.

Służący odprowadził nieznanego na odwach holenderski znajdujący się w domu przed zamkiem, gdzie stwierdzono, że jest to obywatel niemiecki, a przy rewizji osobistej znaleziono rewolwer i sztylet. Oświadczył, że z rewolweru zamierzał strzelać w powietrze, gdyby zauważył cesarza, chcąc przez to zwrócić na siebie uwagę. Sztylet zabrał tylko dlatego, aby ewentualnie unieszkodliwić psa.

Nieznanego aresztowano. Robi on wrażenie nienormalnego.

Berlin, 13. 12. (Tel. wł.) Rzekomy zamachowiec aresztowany wczoraj w Doorn nazywa się — jak podała policja — Feder z Dormagen w Nadrenji. Liczy 33 lata. Był bardzo dobrze ubrany i zewnętrznie robił dodatnie wrażenie.

Feder już w niedzielę zgłosił się w zamek Wilhelma, domagając się przyjęcia, ponieważ — jak oświadczył — musi wręczyć manifest Adolfa Hitlera.

Trzech Stinnesów

Gdynia, 13. 12. (Tel. wł.) Dziwnym zbiegiem okoliczności zebrały się wczoraj w tutejszym porcie trzy statki Stinnesa: „Hugo”, „Julius” i „Ernst”, które ładują węgiel dla różnych portów skandynawskich, S. B.

Fałszywe wyobrażenia

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Berlin, 12 grudnia.

Osią niemieckiej polityki zagranicznej jest na dalszą metę Polska, t. zn. zamiar odebrania Polsce dzielnic zachodnich od Pomorza do Śląska, łącząc z Poznaniem. Gdyby się dało więcej, to oczywiście więcej w myśl polityki szukania „przestrzeni” dla narodu niemieckiego. Dzieje polityczne wielkiej wojny (patrz o tem książki: Dmowskiego „Odbudowanie Polski” i Seydy „Polska na przełomie dziejów”), memorjały ówczesne rozmaitych organizacji niemieckich, a nie na ostatnim miejscu organizacji wielkiego przemysłu, drukowane jako manuskrypty i przesyłane do głównej kwatery, plany Ludendorffa, dzisiaj linja polityczna hitlerizmu i jeżeli chodzi o politykę wschodnią, zgodne z nią wytyczne innych kierunków i prądów politycznych, liczne dokumenty, oświadczenia i artykuły prasowe rysują wyraźnie plan niemieckiej polityki wschodniej, mającej nas zniszczyć narazie jako państwo, a w dalszej perspektywie jako naród, jak zniszczone zostały kiedyś szczepy słowiańskie, na których gruzach wznosi się dzisiaj Berlin.

Polityka niemiecka wybrała sobie Polskę jako, jej zdaniem, punkt najslabszy w systemie jej okalającym. Jest to pierwszy etap, po którym ma nastąpić zjednoczenie z Austrią, a wreszcie odebranie Alzacji i Lotaryngii. Spróbowano swego czasu przesunąć kolejność tych celów — plan „Anschlussu” ministra Curtiusa — gdy jednak to się nie udało, powrócono znowu do granic wschodnich, jako narazie głównego celu. Emancypacja z więzów traktatu wersalskiego, sprawa równości zbrojeń, są to oczywiście założenia, których wykonanie ma dopiero umożliwić Niemcom urzeczywistnienie ich polityki wschodniej. Cele te są oczywiście w Polsce dawno i dokładnie znane. Interesująca być może jedynie taktyka, z której rozpoznania powinna wynikać polska obrona.

Taktyka niemiecka operuje na dwóch terenach: wewnętrznym niemieckim i międzynarodowym. Tu i tam jest ona w założeniach swoich dość prosta.

Na wewnątrz liczne organizacje, cieszące się moralnym oraz mniejszym albo większym materialnym poparciem rządu, urabiają opinię narodu niemieckiego, w czym pomaga im prasa niemiecka bez różnicy partyjnej. Praca ta jest łatwa. Naród niemiecki jako masa i społeczeństwo nie ma wogóle tendencji do samodzielnego i krytycznego myślenia, skłonny jest do wierzenia w swoim przywódcom i autoritetom i wogóle stanowi z tego powodu idealny materiał dla propagandy. Dał on tego dowód podczas wielkiej wojny, podczas której do ostatniej chwili, dzięki urzędowej propagandzie, oddawał się fałszywym złudzeniom.

Pod tym względem naród niemiecki nie zmienił się wcale. Jest to pewna prostolinijność umyslowa, graniczająca czasem z naiwnością. Pozwala ona np. prasie niemieckiej na znacznie śmielsze twierdzenia, na spekulację na bezkrytyczność czytelnika idącą dalej, niż gdziekolwiek indziej. Czytelnik niemiecki wierzy, zwłaszcza jeżeli go uczuciowo podnieć, najoczywistszym kłamstwom.

To też, w gruncie rzeczy, przeciętny Niemiec jest naprawdę przekonany, że np. polskie dzielnice zachodnie są naprawdę niemieckie, zawsze były niemieckie i zostały haniebnie Niemcom zrabowane. Przecież niedawno piszący te słowa spotkał się ze strony inteligentnego Niemca z zapytaniem zupełnie szczerem, skąd tak dobrze mówi po polsku, kiedy pochodzi z Poznania.

Rzecz jasna, że prasa niemiecka nie pisze też o tem, że Prusy zrabowały Polsce dzielnice zachodnie w końcu XVIII w., łamiąc nawet (przy drugim rozbiore) przysięgę, i że dzisiaj ziemie te zostały tylko z powrotem odebrane. Zato prasa niemiecka pełna jest rozpaczki nad niesłychaną krzywdą, wyrządzoną rzekomo Niemcom, i tłumaczy narodowi niemieckiemu, że lada dzień zbrojne hufce polskie wkroczą w granice niemieckie, ażeby niszczyć odwieczną pracę kulturalną Niemiec.

Jeżeli bowiem w Polsce wogóle jest coś godnego uwagi — pisze się — to naturalnie jest to owocem pracy kolonistów niemieckich. Polacy zaś nie są zdolni wnieść jakichś większych wartości do ogólnego dorobku ludzkości. Gdy pod koniec sierpnia poręcznik Żwirko zwyciężył w locie o puchar na-

rodów, prasa niemiecka twierdziła, że był on dawniej podoficerem niemieckim, dając do zrozumienia, że tem tylko wytłumaczyć można jego zwycięstwo. Piszący te słowa przypomina sobie, swoje zdumienie, gdy, będąc w Lipsku, wziął do ręki „Leipziger Neueste Nachrichten” i zobaczył taki tytuł: „Były podoficer niemiecki Żwirko, który leciał do Polski, zwyciężył w zawodach”.

Wkracza to już w dziedzinę humoru, niemniej trzeba stwierdzić, że przeciętny Niemiec tym bredniom wierzy i jest święcie przekonany o tem, że jego zadaniem jest nie tylko odebranie Polsce „odwiecznie niemieckich ziem”, ale nawet w dalszej perspektywie obdarzenie błogosławieństwem swojej kultury krajów, zamieszkałych przez ludzi, niezaspokajających w pełni na to miano. Sprzyjają temu oczywiście apetyty zupełnie poziome, oraz zrytowanie ludzi, którzy przez zjednoczenie Polski stracili w Polsce bardzo przyjemny kawałek chleba „Ostmarkenzulagi” itp. kaski, i którzy jętrzą, nie tracąc nadziei, że to się jeszcze może wrócić.

Oczywiście, jeżeli naród niemiecki systematycznie produkuje takich przywódców, którzy jego myśl uniformują w pewien określony sposób, to widocznie odpowiada to jego potrzebom i instynktom. Dzisiaj w Niemczech osiągnięto w stosunku do Polski jednolity schemat myślenia, którego brak skomplikowania graniczy co prawda z bar-

barzyństwem umyslowem, ale który — z malemi wyjątkami — jest powszechny.

Może to być z jednej strony dla klerownictwa niemieckiego przydatne, o ile dąży ono w przyszłości do konfliktu z Polską i naprzód już urabia w tym kierunku całą opinię. Z drugiej jednak strony trzeba się liczyć z tem, że to niesłychane upraszczanie opinii w stosunku do Polski i Polaków i przedstawianie ich jako narodu mniej wartościowego, powoduje skłonność do lekceważenia, która może się kiedyś na Niemczech mocno zemścić. Niemcy Polski i Polaków wogóle nie znają i nie doceniają. Upraszczając sobie zagadnienie pochlebiamy jego dumie wynoszeniem się ponad Polskę, przeciętny Niemiec wyobraża sobie, że cele polityki antypolskiej będzie można łatwo urzeczywistnić z chwilą, gdy tylko sprzyjać będzie temu konjunktura zagraniczna, a siła Niemiec się wzmoże.

Jeżeli istnieje niebezpieczeństwo wywołania przez Niemcy w jakiejś chwili konfliktu, to właśnie dlatego, że naród niemiecki jako całość nie orientuje się ani w dziejach ani w kulturze i charakterze Polski i Polaków, a temsamem w jej psychicznej i fizycznej odporności i bezwzględnej u wszystkich Polaków decyzji obrony, i może dzięki zorganizowanej psychotrze antypolskiej zmusić do nieobliczalnych kroków nawet te czynniki niemieckie, które sobie lepiej zdają sprawę z tego, czem to pachnie. Nieznajomość i fałszywa ocena sytuacji i innych narodów bywała już nieraz źródłem niepowodzeń niemieckich.

JERZY DROBNIK.

Italia — Jugosławia

a paktów Polski i Francji z Sowietami

Rzym, 10 grudnia.

Niemca dnia, żeby dzienniki włoskie nie ogłaszały bądź własnych informacji bądź przedruków z pism zagranicznych o walkach wewnętrznych w Jugosławii, rozprężeniu finansowym, kamaryllach, spiskach tajnych organizacji, starciach na granicy bułgarskiej itd. Relacje te i artykuły przedstawiają Jugosławie jako zarzewie bliskich zatargów i prochnię, skąd lada dzień może wyjść hasło do wybuchu. Onegdaj nadeszły tu wiadomości, iż w kilku miastach Dalmacji manifestanci antywłoscy porzabiali lwy weneckie na gmachach rad miejskich, nienawistne zaś godła dawnego tam panowania Wenecji.

Równocześnie artykuły te są pełne aluzji do tragicznego położenia Węgier, których odbudowanie leży w interesie pokoju i które powinny otrzymać dostęp do morza. Postulat dostępu do morza dla Węgier jest bardzo charakterystyczny. Chodziłoby bowiem albo o przyłączenie do nich Krocacji, albo o stworzenie tym razem, prawdziwego korytarza.

Stosunki włosko-jugosłowiańskie nigdy nie były dobre i nic w tem nadzwyczajnego. Interesująca natomiast dla nas jest okoliczność, że powyższe refleksy sąsiedzkie, padając na tło ogólnoeuropejskie, w szczególny sposób oświetlają takie sprawy, jak konferencja rozbrojeniowa, a ostatnio sprawa paktów o nieagresję, które Polska i Francja zawarły z Sowietami.

I tu godny jest do zanotowania artykuł „Corriere della Sera” z przed kilku dni niewątpliwie ogłoszony nie bez pewnych ogólnych tendencji, w którym zwrócono uwagę na kontrast jaki zachodzi między konferencją rozbrojeniową a równoczesnymi rzekomymi przygotowaniem wojennym Francji i Malej Ententy. Za takie przygotowanie bowiem uważa „Corriere della Sera” zjazd przedstawicieli sztabów generalnych Malej Koalicji w Belgradzie. Bo, zdaniem autora artykułu — „jest rzeczą notoryczną, że oddawna we francuskich sferach wojskowych toruje sobie drogę doktryna o wojnie prewencyjnej, ale jeśli Francja — dodaje zaraz pismo włoskie — w przewidywaniu najcięższych następstw, może zahamować powyższe teorie, to inaczej ma się sprawa z Jugosławją, opartą na klan militarny”. Późem artykuł nawraca do zbrojeń francuskich, przypomina podróż Herriota do Hiszpanji, związaną rzekomo z celami wojskowymi, pogłoski o konieczności fortyfikacji wysp Balearskich i zaawansowaną już sprawę tunelu pod Gibraltarem i wreszcie oświadcza już nie w formie hipotezy, ale zupełnie pewnej informacji, iż na zjeździe w Belgradzie nietylko skrytykowano ostro i odrzucono jako niewystarczający tak zw. plan konstrukcyjny francuski, ale wyraźnie zastana-

wiano się nad ewentualnościami wojny między Francją a Italią oraz Italią a Jugosławją i w tym celu sformułowano plany stosownie do wypadku. A dalej i to już odnosi się do Polski: „przestudowano i lepiej sprecyzowano w szczegółach technicznych konwencję wojskową z Polską”.

Wreszcie konkluzja: W powyższym świetle można jeszcze lepiej ocenić wielką ruchliwość dyplomacji francuskiej w ostatnich czasach. Podpisanie na przykład paktów o nieagresję między Sowietami a Polską i między Francją a Sowietami, a niemniej nalegania Paryża w Bukareszcie, posunięte aż do niedyskrecji, aby Rumunja porozumiała się z Moskwą, nie są zaprawdę manifestacjami polityki pokojowej, ale wręcz przeciwnie.

Trzeba być albo czemś zaniepokojonym, albo poprostu niedobrze kombinować, żeby w paktach z Sowietami dopatrzeć się polityki wojennej! Dożyliśmy wiedziliśmy, że były one nie na rękę Berlinowi. W każdym razie komentarz powyższy jest pouczający.

Ale na tem jeszcze nie koniec. Oto jak zamyka swoje wywody „Corriere”: „Francja dąży wyłącznie do ulżenia nacisku sowieckiego na wschodni blok Polski i Rumunji, w ten sposób, by wszystkie siły pierwszej mogły być użyte przeciwko Niemcom, zaś wszystkie siły drugiej przeciwko Węgrom. tak, by wojsko jugosłowiańskie było w całości do dyspozycji przeciwko innemu krajowi. Jakiemu?” Oczywiście przeciwko Włochom.

Zakrawa to wszystko na ironję. — Jedno jest jednak pewne, że „Corriere” zdaje się nie dostrzegać niczego, co się dzieje w Berlinie. S. M.

Prace nad samorządem

(w) Komisja administracyjna Sejmu wznawia dziś prace nad przedłożeniem rządu w sprawie samorządu. Projekt ten ministerstwo spraw wewnętrznych złożyło w Sejmie jeszcze minionej zimy, komisja administracyjna przeprowadziła nad nim dyskusję ogólną, nawet kilka początkowych artykułów.

Projekt rządowy wykazywał tendencję wprowadzenia gminy zbiorowej w całym państwie, skoncentrowa-

nia władzy w jednoosobowym zarządzie, silnego nadzoru władzy państwowej, która by się rozciągała zarówno co do legalności, jak i celowości działania samorządu; inną tendencją było wprowadzenie zawodowych wójtów i burmistrzów.

Ordynacja wyborcza miałaby być oparta na głosowaniu ograniczonym, polegającym na takim systemie: wyborca głosuje nie na wszystkich kandydatów, lecz na połowę mających być wybranymi; ordynacja nadawałaby przewagę większości, tak że grupy, stanowiące mniej, niż 35 proc. wyborców, nie miałyby możliwości przeprowadzenia swych kandydatów. System taki posiadałby katastrofalne konsekwencje dla naszych ziem wschodnich, co wskazał niezbitnie w swej rozprawie prof. prawa administracyjnego dr. Zb. Pazdro. Wybory miałyby być wielostopniowe, t. zn. wyborca wybierałby radnych gromadzkich, ci gminnych, ci sejmik powiatowy, a — ostatni wreszcie — wybierałby wydział powiatowy.

Blizszych szczegółów projekt nie zawierał, pozostawiając je jako pełnomocnictwa ministra spraw wewnętrznych. Wogóle w wielu kwestiach, nawet zasadniczych, przedłożenie rządowe odsyłało załatwienie szeregu kwestyj do ministra spraw wewnętrznych.

Należy nakoniec zanotować, że wnioski, jakie Klub Narodowy zgłaszał podczas dyskusji, zostały z reguły odrzucane przez większość z BB.

Dlaczego nie emigrują?

Hitel Cajtlin porusza („Moment” z 24. 11.) sprawę konieczności emigracji żydowskiej z Polski. Autor dziwi się, że żydowskie organizacje emigracyjne w swoich komunikatach o różnych krajach nie tylko nie pobudzają do emigracji, a, przeciwnie, odstraszały Żydów od niej:

„Rzadko, rzadko spotyka się wskazanie, że w takim i takim kraju, w Azji, czy w Afryce jest jeszcze miejsce dla pewnej liczby wykwalifikowanych pracowników, lub dla rolników. Głównie czyta się w tych komunikatach tylko ostrzeżenia i informacje o tem, o czem wszyscy wiedzą bardzo dobrze, że wszędzie jest źle i źle...”

Zagadnienie emigracji Żydów jest sprawą podstawowego znaczenia:

„Jeżeli sprawa — „dokąd?” kilkadziesiąt lat temu była stawiana ciępką i okrutnie, to coż możemy powiedzieć obecnie, kiedy to życie żydowskie wogóle, a w Polsce w szczególności, w silnym stopniu pogorszyło się i liczne masy żydowskie żyją w lęku przed dniem jutrzejszym, nie widząc żadnego wyjścia z ciężkiego i gorzkiego położenia...”

Autor dziwi się, że działacze żydowscy tak lekceważą znaczenie emigracji dla polepszenia bytu Żydów w Polsce:

„Trudno poprostu zrozumieć, dlaczego wszyscy nasi działacze zajmują się tak mało sprawą emigracji, jakkolwiek sami mówią tak często, że położenie żydowskie w Europie wschodniej jest bez wyjścia...”

Widocznie Żydom w Polsce jest jednak, pomimo wszystko, lepiej, niż gdzieindziej. Dlatego to zagadnienie — „dokąd?” jest przez działaczy żydowskich w Polsce lekceważone i dlatego Żydom nie śpieszy się do emigracji z Polski.

Czerwona międzynarodówka

Berlin, 13. 12 (PAT.) Obradowało tu biuro międzynarodówki socjalistycznej pod przewodnictwem de Brouckers (Belgia). M. in. wzięli udział w obradach Blum (Francja), Bauer, Adler, Breitscheid, Hilferding, Wels i Crispian (Niemcy), Gillier (Anglia) oraz Abramowicz (Rosja).

Obrady poświęcone były omówieniu sytuacji politycznej w świecie ze szczególnym uwzględnieniem konferencji rozbrojeniowej, oraz francuskiego planu rozbrojenia. Uchwalono nawiązać porozumienie z międzynarodówką związków zawodowych celem zwołania w najbliższym czasie wspólnej narady w sprawie rozbrojenia.

Stronnictwo Narodowe

Koło Śródmieście

Zebrań plenarne odbędą się w środę, 14 b. m., o g 20 w salce Stronnictwa Narodowego, ul. Św. Marcina 65. Na porządku obrad referat p. redaktora Ehrenberga na temat:

„Nowa ustawa o stowarzyszeniach i organizacjach politycznych” oraz inne ważne sprawy. O liczne i punktualne przybycie prosi ZARZĄD.

O zniesienie dekretu o stowarzyszeniach

Warszawa, 13. 12. (Tel. wł.) — Na dzisiejszym posiedzeniu sejmowym jako ostatni punkt porządku obrad znajduje się wniosek nagły Kl. Lud., P. P. S., Ch. D. i N. P. R. o zniesienie dekretu o stowarzyszeniach.

Przy tej sposobności należy zaznaczyć, że Klub Nar. jeszcze na pierwszym posiedzeniu obecnej sesji w listopadzie, zgłosił wniosek o uchylenie tego dekretu. Wniosek taki znajduje się w komisji administracyjnej i powinien być dziś przydzielony referentowi.

Przy obecnej procedurze regulaminowej zdarza się, że wnioski zwykłe szybciej trafiają do komisji niż nagły. Zresztą nie wymaga on 75 podpisów. Wnioski klubów centrowych i lewicowych podpisali również posłowie klubu ukraińskiego i żydowskiego.

Poza tem jeszcze jeden szczegół trzeba podkreślić. Zgłoszenie wniosku nagłego doprowadza do głosowania nad nagłością. Wobec większości rządowej zwykle nagłość, proponowana przez stronę przeciwną — upada.

B. B. przydziela sobie referaty wniosków opozycji

Warszawa, 13. 12. (Tel. wł.) — We wtorek odbyło się posiedzenie sejmowej komisji administracyjnej. Dalejsze obrady nad przedłożeniami rządowymi w sprawie samorządu nie były rozpatrywane, natomiast dokonano przydziału referatów o zgłoszonych wnioskach.

Panowie z B. B. okazali się bezceremonjalni, wszystkie bowiem referaty przydzielili sobie. Wniosek Klubu Narodowego w sprawie rozwiązania O.

W. P. w dzielnicach zachodnich oraz wniosek w sprawie zajęć lwowskich objął pos. Zdzisław Stroński a wniosek żądania uchylenia dekretu o stowarzyszeniach — pos. Duch. Analogiczne wnioski Klubu Ukraińskiego i P. P. S. przejęli posłowie Zdzisław Stroński, Derlikowski i Markiewicz.

Pos. Wierczak domagał się jak najszybszego przedłożenia referatów o wnioskach Klubu Narodowego. (w)

Drugi dzień procesu Ciunkiewiczowej

Kraków, 13. 12. (Tel. wł.) Działano przed sądem przesyłką przedewszystkiem red. Galasińskiego, którego policja zastała bezpośrednio po kradzieży u Ciunkiewiczowej i on zawiadomił policję o dokonanej kradzieży. Galasiński opowiada, że kiedy między 12 a 15 stycznia otrzymał telefon od p. Zakrzewskiej z uwiadomieniem, że przyjechała Ciunkiewiczowa do Krakowa i prosi, ażeby odwiedzić ją w Grand hotel, udał się tam. Rozmowa trwała i pół godziny. Zakrzewska zaproponowała, aby poznał się z Ciunkiewiczową. Nie chciał zrazu tego czynić, ażeby nie być w ogniu tych wszystkich, którzy kreślił się koło niej. Udał się jednak do niej i spędził pół godziny na rozmowie.

Przewodniczący: Czy państwo umówili się, że się spotkacie?
Słw.: Mam wrażenie, że nie. Prosiłem Zakrzewską, aby przyszła do nas na kolację i wtedy powstał projekt wspólnego spotkania się w kawiarni Esplanade.

Przew.: Czy nie zauważył pan, jak była ubrana?

Słw.: Była ubrana dostatnio, ale nie tak, jak tego się spodziewałem z opowiadań. Podczas rozmowy w Esplanadzie wychodziła więcej niż na kwadrans. Pozostali do godz. 12. Pili kawę i herbatę. Wieczór był bardzo miły, gdyż Ciunkiewiczowa opowiadała barwnie o swoim życiu.

Po zeznaniach Galasińskiego zeznawali funkcjonariusze policji państwowej. (w)

Anglia zapłaci grudniową ratę

London, 13. 12. (Tel. wł.) Premier Mac Donald odbył jeszcze w poniedziałek wieczorem konferencję z Baldwinem i Thomasem w sprawie długów. W ciągu dnia dzisiejszego zbierze się prawdopodobnie rada gabinetowa, na której ma być omówiona sprawa ewentualnego wysłania nowej noty do Stanów Zjednoczonych.

Pewem jest, píše „Times“, że Anglia 15 grudnia wpłaci swą ratę, oraz że Ameryka wpłatę przyjmie. W kołach parlamentarnych panuje zdanie, że Anglia winna uiszczyć ratę grudniową, wstrzymać się natomiast z wpłatą

raty czerwcowej. Na zebraniu konserwatywistów żądał Churchill aby Francja i Włochy uregulowały również swe długi w stosunku do Anglii.

W dyskusji parlamentarnej przemawiać będą minister skarbu Chamberlin, Baldwin, Churchill i Lloyd George.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 13. 12. 1932 r.
Warunki: Handel hurtowy parytet; Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta, poznańskiego 70,6 kg (120,1 ft w hol.). 2) żyta pomorskiego 69,35 kg (118,2 ft w hol.). 3) pszenicy poznań i pomorskiej 72,95 kg (124 ft w hol.). 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74,1 ft w hol.).
Ceny trar sakcyjne

Zyto 30 tonn par. Poznań 14,10
Ceny orientacyjne

Zyto	13,60—13,80
Usposobienie stałe	
Pszenica	20,75—21,75
Usposobienie stałe	
Jęczmień browarowy	14,50—16,00
Usposobienie stałe	
Jęczmień 68—69 kg	13,00—13,75
Jęczmień 64—66 kg	12,50—13,00
Usposobienie stałe	
Owies	10,75—11,00
Usposobienie stałe	
Maka żytnia 65% wł work.	20,75—21,75
Usposobienie stałe	
Maka pszenna 45% wł work.	33,50—35,50
Usposobienie stałe	
Otręby żytnie	7,50—7,75
Otręby pszenne	7,50—8,50
Otręby pszenne (grube)	8,50—9,50
Rzepak	44,00—45,00
Rzepak	40,00—45,00
Gorczyca	36,00—42,00
Wyka latowa	13,00—14,00
Peluszka	13,00—14,00
Groch Victoria	20,00—23,00
Groch Folgera	31,00—34,00
Koniczyna czerwona	90,00—110,00
Koniczyna biała	90,00—130,00
Koniczyna szwedzka	100,00—120,00
Ziemniaki fabr. za kilo %	0,00—0,12, 1/2
Mak niebieski	100,00—110,00

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach żyta 30 tonn, pszenicy 123 tonn, jęczmie-

Na gwiazdkę podarek elektryczny

Dlaczego? Dlatego, że aparaty elektryczne są
użyteczne — stale gotowe do usług, szybkie i niezawodne w działaniu;
nowoczesne — odpowiadają wymaganiom dzisiejszego tempa życia;
estetyczne — mają piękne kształty i staranne wykończenie;
trwałe — służyć mogą całe lata.

nia 70 tonn, otrąb żytnich 55 tonn, otrąb pszennych 15 tonn, wytlóków suszonych 15 tonn.

TARGOWISKO MIEJSKIE Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań 13. 12. 1932 r.

Spędzono: Wołów 52, białej 127, krów 295, świń 2268, cieląt 685, owiec 150, razem 3617 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:
Pełnomięsiste wytuczzone nieoprzegane . . . . . 56—62
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 . . . . . 44—50
Mięsiste tuczone starsze . . . . . 36—42
Miernie odżywione . . . . . 28—34

Buhaje:
Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 46—50
Tuczone mięsiste . . . . . 38—44
Nietuczzone dobrze odżywione starsze . . . . . 30—36
Miernie odżywione . . . . . 26—30

Krowy:
Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 52—56
Tuczone mięsiste . . . . . 42—48
Nietuczzone dobrze odżywione . . . . . 26—30
Miernie odżywione . . . . . 16—20

Jalowice:
Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 56—62
Tuczone mięsiste . . . . . 44—50
Nietuczzone dobrze odżywione . . . . . 36—42
Miernie odżywione . . . . . 28—34

Młodzież:
Dobrze odżywione . . . . . 28—32
Miernie odżywione . . . . . 24—28

Cielęta:
Najprzedniejsze cielęta wytuczzone . . . . . 64—68
Tuczone cielęta . . . . . 54—60
Dobrze odżywione . . . . . 46—52
Miernie odżywione . . . . . 36—44

OWCE:

Wytuczzone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy . . . . . 60—66
Tuczone starsze skopy i maciorki . . . . . 40—46

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi . . . . . 96—98
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi . . . . . 90—92
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi . . . . . 84—88
Mięsiste świnie ponad 80 kg. żywej wagi . . . . . 76—82
Maciory i późne kastraty . . . . . 76—86

Przebieg targu bardzo spokojny. Świnie nie wyprzedane.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 13. 12. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była wyczekująca — spowodowana zamierzeniem obniżenia oprocentowania papierów prywatnych.

Z pożyczek państwowych — które jedynie utrzymały się w kursie — płacono za 5% poz. konwers. 40.—, zaś obracano w transakcjach 4% premj. dol. po 53.— oraz 3% poz. bud. po 38%.

Z papierów komunalnych obracano 8% obligacjami m. Poznania z roku 1926 i 1929 r. po 92.— w transakcjach.

W papierach lokacyjnych P. Z. K. zauważono silną tendencję zniżkową, mianowicie ofiarowano 8% listy dol. stare po 45 bez obrotu, zaś 6% listy żytnie handlowano po 7 1/2—7.— w zaofiarowaniu. 4% listy zast. konwert. obracano po 31.— w transakcjach.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej Papierów procentowych:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 40% P.
8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 92% +
8% oblig. m. Poznania z 1929 r. 92% +
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziemstwa
Kredyt. ostempl. 31% +
(Kurs w złotych)
4% pożyczka premjowa dolarowa, seria III
53—

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 750—7.— O.
3% pożyczka budowlana, seria I. 38.50 +
Tendencja wyczekująca.

Kurs złotego. Działano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.96 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.95 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.73 zł., gotówką 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 172.86 do 173.12 zł., gotówką 172.52 zł.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 13. 12. 1932 r.

Pszenica marchijska	183,00—190,00
Tendencja słaba	
Zyto march	152,00—154,00
Tendencja słaba	
Jęczmień browarowy	168,00—178,00
Tendencja słaba	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	159,00—166,00
Tendencja słaba	
Owies march	118,00—123,00
Tendencja słabsza	
Maka pszenna	23,90—26,60
Tendencja spokojna	
Maka żytnia	19,50—21,60
Tendencja słabsza	
Otręby pszenne	9,10—9,40
Tendencja spokojna	
Otręby żytnie	8,70—9,00
Tendencja cicha	
Groch Victoria	21,00—26,00
Groch drobny jadalny	20,00—22,00
Groch pastewny	14,00—16,00
Peluszka	13,00—15,00
Bób	13,50—15,50
Wyka	14,00—16,00
Łubin niebieski	9,00—11,00
Łubin złoty	12,00—13,50
Seradela nowa	18,00—24,00
Kuchy lniane	10,00—10,10
Kuchy z orzecha ziemnego	10,60
Kuchy mielone (maczka)	10,80
Wytloki suche	8,80
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg	10,00
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin	10,70
Słoma z pras drut.	0,65—0,85
Słoma p. pras drut.	0,45—0,55
Słoma owsiana drut.	0,45—0,55
Słoma jęczmienna drut.	0,45—0,55
Słoma z. długo wiązana	0,75—1,00
Słoma z. pras. sznur.	0,55—0,75
Słoma p. pras. sznur.	0,45—0,55
Sieczka	1,30—1,45
Tendencja cicha	
Siano handlowe suche	1,10—1,30
Siano dobre i pokosu	1,80—2,15
Lucerna luzem	2,25—2,55
Tymotka luzem	2,30—2,60
Siano koniczynowe luzem	2,10—2,40
Tendencja spokojna	
Ogólna tendencja słaba	

Giełdy zbożowo-towarowe

Warszawa, 12. 12. Żyto I stand. 700 g/1 15.00 — 15.25, II stand. 689 g/1 14.75 do 15.00, pszenica jara, czerwona, szklista 775 g/1 25.25 — 25.75, pszenica jednolitka 742 g/1 24.25 — 24.75, pszenica zbierana 438 g/1 23.75 do 24.25, owies jednolity 468 g/1 15.00 do 15.50, owies zbierany 438 g/1 13.50 — 14.00, jęczmień na kaszę 13.50 — 14.00, jęczmień browarowy na wadze 689 g/1 15.50 — 16.50, gryka 15.00 — 16.00, proso 18.00 — 19.00, groch polny z workiem 23.00 — 25.00, groch Wiktorja z workiem 25 — 30, wyka 15.50 do 16.50, peluszka 15.00 — 16.00, łubin niebieski 8.00 — 8.50, rzepak zimowy 47.00 do 49.00, siemie lniane basis 90 proc. 38.00 do 40.00, koniczyna czerwona surowa bez grubej kianiki 90.00 — 110, koniczyna czerwona bez kianiki o czyst. 97 proc. 110 do 125, koniczyna biała surowa 90 — 120, koniczyna biała bez kianiki o czyst. 97 proc. 130 — 180, ziemniaki jadalne 3.50 — 4.00, maka pszenna luks. wym. 50 — 40 proc. 43.00 — 48.00, maka pszenna 0000 wym. 60 — 50 proc. 38.00 — 43.00, maka żytnia pył. I gat. 65 — 55 proc. 25.00 — 27.00, maka żytnia sitkowa II gat. po 55 proc. 20.00 do 21.50, maka żytnia razowa 95 proc. 20.00 do 21.50, tręby pszenne szale 9.75 — 10.25, otręby pszenne średnie 9.25 — 9.75, otręby żytnie 8.50 — 9.50, kuchy lniane 20.50 do 21.00, kuchy rzepakowe 15.75 — 16.25, kuchy słonecznikowe 42 — 44 proc. 16.50 — 17. Tendencja spokojna.

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE
WZMAGNIA POTĘGĘ
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Ani grosza do kieszeni żydowskiej! Kupuj wyłącznie u Polaków-chrześcijan!

Na marginesie zjazdu Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych

Podaliśmy wczoraj sprawozdanie o nadzwyczajnym zjeździe delegatów Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych na wojew. poznańskie.

Nie trzeba pewnie naszym Czytelnikom przypominać o znaczeniu Związku jako organizacji, łączącej w sobie szerokie, bo tysiączne rzesze naszego rzemiosła i drobnego przemysłu, organizacji — mającej poza sobą dziesiątki lat twórczej pracy oświatowej, kulturalnej i narodowej dla dobra szerokich warstw stanu średniego, dla którego działali ludzie tej miary, co Karol Marcinkowski, Karol Libelt, historyk Jędrzej Moraczewski, Hipolit Cegielski, ks. prał. Wawrzyniak, Roman Szymański, — a dalej cały szereg ludzi późniejszych jak Stanisław Knapowski, dr. Kusztelan, dr. Krysiwicz, adw. Czypicki, Stefan Chociszewski i t. d.

Któż zresztą wyliczy ten cały legion co najprzedniejszych i najgorliwszych działaczy, których dziś już między nami niema, lecz których myśli, zamierzenia i tradycje żyją w Związku Tow. w dalszym ciągu, chociaż pracującego dzisiaj w odmiennych już zupełnie warunkach.

Mimo wszystko — cele i dążenia wytknięte i przeprowadzone przed laty, pozostały dziś te same, jakimi były ongiś.

Polskie rzemiosło, polski drobny przemysł, jak dawniej tak i dzisiaj nie utrzyma się bez należytego zrozumienia ducha organizacyjnego bez skupienia swych sił dla obrony swych interesów, bez dążenia do stałego podnoszenia znaczenia zawodowego, bez uzupełnienia oświaty dla wykonywania swej praktyki zawodowej i w życiu społecznym.

To wszystko dawały i dają naszym sferom rzemieślniczo-przemysłowym nasze Towarzystwa, skupione w jednolitym, planowo działającym Związku Towarzystw Przem. i Rzemieślniczych. Pracy tej, opartej i przeprowadzonej na długoletnim doświadczeniu, nie potrafią zastąpić żadne „nowotwory” chociażby niewiadomo jakie przybierały sobie nazwy i jakichkolwiek by dobiebrały sobie „opatrznościowych” mężów.

Rozumieją to Towarzystwa nasze dzisiaj może lepiej, niż niedawno jeszcze temu. Najlepszym tego dowodem był właśnie niedzielny zjazd, na który mimo ciężkich krytycznych czasów, przybyło prawie 100 delegatów kilku-

dziesięciu towarzystw z całego województwa, a obrady sześciogodzinne stały na poziomie takiego zrozumienia, jak tego już od dawna nie byliśmy świadkami.

Jedną z najglówniejszych przyczyn zwołania Zjazdu — i to w obecnym okresie przedświątecznym — było przyjęcie nowo opracowanego statutu zarówno dla Tow. Związkowych jak i dla Związku samego.

Do tej pory pracowały bowiem wszelkie nasze organizacje na ziemiach b. zaboru pruskiego na podstawie pruskiej ustawy z roku 1908 — która to poza paragrafem t. zw. „kagańcowym”, to znaczy zakazem używania języka polskiego na zebraniach publicznych, pozwalała jednak — uwzględniając nawet różne szkany pruskie — organizacjom naszym rozwinąć się prawidłowo i owocnie dla sprawy rzemiosła i narodu. Całe nasze życie organizacyjne zmienia jednak zupełnie nowa ustawa o stowarzyszeniach, ogłoszona dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej, a mająca wejść w życie z dniem 1 stycznia 1933 roku.

Dotychczasowe statuty zarówno Związku jak Towarzystw związkowych, nie mogły być należycie dostosowane do wymagań nowej ustawy o stowarzyszeniach. Zrozumieli to też wszyscy bez wyjątku delegaci i dla tego sprawę statutów przeprowadzono zgodnie i składnie, tak — że ze spokojem oczekiwać można wejścia w życie nowej ustawy stowarzyszeniowej.

Do nowych warunków zastosować się trzeba, z nowymi przepisami każdy działacz związkowy zapoznać się musi, ustawa bowiem — nie może mieć zamiaru niszczenia długoletniego dorobku społecznego, a może jedynie wymagać, aby wszystko działało się w ramach nowego prawa.

O ile chodzi o dalszą pracę naszych towarzystw przemysłowych i rzemieślniczych, można być pewnym, że mimo zmian ustawowych ona nie ustanie, a raczej jeszcze bardziej się wzmoże; załóżmy to będzie wszystko od hartu i silnej woli tak zarządów jak działaczy, wierzących w nieklamane stare hasło: „w jedności siła i potęga”.

Śluszenie też podkreślił jeden z mówców na Zjeździe niedzielnym, że dzieło Marcinkowskich i Libeltów jest zbyt ważne i silnie ugruntowane, aby je jakiegokolwiek trudności lub przeszkody rozbić potrafiły.

Jak banki niemieckie niszczą polską własność ziemską w Prusiech

Waplewo p. Sierakowskiego przed licytacją

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Sztum, 10 grudnia.

Rolnictwo w Niemczech, jak zresztą wszędzie, walczy od dłuższego czasu z ogromnymi trudnościami. W krytycznym położeniu tu, na Powiślu znaleźli się przede wszystkim polscy właściciele ziemscy, którym rządy pruskie, jak zresztą powszechnie wiadomo, zasadniczo pomocy finansowej nie udzielają. Rządowi tym chodzi przecież o likwidację polskich placówek za wszelką cenę i osadzenie na obszarach pogranicznych, w miejsce dotychczasowego żywiołu polskiego, jak największą liczbę „kulturträgerów”.

Przed dwoma laty padł Buchwald, jeden z nielicznych większych majątków polskich powiatu sztumskiego. Na pięknych żyznych włościach Buchwaldu rozpierały się już kolonizacji niemieckiej; przy parcelacji wniosków rolników polskich z zasady nie uwzględniano. Strata to tem dotkliwsza, że w ostatnich latach szereg polskich mniejszych rolników, nie mając znikąd pomocy, zniewolony był wyzbyć się ojcowizny.

Przygnębiające w najwyższym stopniu wrażenie wśród społeczeństwa polskiego, nietylko na Powiślu, wywołała hłobowa wieść o wystawieniu już w najbliższym czasie na sprzedaż przymusową klucza waplewskiego. Ze właścicieli tych majątków, hr. Sierakowski, znany działacz polski w Niemczech, od dłuższego czasu znajdował się w kłopotach finansowych, o tem społeczeństwo wiedziało, lecz nie przypuszczano, że położenie gospodarcze właściciela —

naskutek stanowiska banków ziemskich — jest niemal bez wyjścia. Dobra waplewskie, mianowicie Waplewo Wielkie i Małe, Krasnałaka, Ramuty, Tillendorf i Rychendrasy (Reichsanders), razem 13 000 mórg ziemi ornej i lasów, stanowią największą posiadłość ziemską na Powiślu wogóle. Część tych dóbr jest wydzierżawiona.

Niemcy zabiegali wprawdzie, w ostatnich czasach nawet uporcewiście, o nabycie z wolnej ręki pewnych obiektów klucza waplewskiego na cele parcelacji, lecz jak dotąd bezskutecznie. Obecnie postanowiono zadać cios decydujący.

Na Waplewie ciąży mianowicie obciążenie t. zw. „Zentral - Boden - Kreditbank” w Berlinie — obciążenie takie, jak i na wszystkich innych majątkach w Prusiech. O ile jednak majątki niemieckie uiściły zaledwie około 5 proc. swych zobowiązań wobec tego banku, to Waplewo regulowało do tej pory wszystkie zaległości, nie zalegając z żadną z rat. Dopiero w r. b. p. Sierakowski nie mógł wpłacić bankowi raty w przepisany terminie i całości. Jednak, mimo wszystko, wpłacił z niewielkim opóźnieniem znaczną część należności, prosząc o odroczenie spłaty pozostałej, niewielkiej kwoty kilku tysięcy mk.

Pomimo to z niewiadomych powodów wspomniany bank obciążył Waplewo całą, dochodzącą do miliona marek niemieckich sumą długów, żądając natychmiastowego ich spłacenia. W dzisiejszej sytuacji gospodarczej nikt oczy-

wicie nie jest w stanie zapłacić takiej kwoty — to też już w dniach najbliższych Waplewo ma pójść na licytację.

W ten sposób hipoteczny bank niemiecki „ratuje” majątek ziemski, tylko dlatego, że właścicielem tego majątku jest Polak. Dzieje się to w tym samym czasie, kiedy minister Neurath procesuje się z Polską w Genewie na temat rzekomego upośledzenia ziemian niemieckich przy wykonywaniu reformy rolnej w Wielkopolsce i na Pomorzu!

Utrata majątków waplewskich, na których pracuje przeważnie robotnik polski, byłaby klęską dla mniejszości polskiej w Niemczech. W Waplewie i Krasnołęce istnieją polskie szkoły pry-

ng 6917

watne, których egzystencja, w razie przejścia Waplewa w ręce niemieckie, byłaby oczywiście natychmiast podcięta.

Likwidowanie Boya

Czasopismo warszawskie „Zet” — jak o tem donosiliśmy w ub. miesiącu — podjęło kampanję przeciw Boyowi-Zeleńskiemu, przeprowadzając drugoczą krytykę jego systemu, pojęć, metod i działalności pisarskiej, popartą wszechstronnymi, a dobrze umotywowanymi argumentami. Dalszym ciągiem tej kampanji likwidacyjnej jest artykuł p. t. „Boy — pogromca Wyspiańskiego”, zamieszczony w ostatnim numerze „Zetu”.

Autor tego artykułu, biorąc za punkt wyjścia lata powstania nowego teatru polskiego, który tworzył Wyspiański, pisze: „I w tym samym czasie, jako znakomita przeciwwaga wielkości (Wyspiańskiego), rodziły się też „Słówka” Boya, produkt filuternie-trivialnej pornografii i wstępował na arenę literatury twórcy i inspiratora Polski kabaretowo-seksualnej, zbierając laury i oklaski z estrady „Zielonego Balonika”.

„Tragikomiczna była ta antynomia i tragikomicznym było jej rozwiązanie, albowiem... Boy zwyciężył. Odegnany od serca i mózgow polskich, duch Wyspiańskiego przestał niepokoić świadomość narodową, którą wzięli w jasyr, hałaśliwie i buńczucznie, inni ludzie. Było to „Qui pro quo”, nielada (kiedyś, przyszłe pokolenia będą się śmiały z nas do rozpuku, żeśmy się tak dali wzięć na kawał). Ci ludzie, którym Boy otworzył drzwi, by przeszli po trupie tragedji polskiej do... kabaretu (dawniej „Qui pro quo”, dziś już poprostu „Banda”) zdemaskowali się już dziś otwarcie w swych „Wiadomościach seksualnych”, czem są i co potrafią”.

W dalszych wywodach autor artykułu nie potępia istnienia kabaretu, lecz za tragiczne uważa to, iż ten kabaret „przemógł nasz wielki teatr narodowy i panoszy się jako jedyny reprezentant naszej kultury, nadając ton naszemu życiu umysłowemu. Na deskach „Zielonego Balonika” Boya rozpoczął się smutny proces karłowacenia kultury duchowej narodu, którego owocem jest zalewająca nas dzisiaj cyniczność i natrętnie „literatura upadku”. „W tem kabaretowo-seksualnym źródleku — pisze „Zet” — pławiła się i plaskała dusza Boya zbyt ochotczo, by nie stracił on poczucia różnicy między blażestwem a godnością, plotką a prawdą, narządami płciowymi a mózgiem, pornograficzną seksuologią a nauką. Mentalność jego, prężna i impulsywna, zadziwiająca pomysłowością i bystrością obserwacji — zmanierowała się i wypaczyła odrazu u wstępu jego działalności pisarskiej. W tem pierwiastkowem skarlłowaceniu ma swoje źródło cały dzisiejszy Boy-odbronzownik i Boy-seksualny”.

W osobnym rozdziale zajęto się sprawą osławionego „Boya-odbronzownika”, znanego z głośnego ataku na Mickiewicza, którego rzekomo zrobił „człowiekiem żywym”, podając ogółowi swych wyznawców „prawdę o samej istocie jego (t. j. Mickiewicza) stosunku do rzeczywistości”.

Od czego jednak zaczął p. Boy w swych „rewelacyjnych” wywodach? „Od tego, — czytamy w „Zecie”, — czem przesiąkła cała jego mentalność, ukąpana w „Zielonym Baloniku” i w atmosferze perypetyj płciowych, specyficznej dla wielbionej przezeń literatury francuskiej. Od demaskowania roli kobiet w życiu wieszczów, od ich narządów seksualnych, od plotek alkowianych i t. p. Jego zdaniem — to właśnie czyni człowieka bliskim społeczeństwu”.

„Wolno byłoby Boyowi „naświetlać i uzupełniać „dramaty ducha” Mickiewiczów i Słowackich, zapomocą analizy ich życia prywatnego i ich systemu

nerwowo-seksualnego (choć u genjuszów jest to mniej istotne, wobec supremacji rozumu twórczego!) — gdyby to było dlań tylko środkiem a nie celem. Ale Boy obraca wszystko na wspak. Dzieło tych ludzi nie obchodzi go wcale. Wszystkie problemy wszechludzkie, a zwłaszcza metafizyczne, wkraczające w sferę filozofji czy religji, są mu obce i obojętne, choć właśnie one są tu jedynie istotne i wokół nich krążyło całe ich życie, jak planeta wokół słońca. Ten indyferentyzm duchowy i ideowy Boya jest zaraźliwy: za jego przykładem idą czytelnicy, grzebiąc się w sprawach drugorzędnych i techtajacych im nozdrza swą pikanteryją. A że oni są naogół o wiele głupszy i płytsi od Boya, więc grzezną po uszy w tych bzdurach, alkowach, skandalikach i pieprzykach — zabijając w Mickiewiczu człowieka, a odkrywając i kontemplując z ohydnym mlaskaniem koneserów — zwierzę”.

Rząd Roosevelta

Paryż, 13. 12. (Tel. wł.). Według doniesienia „Matina” z Waszyngtonu w kołach polit. podają następujący skład przyszłego rządu nowego prezydenta Roosevelta: sprawy zagraniczne — Newton Baker, skarb — senator Glass, handel — Izzydor Strauss, sprawy wewnętrzne — George Dean, marynarka — Harry Bird, rolnictwo — Wood Rinz, prokurator generalny — John Davis.

Kryzys w zagłębiu Ruhry

Essen, 13. 12. (PAT.) Sytuacja w górnictwie zagłębia Ruhry pogarsza się z dnia na dzień. Na hałdach leży około 10 000 tonn węgla, dla którego niema zbytu.

Konkurencja Anglii daje się tu coraz bardziej odczuwać a kopalnie tu-tejsze nie mogą już z nią współzawodniczyć. Już dziś kopalnie zagłębia Ruhry sprzedają węgiel poniżej kosztów własnych, lecz na dłuższy okres polityki tej nie wytrzymają.

Na rynkach północnych, poza konkurencją Anglii, węgiel niemiecki walczyć musi z węglem polskim i na ogół w walce tej ulega. Tutejsze koła górnicze są przekonane, że węgiel polski na rynkach północnych poradzi sobie również z konkurencją Anglii.

Zatrucie gazem

Król. Huta, 13. 12. (PAT.) W zakładzie elektrycznego czyszczenia gazu w wielkich piecach wskutek wydobycia się gazu 3 robotników uległo zatruciu. Dwóch w stanie ciężkim udzielono do szpitala, a trzeciego po udzieleniu pierwszej pomocy pozostawiono pod opieką domową.

ng 6921

DZIAŁ GOSPODARCZY

Obniżenie oprocentowania listów zastawnych i obligacji

Warszawa, 13. 12. Jedną z warszawskich agencji prasowych w biuletynie z 10 grudnia b. r. ogłosiła notatkę p. t. „Rządowy projekt obniżenia oprocentowania listów ziemskich i miejskich”, której treść nie odpowiada istotnemu stanowi rzeczy, a nawet zawiera wiadomości mylne.

Treść rządowego projektu ustawy o obniżeniu oprocentowania i przedłużeniu okresu umorzenia wierzytelności długoterminowych, przedstawia się następująco:

1. O ile chodzi o dłużników to projekt przewiduje obniżenie odsetek od wierzytelności zabezpieczających listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych ziemskich i miejskich, banków hipotecznych i komunalnych, Wileńskiego Banku Ziemskiego oraz banków państwowych; mianowicie odsetki od wierzytelności, zabezpieczających listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych ziemskich i Wileńskiego Banku Ziemskiego mają być obniżone do 4 i pół proc., od wierzytelności zabezpieczających listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych miejskich, banków hipotecznych i komunalnych — do 5 proc., a od wierzytelności zabezpieczających emisje banków państwowych, nie niżej 4 i pół proc. Co do tego ostatniego punktu, szczegółowe zarządzenia ma wydać ministerstwo skarbu.

Nie ulegają obniżeniu odsetki od wierzytelności, na podstawie których wypuszczono listy zastawne i obligacje oprocentowane na 5 proc. i niżej (a więc n. p. listy zastawne konwersyjne), ani też emitowane w drodze emisji publicznej na rynkach zagranicznych i notowane na giełdach zagranicznych.

Pozatem minister skarbu ma wydać zarządzenia, które przedłużą okre-

sy umorzenia tych wierzytelności, ustalać nowe plany amortyzacyjne i skonwertują wierzytelności płatne w całości jednorazowo na wierzytelności, spłacane w trybie stopniowej amortyzacji.

2. Inaczej rzecz się przedstawia, jeżeli chodzi o posiadaczy papierów. Co się tyczy listów zastawnych i obligacji, wypuszczonych na podstawie wymienionych wyżej wierzytelności, to projekt ustawy różni tutaj wyraźnie emisje z poręką skarbu państwa od emisji nie posiadających tej poręki. Emisje bez tej poręki ulegają konwersji na listy zastawne i obligacje oprocentowane i umarżalne na zasadach, odpowiadających oprocentowaniu i okresom umorzenia tych wierzytelności. Tej konwersji nie podlegają jednak listy zastawne i obligacje: banków państwowych i poręczone przez skarbu państwa. Również wreszcie nie podlegają konwersji emisje oprocentowane na 5 proc. i niżej oraz wypuszczone w drodze emisji publicznej na rynkach zagranicznych i notowane na giełdach zagranicznych.

Oprocentowanie tych papierów nie będzie więc obniżone mimo obniżenia oprocentowania wierzytelności zabezpieczających je. Różnicę stąd powstającą ma pokryć skarbu państwa, a zwłaszcza emisje banków państwowych — to są one przeważnie ulokowane na t. zw. sztywnym rynku (in stytucje prawa publicznego etc.) w stosunku do którego projekt ustawy daje możność min. skarbu uregulowania oprocentowania.

Należy więc wyraźnie stwierdzić, że prywatni posiadacze listów zastawnych i obligacji, wyposażonych w gwarancję skarbu państwa, wzgl. emitowanych przez banki państwowe, nie doznają żadnego uszczerbku w swoich prawach. (PAT.)

Przemysłowo - Zbożowych osłabia, skutkiem czego polityka interwencyjna nie panuje już nad rynkiem. Skutki powyższego rejestruje kosztem rolnictwa rynek zbożowy: w Poznaniu spadły w ciągu tygodnia sprawozdawczego wszystkie zboża. Staniały: pszenica o 0,50 zł., żyto — 0,50 zł., jęczmień — 0,50 zł., owies — o 2 zł.

Nabiał

W tygodniu sprawozdawczym przeważała na rynku maślanym tendencja słaba z powodów zwiększonej podaży przy skromnym naogół zapotrzebowaniu. W obrocie hurto-ych obniżono notowania o 10—20 gr na 1 kg. ceny detaliczne przeważnie utrzymały się na poprzednim poziomie. W chwili obecnej tendencja jest spokojna, stanowisko kół handlowych wyczekujące. W najbliższych dniach oczekiwane jest pewne ożywienie w obrotach, jednak w zakresie cen kupcy nie liczą się z wydatniejszą zwykłą Komisja Nabiałowa w Warszawie notuje następujące ceny w kursie za 1 kg w złotych: masło wyborowe 3,50, solone mlecz 3,30, deserowe 3,10. Wobec zwiększonego zapotrzebowania komisja nabiałowa w Warszawie ma dziś podnieść notowania o 20 do 30 gr na kg. Notowania katowickie z dnia 10 b. m. wynosiły za 1 kg w złotych: masło deserowe I gat. 3,60—3,80, II gat. 3,40—3,60, wiejskie 3,20—3,30. Mleczarnie poznańskie notują bez zmiany 4,00—4,20 zł za 1 kg za najlepszy gatunek w obrotach detalicznych. Notowania berlińskie wynoszą 113, 106 i 97 Rm za 50 kg I, II i III gat. przy tendencji spokojnej.

Rynek sera i mleka nie wykazuje zmian.

Jaja

Sytuacja na rynku jajczarskim kształtuje się wbrew oczekiwaniom spokojnie z przewagą tendencji zniżkowej, spowodowanej ociepleniem się temperatury w tygodniu sprawozdawczym. Obecnie tendencja jest przejściowo wyczekująca, lecz na skutek wzrostu zapotrzebowania należy się liczyć z ożywieniem w obrotach i podwyżką cen. Ceny jaj świeżych wahają się w granicach 185—200 zł za 1 skrzynię za jaja gwarantowanej świeżości uzyskuje

się 2,45—2,50 za 1 mendel. Zagrańca notuje po przejściowym spadku notowań tendencję spokojną.

Bydło i trzoda

Na krajowym rynku żywca tydzień sprawozdawczy nie wykazał większych zmian. Drobne odchylenia od poprzednich notowań miały charakter lokalny, nie wpływając na ogólną tendencję, która jest spokojna, częściowo słaba. Niewielki wzrost zapotrzebowania był kompensowany przez duże spedy.

Manufaktura

W listopadzie rb. wywieziono z Łodzi tylko 314 381 kg towarów włókienniczych, przędzy, konfekcji i odzieży, wartości 1 739 218 zł., wobec 451 930 kg. na sumę 2 631 545 zł. w październiku rb. a 687 173 kg. na sumę 6 100 662 zł. w listopadzie ub. r. Eksport w listopadzie rb. zmniejszył się więc w stosunku do poprzedniego miesiąca o blisko 40 proc., a w porównaniu z odpowiednim okresem ub. r. o przeszło 70 proc. Przyczyną tak znacznego spadku eksportu są głównie duże utrudnienia przywozowe, stosowane przez poszczególne kraje odbiorcze.

Eksport tkanin wełnianych z okręgu bielskiego w listopadzie rb. doznał ponownie obniżki, wywieziono bowiem tylko 2968 kg. tkanin wełnianych, zatem o 500 kg. mniej, niż w październiku. Zmniejszenie wywozu nastąpiło głównie do państw Europy środkowej, z powodu ograniczeń dewizowych i importowych. Wprowadzenie obrotu kompensacyjnego z Węgrami, Bułgarią, oraz Grecją, nie dało jeszcze wyników. Zawieranie transakcji kompensacyjnych w tkaninach wełnianych napotyka na duże trudności, gdyż odbiorcy we wspomnianych państwach przyzwyczajeni są do korzystania z kredytu towarowego 3—6 miesięcznego.

Na odbywającej się obecnie w Londynie aukcji bawełny utrzymuje się przez cały czas tendencja mocna. Dokonywane transakcje obejmują wyłącznie zakupy dla pokrycia bieżącego zapotrzebowania, a nie dla celów spekulacyjnych.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) Pokwitowania urzędów skarbowych. Sprawa wydawania pokwitowań przez urzędy skarbowe za wpłacenie podatku uregulowana została zarządzeniem z 1929 r. na zasadzie którego płatnicy mogą otrzymywać od kas specyfikacje wpłaconych sum. Dotyczy to więc również wpłat z tytułu podatku przemysłowego od obrotów, w skład którego wchodzi: podatek skarbowy i dodatek komunalny, 10-proc. dodatek nadzwyczajny, odsetki zwłoki, kary itp. Zgodnie z wyżej wspomnianym zarządzeniem prezesi izb skarbowych mogą wydawać właściwe zarządzenia normujące sprawność wykonywania wpłat oraz uwzględniając słuszne życzenia płatników.

Z KRAJU

(k) Kto zasiądzie w Państw. Radzie Kolejowej? W „Monitorze Polskim” z 7 grudnia r. b. ogłoszone zostało zarządzenie min. komunikacji z 29 listopada r. b. ustalające wykaz miast i organizacji gospodarczo-społecznych, uprawnionych do wysyłania swych przedstawicieli do Państwowej Rady Kolejowej na okres 3 letni od 1933 r. do 1936 r. Rozporządzenie podaje 8 miast, a mianowicie: Warszawę, Poznań, Katowice, Kraków, Lwów, Wilno, Łódź i Gdynię oraz 46 instytucji gospodarczo-społecznych.

Z WYDAWNICTW

(w) Podręczna Encyklopedia Handlowa. Ukazał się z druku trzeci i ostatni tom Podręcznej Encyklopedii Handlowej wydawanej pod redakcją D-ra St. Waschki, dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu. Tom III-ci obok wielu drobnych zmian zawiera doskonale opracowane większe artykuły: Przetarg publiczny, Przewóz towarowy, Reklama, Rolnictwo, Samorząd terytorjalny, Spedytor, Spółdzielczość, Statystyka, Szkolnictwo zawodowe, Świadczenia wojenne, Ubezpieczenia społeczne i inne ubezpieczenia, Umowy, Ustawa karno-skarbowa, Ustawodawstwo pracy, Waluty, Zakazy przywozu. Tom ten pod względem bogactwa treści i aktualności przewyższa poprzednie tomy Podręcznej Encyklopedii Handlowej wysłał nakładem Poznańskiej Spółki Wydawniczej, Poznań Górna Wilda 22 i jest do nabycia we wszystkich większych księgarniach w Polsce. Cena za trzy tomy w oprawie zł. 90.— z przesyłką zł. 97.50.

Krótkie informacje gospodarcze

— Bank Grecki wprowadził zniżkę stopy procentowej z 10 na 9 proc.
— W czasie od 24 lipca do 5 sierpnia 1933 r. odbędzie się w Kanadzie w mieście Regina światowa wystawa zbożowa.

KONJUNKTURY

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych giełdach akcyjnych utrzymała się w tygodniu ub. tendencja mocna. Wpłynęły na to: korzystna ocena orędzia Hoovera, dalsza wyżka funta i spokojny przebieg pierwszych posiedzeń Reichstagu. Decyzja rządów francuskiego i angielskiego zapłacenia Stanom Zjedn. przypadającej 15 grudnia rat ydlugów wojennych wywołała w sferach giełdowych duże wrażenie i spowodowała szczególnie za Wall Street silną wyżkę kursów. Mniej przychylnie przyjęła giełda nowojorska wiadomość, że Anglia i Francja załadają rewizji dlugów sojusznicych w kierunku wydatnego ich zmniejszenia lub zupełnego skreślenia.

Giełda nowojorska wykazywała przeważnie tendencję mocną. Przyczyniło się do tego głównie orędzie Hoovera do Kongresu. Prezydent omówiwszy w nim sytuację gospodarczą Stanów Zjedn. stwierdził, że ożywienie na rynku amerykańskim może nastąpić tylko w razie poważnej redukcji kosztów administracji państwowej, zupełnej reorganizacji amerykańskiego systemu bankowego, którego wadliwość przyczyniła się w dużej mierze do zaostrzenia kryzysu oraz w razie ścisłej współpracy z innymi państwami nad problemem stabilizacji cen surowców. Pożyczki polskie wykazywały nieznaczne tylko wahania. W dniu 7 b. m. notowano (w nawiasach cyfry z 2 b. m.): 8% Poż. Dillona 53,50 (59,00), 7% Poż. Stab. 53,25 (52,75), 6% Poż. Dol. 55,02½ (55,10), 7% Poż. m. Warszawy 38,75 (38,25), 7% Poż. S.ńska 41,00 (42,00). Giełda londyńska miała usposobienie spokojne. Żyłka funta oraz zadawalający naogół przebieg konferencji paryskiej w kwestji spłaty dlugów, wywołały pewne ożywienie zwłaszcza w dziale papierów państwowych. W Paryżu nastąpiło dość duże wzmocnienie tendencji na rynku rent, które objęło potem także giełdę akcji. Spadek franka w New-Yorku przeszedł naogół bez wrażenia. Na giełdzie berlińskiej panowała tendencja niejednorodna początkowo słaba, w środku tygodnia mocniejsza, w związku ze spokojnym przebiegiem pierwszych posiedzeń Reichstagu i wzmocnieniem zakupami ze strony klienteli bankowej. Wzrost obrotów w górnictwie węglowym i hutnictwie żelaznym spowodował dość znaczną wyżkę akcji metalurgicznych i akcji towarzystw górniczych.

Tydzień ubiegły na giełdzie warszawskiej przeszedł bez wielkich zmian. Pożyczki państwowe i listy zastawne były w dalszym ciągu poszukiwane i ujawniły dość znaczne wahania kursowe. Akcje natomiast nie cieszyły się popytem i utrzymały się przeważnie w granicach notowań z poprzedniego tygodnia. Obrót

na giełdzie dewiz były umiarkowane. Całe zapotrzebowanie pokrywał prawie wyłącznie Bank Polski. Banknoty dolarowe były w okresie sprawozdawczym w dalszy mciagu poszukiwane i podniosły się na rynku prywatnym z 8,92 na 8,93.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

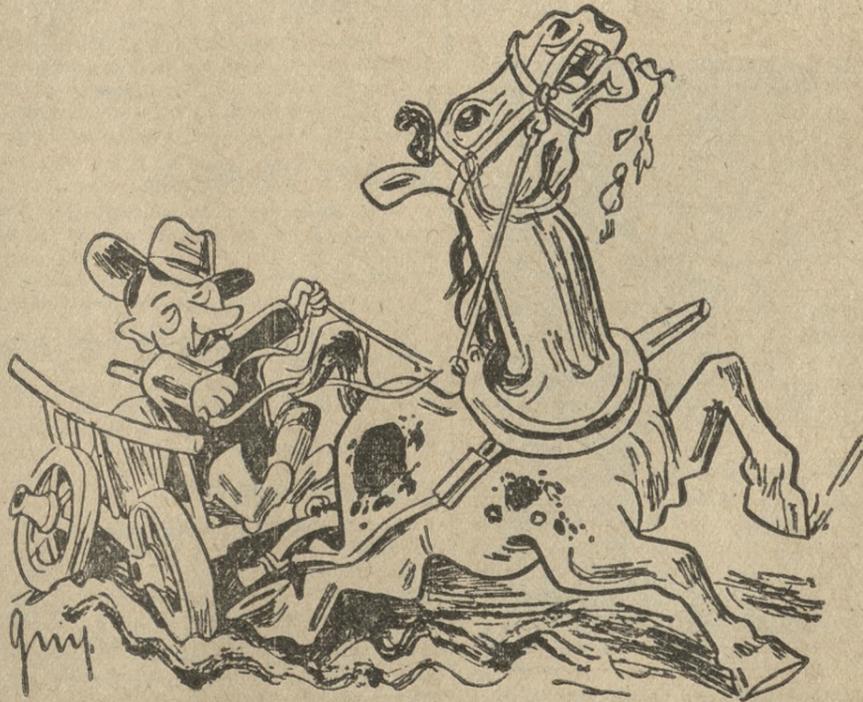
	5. 12.	6. 12.	7. 12.	8. 12.	9. 12.	10. 12.
Pszemica						
Warszawa	24,50	24,50	24,50	—	24,50	—
Poznań	21,75	21,25	21,25	—	21,25	21,25
Lwów	27,50	—	—	—	28,00	—
Lublin	23,50	—	—	—	—	—
Żyto						
Warszawa	15,00	15,00	15,00	—	15,00	—
Poznań	14,40	14,40	14,20	—	13,90	13,90
Lwów	16,50	—	—	—	—	—
Lublin	15,50	—	15,50	—	—	—
Jęczmień						
Warszawa	15,00	14,50	14,50	—	14,00	—
Poznań	14,25	13,75	13,75	—	13,75	13,75
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	13,00	—	13,00	—	—	—
Owies						
Warszawa	15,50	15,50	15,50	—	15,50	—
Poznań	13,00	12,25	11,50	—	11,00	11,00
Lwów	14,75	—	—	—	—	—
Lublin	15,50	—	15,50	—	—	—

Bez znamiennejszych zmian przeszedł ub. tydzień sprawozdawczy na rynkach światowych. Drobna poprawa w ceniach nie ma dla ogólnej sytuacji istotnego znaczenia. Wynikła ona z pesymistycznej oceny przyszłych zbiorów pszenicy zimowej w U. S. A. oraz w Argentynie. Rzeczono przyszłe zbiory U. S. A. nie wyniosą ponad 425 milj. buszli w porównaniu z 600 milj. buszli z ostatnich lat. Do głosów tych nie należy jednak przywiązywać nadmiernej wagi, gdyż w ciągu pół roku, oddzielającego farmerów od nowych zbiorów, dużo może ulec zmianie. Istotne jest jednak to, że rynek ugina się pod nadmiarem ziemioplodów, szczególnie pszenicy i kukurydzy.

W Niemczech koła rządowe podtrzymują za wszelką cenę kurs rynkowy zbóż. Dzieje się to pod stałym naciskiem agrariuszy, ku dużemu niezadowoleniu konsumentów i przemysłowców.

Natomiast polska polityka zbożowa, konsekwentnie prowadzona w ciągu 2 poprzednich lat, poważnie zdaje się być zagrożona. Premjowanie eksportu zboża nie podąża za koniunkturalnymi wymogami; aktywność Państw. Zakładów

Radykalny koń p. Witosa

Wolnego panie wójcie! Takiego galopu może wózek nie wytrzyma!

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Agitacja wywrotowa Żydów i Ukraińców w pułkach poznańskich

Jaczełka komunistyczna z 57 i 58 p.p. przed sądem wojskowym

Przed kilku miesiącami — jak już o tem donieśliśmy — władze wojskowe wpadły na trop agitacji komunistycznej, prowadzonej w kilku pułkach poznańskich. Dokonano wówczas liczniejszych aresztowań. Przygniatającą większość wśród aresztowanych stanowili Żydzi i Ukraińcy, wysłannicy oświatowej „Undo”, „Selrobu” i żydowscy „Bundowcy”.

Władze wojskowe ukończyły już śledztwo i w dniu wczorajszym przed wojskowym sądem okręgowym rozpoczął się proces przeciw agitatorom komunistycznym z 57 i 58 pułku piechoty. Na ławie oskarżonych zasiadli strzelcy Wolf Bruch i Mosiek Farba, obaj należący do żydowskiego „Bundu” oraz Ukraińcy Smetaniuk, Kozoris, Proskurniak i Babiuk, oskarżeni o działalność wywrotową z art. 102 k. k.

W sali rozpraw złożono dowody przestępstwa: sztandar komunistyczny i bibułę komunistyczną. Podczas przewodu okazuje się, jak wybitną rolę w tej agitacji odgrywali Żydzi. Agitację prowadzono od kwietnia br. Odsługujący służbę wojskową strzelec Żyd Bruch, wszedł w kontakt z żydówką Belą Frenkiel, sekretarką centralnego komitetu wykonawczego Komunistycznej Partii Polski. Za jego pośrednictwem Frenkielówna poznała Smetaniuka i kilku innych oskarżonych.

Należy zaznaczyć, że Ukraińiec Smetaniuk był już za agitację wywrotową karany. Przeważna część oskarżonych Ukraińców ma wykształcenie gimnazjalne do sześciu klas włącznie.

Po odczytaniu aktu oskarżenia sąd zarządził wykluczyć jawność rozprawy i dalszy ciąg procesu odbywał się przy drzwiach zamkniętych. W ciągu wczorajszego dnia przesłuchiowano jako

świadka sprowadzoną z więzienia sądowego Belę Frenkiel.

Rozprawie przewodniczy mjr. korpusu sądowego p. Wanicki, oskarża proku-

lator wojskowy mjr. dr. Wałęga. protokółuje adiunkt sądowy p. Borodin, a jako ławnicy zasiadają podoficerowie pułków garnizonu poznańskiego, w których komuniści uprawiali agitację wywrotową.

Zaznaczyć należy, że przed sądem staje tylko część ołwinionych o prowadzenie agitacji komunistycznej w pułkach 57 i 58. W najbliższych dniach staną przed sądem wojskowym jako oskarżeni komunistyczni agitatorzy z innych pułków garnizonu poznańskiego.

Fragment z sali obrad w dniu 30-lecia Sodalicji Pań Zawodu Kupieckiego. Zebranie zaszczylił swą obecnością J. Em. Ks. Kardynał Prymas.

Zakończenie Tygodnia propagandy przemysłu krajowego

Ostatnie imprezy — Ogromny natłok przy wydawaniu fantów z loterii

W ub. niedzielę zakończył się „Tydzień Propagandy Przemysłu Polskiego”. Urządzane w ciągu tego tygodnia imprezy, korowody i odczyty, oraz loteria, miały na celu przypomnienie konsumentowi polskiemu obowiązku popierania wytwórczości krajowej.

W ostatnim dniu objeżdżał miasto samochód „Radja Poznańskiego”, oraz dwa samochody ciężarowe z harcerzami.

Wywoływano hasła konieczności popierania przemysłu polskiego. Przez mikrofon „Radja Poznańskiego” wygłosił w niedzielę odczyt na temat popierania wytwórczości krajowej p. dyrektor Mikołajczak.

W dniu wczorajszym w lokalach obok wydawnictw „Kurjera Poznań-

skiego” i „Oredownika Wielkopolskiego”, rozpoczęło się wydawanie fantów, wygranych podczas loterii fantowej Związku Obrony Przemysłu Polskiego. Napływ zgłaszających się po fanty był tak olbrzymi, że wydawający fanty zwrócić się musieli o pomoc do policji, która torowała drogę wchodzącym do lokalu. Należy wyjaśnić, że wydawanie fantów w lokalu loterii odbywać się będzie do 15 bm.

W niedzielę odbyły się obchody, propagujące wytwórczość krajową w Bydgoszczy i Gnieźnie.

„Tydzień Propagandy Przemysłu Polskiego” w Poznaniu był niewątpliwie udaną i bardzo pożyteczną imprezą. (kl)

KALENDARZYK

Wtorek, 13 grudnia 1932.

Słońce: wschód 7,55; — zachód 15,38; — długość dnia 7 godz. 43 min.

Księżyc: wschód 15,16; — zachód 9,53; — pełnia.

Stan pogody według notowań Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: — Wtorek, godz 7 rano: Temperatura powietrza niska — 5 st. C., pogodnie, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 765 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa 0 st. C., najniższa — 5 st. C.

Kal. rzk.: Lucja P. i M.; jutro Nikazy B. Kal. słow.: Władysław; jutro Sławibor.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Święcenia.** W sobotę suchodniową, dnia 17 bm, o godz. 7 rano J. Em. ks. Kardynał Prymas udzielił w katedrze poznańskiej święceń wszystkim stopni 69 klerikom tutejszego seminarjum duchownego.

— **Z Koła Eucharystycznego Panien Poznań-Jeżyce.** W piątek, dnia 16 bm, odbędzie się po nabożeństwie wieczornem zebranie Koła Eucharystycznego w ochronce. O liczny udział w nabożeństwie i zebraniu uprasza Zarząd.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Koła Katechetycznego.** Miesięczne zebranie członków odbędzie się w czwartek, 15 bm o godz 17 w sem. naucz. męskim, ul. Fr Ratajczaka 30.

— **Stowarzyszenie Kupców Chrześcijań.** Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, 15 bm, o godz 20 na sali posiedzeń w Domu Kupiectwa Polskiego, ulica Zwierzyniecka 12, I ptr.

Przy ischias (zapalenie nerwu kulszowego) po zażyciu z rana naczczu szklanki naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” następuje lekkie obfite wypróżnienie do którego przyłącza się później przyjemne uczucie wypróżnienia się. Zadać w aptekach i drogerjach. ng 6920

obrad m. in. wykład p. prof. dr. A. Łaskiewiczza n. t. Sprawozdanie z II Zjazdu Międzynarodowego Otolaryngologicznego w Madrycie i III Zjazdu Otoneurooftalmologicznego w Bolonii.

— **Koło Anglistów, Stud. U. P.** Zebranie odbędzie się w środę, 14 bm o godz. 19 w Seminarjum Anglistycznym, Zamek S. 4.

ZYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. gimn. „Sekół” Poznań-Wilda.** Walne zebranie odbędzie się w środę, 14 bm o godz. 19,30 u dh. Zawadki, Górna Wilda 75.

WYKŁADY

— **Ciągłość cywilizacji rzymskiej.** — Prof. U. P. dr. Zygmunt Wojciechowski wygłosi dziś, we wtorek, 13 bm, o godz 20 w sali 17 Coll. Minus wykład p. t. „Ciągłość cywilizacji rzymskiej”. Bilet wstępu na wykład 50 gr dla dorosłych 20 gr dla młodzieży i wojskowych niższych stopni.

— **Odczyty o poczcie.** W dalszym ciągu zapowiedzianego cyklu publicznych odczytów na tematy, wiążące się z działalnością przedsiębiorstwa państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” p. mg. Łukaszewicz profesor przy W. S. H., wygłosi dwa odczyty, a mianowicie dnia 16 bm, na temat: „Rola i znaczenie komunikacji pocztowej, telegraficznej i telefonicznej w życiu społeczno-gospodarczym” i dnia 30 bm, na temat: „Udział poczty w obrocie handlowym”. Odczyty odbędą się o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus Uniwersytetu Poznańskiego. Wstęp bezpłatny.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Pogadanka Tow. Miłośników Fotografji, Libelta 14,** odbędzie się 15 bm, o

Skazana za niedozwolony zabieg

Głośna była w swoim czasie sprawa nagłej śmierci wdowy śp. Heleny Sosinskiej. Policja w wyniku dochodzeń osadziła w areszcie pewną akuszerkę z Nakła, niejaką Bulczakową, która dokonała na będącej w ciąży Sosinskiej niedozwolonego zabiegu, po którym ofiara, w strasznych męczarniach, zmarła w szpitalu miejskim. — Rozprawa karna w Bydgoszczy odstąpiła tajemnicę całej sprawy. Sąd przekonał się, że Bulczakowa działała w celu wyzysku, a przewód sądowy w całości udowodnił Bulczakowej zarzuceny jej czyn. Otrzymała wówczas rok ciężkiego więzienia.

Na skutek wniesionej apelacji sprawę ponownie rozpatrywał sąd apelacyjny w Poznaniu. Oskarżona całą winę usiłowała zrzucić na pracodawców zmarłej, powołując się aż na kilku świadków odwodowych. Sąd zatwierdził jednak wyrok instancji pierwszej. Jest rzeczą znamionną, że Bulczakowa pomimo dwukrotnego wyroku zasądzonego nadal praktykuje jako akuszerka w Kasie chorych.

KRATKI SADOWE

Jak bojówkarz zerował na nędzy ludzkiej — Echa krwawej eksmisji w Śmiłowie — Nie obrazili Piłsudskiego

Z Szamotuł donosi (sc):

Przed sądem okręgowym z Poznania na sejmi wyjazdowej w Szamotułach stanął znany „strzelec” i bojówkarz Jan Miklejewski z Zielonej - Góry, oskarżony o szereg oszustw, popełnionych na najbardziej nędznej ludności. Jako przygodny „pisarek” wmawiał ludziom, że sprawy sądowe wleką się dla tego za długo, bo sędzia i adwokat się dobrze znają, a on załatwi sprawę szybko i z wynikiem pozytywnym. W ten sposób wydobyl od niejakiego Górnego z Boruszyna wszystkie jego oszczędności w kwocie 2220 zł, od 7 dalszych ofiar 212,90 zł. — Przewód sądowy wykazał całkowitą winę i skazał oszusta na 8 mies. więzienia, darując mu połowę kary na mocy amnestji, resztę kary zawieszając na 2 lata. Jak się dowiadujemy, M. stanie w najbliższym czasie przed sądem za dalsze oszustwa.

Za zniewagę i czynny opór władzy toczyła się sprawa przeciw rodzinie Sosińskich w Śmiłowie. Po 24 letniej pra-

cy wypowiedział właściciel maj. Śmiłowo, p. Kościelski, swemu kowalowi Sosińskiemu posadę. W związku z tem miała nastąpić eksmisja z mieszkania, w czasie której doszło do opisanych swego czasu krwawych ekscesów pomiędzy komornikiem, policją i oskarżonymi. Sąd skazał Franciszka S. na 1. rok, Marjana i Leona na 8 mies. Antoninę na 4 miesiące, Wincentego, Władysławę i Gertrudę na 2 miesiące, odraczając wszystkim karę na 3 lata.

Emeryt. posterunkowy Józef Borowicz odpowiadał za świadome i fałszywe oskarżenie przed. policji Kempy, post. Wędzikowskiego i Michałska. — Mianowicie twierdził on, że wymienieni mieli się wyrażać o marsz. Piłsudskim pogardliwie i obelżywie. Jako świadek występował, prócz wspomnianych, em. post. Gozdzia. Zarzuty okazały się bezpodstawne i sąd skazał Borowicza na 1 mies. aresztu z zawieszeniem na 2 lata.

Kaplica Matki Boskiej z Lourdes przy parafji św. Marcina, której konsekracji dokonał w ub. tygodniu J. Em. Ks. Kardynał Prymas.

Wnętrze kaplicy z figurą Matki Boskiej.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

ZNAMIENTY UCZONY FRANCUSKI PRZYBYWA DO POZNANIA

Jutro gościć będziemy w naszym mieście jednego z wybitnych uczonych francuskich, prof. Michała Lhéritier. Wygłosi on odczyt o zagadnieniach politycznych Europy wschodniej. Prelekcja odbędzie się w Uniwersytecie (Collegium Minus, sala nr. 18) o godzinie 18.

Prof. M. Lhéritier nie po raz pierwszy przybywa do Polski, której życiem zawsze się interesował i którą często odwiedzał. Ostatnio mieliśmy go wśród siebie na Zjeździe historyków polskich w Warszawie przed dwoma laty. Prof. Lhéritier zgłosił na ten zjazd i wypowiedział referat, który wywołał wśród historyków polskich szeroką i interesującą dyskusję. Obecny pobyt znakomitego gościa związany jest również ze sprawami zjazdowymi, ale tym razem już najszerszego zasięgu. W Warszawie ma odbyć się w r. 1933 — jak wiadomo — między-

narodowy Kongres Historyków, zapowiadany na miesiąc sierpień. Prof. Lhéritier jest sekretarzem generalnym Międzynarodowego Komitetu Nauk Historycznych i w tym charakterze przybył obecnie do Polski w związku z obradami tegoż Komitetu i z pracami przygotowawczymi, które poprzedzają Kongres.

W Poznaniu jest prof. Lhéritier podejmowany przez prezesa Międzynarodowego Kongresu Historyków prof. dr. Bronisława Dembińskiego, przez Towarzystwo Polsko-Francuskie i przez poznański oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego. Odczyt prof. Lhéritier jest publiczny. Należy mieć nadzieję, że elita kulturalna naszego miasta stawi się jutro w Uniwersytecie, aby skorzystać z rzadkiej sposobności, jaka się nastąpiła dzięki przybyciu do nas uczonego francuskiego tak wysokiej miary.

W NAUKOWYM POZNANIU

Dzisiaj we wtorek odbywa się o godzinie 20-tej posiedzenie naukowe Poznańskiego Towarzystwa Filozoficznego w sali 22 Coll. Minus. Odczyt wygłosi prof. U. P. dr. Jaxa - Bykowski na temat: „Figte i psoty szkolne”.

Pojutrze, we czwartek 5 b. m. odbędzie się dyskusyjne zbranie Polskiego Tow. Fizycznego oddziału poznańskiego. Referaty wygłoszą pp.: Piławski „O elektronowym mikroskopie” i Kalandyk „O dezintegracji atomów” oraz „O neutronach”. Zebranie odbędzie się o godzinie 18 w Collegium Medicum przy ul. Fredry, sala Śniadeckiego.

ZGON UCZONEGO

Z Warszawy donoszą nam: Zgon śp. profesora A. A. Kryńskiego, o którym telegrafowałem, był następstwem katastrofy, jakiej sędziwy uczoney uległ przed niedawnym czasem, wypadając z tramwaju. Nauka polska poniosła niemałą stratę. Kryński, mimo podeszłego wieku (urodził się w roku 1844) miał umysł niemal młodzieńczo świeży i do ostatka pracował naukowo. A przecież był o niedługo z ostatnich żyjących uczniów słynnej Szkoły Głównej, która jeszcze w roku 1869 był ukończył i na przestrzeni blisko lat sześćdziesiątych zasłużył się kulturze narodowej niestrudzoną działalnością, o której świadczy zgóra ośmdziesiąt większych i mniejszych prac nad językiem polskim. Na katedrze uniwersyteckiej działał we Lwowie, (filologia słowiańska) ostatnio zaś w Warszawie (polonistyka), szczególnie zajmował się pisownią polską, wydał kilka dzieł z tego zakresu obok znanej „Gramatyki języka polskiego”, stworzył przy Uniwersytecie lwowskim seminarjum filologii słowiańskiej, redagował „Prace Filologiczne” warszawskie, wreszcie był duszą wspaniałego zbiorowego wydawnictwa „Słownik języka polskiego”. Cześć pamięci zasłużonego człowieka! (tw)

Wileńskie Tow. Lekarskie odbyło posiedzenie z odczytem dr. Zalcyna p. t. „Leczenie wyrostka robaczkowego”.

Z Pol. Tow. Geograficznego. Oddział krakowski odbył posiedzenie z odczytem p. J. Golca z Lyonu pt. „Wędrowki po Alpach”.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

„Sztuki Piękne” — Wyspiańskiemu. W ozdoby szacie wydawane, doskonale czasopismo poświęcone plastyce „Sztuki Piękne” poświęca zeszyt listopadowy uczczeniu Stanisława Wyspiańskiego. Otwiera go przemówienie rektora J. Mehoffera, wygłoszone na obchodzie uroczystym w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie p. t. „Wyspiański-Zjawa”. Trzej uczniowie Wyspiańskiego, z okresu kiedy prowadził on pracownię malarstwa dekoracyjnego w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych: Tymon Niesiołowski, Antoni Buszek i Kazimierz Sichulski zamieszczają wspomnienia o swym mistrzu. Wreszcie p. Jan Dürr drukuje studium porównawcze p. t. „Wyspiański a Matejko”. Wszystkie reprodukcje bogato, jak zwykle, ilustrowanego zeszytu „Sztuki Piękne” poświęcone są dziełom Wyspiańskiego. Mammy tu m. in. reprodukcje „Dziwczynki z dzbankiem”, wykonaną w czwórbarwnej rotograwurze oraz kilkanaście rotograwur jednobarwnych. (pp)

LITERATURA

W Wilnie o Walter Scocie. Z Wilna do nasza nam: Na posiedzeniu naukowym Tow. Przyj. Nauk wygłosił prof. dr. Manfred Kridl odczyt o Walter Scocie z okazji setnej rocznicy śmierci. Dr. Kridl scharakteryzował technikę pisarską Waltera Scotta i jego wpływ na romans historyczny u innych narodów. Niejako koreferat wygłosił prezes Tow. prof. Parczewski, przedstawiając stosunki narodowościowe i ruch państwowy w Szkocji, Walii i Bretanii, przy czym czerpał z własnych obserwacji na miejscu. (wz)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Zabytki z okolic Szamotuł, jakimi m. in. są miejscowy kościółek i kościół w Słapanowie zostały omówione na łamach regionalnego czasopisma młodzieży gimnazjalnej Pismo to rozpoczęła obecnie trzeci rok istnienia i jak zawsze przynosi obfity materiał. Jest tu mowa o dwóch starych kościółkach, o strojach ludowych w okolicach Szamotuł i o ludowych pieśniach. Poza tym znajdujemy kronikę z życia młodzieży w letnich obozach P. W. (J. St.)

VARIA

Wspomnienie o polskim fechtmistrze. Zatytułowany „Ze wspomnień o Michale Starzewskim” szkic historyczno-biograficzny pióra p. Józefa Starzewskiego jest nie tylko wspomnieniem rodzinnym wnuka o dziadku, ale i kawałkiem historii, a już napewno przyczynkiem do regionalnych dziejów Małopolski Zachodniej i do jej obyczajów. Był Michał Starzewski powstańcem-zołnierzem roku 1830 i ocalał w bitwie pod Grochowem młodzieńczego księcia Romana Sanguszkę. Dotrwałszy do ostatka, przeszedł z generałem Różyckim granicę Wolnego Miasta Krakowa, osiadł w jesieni 1831 znowu na roli pod Tarnowem, a potem w Tarnowie i w Krakowie, wreszcie został gubernierem młodych Potockich w Krzeszowicach i Szembeków w Porębie. Zwiedzał z pupilami różne kraje, i tu i owdzie zbierał laury u obcych jako... szermierz. Bo już w Tarnowie założył był szkołę szermierki, jako że miał do tego ogromny talent. To też, gdy gubernierką z wiekiem się skończyła, nie skończyło się szermierstwo i 70-letni przeszło rehabilitacja w Krakowie szkołę fechtunku na szable, wziętą i rozgłosną, w której do dziewięćdziesiątego roku życia dosłownie palasza z ręką nie wypuszcza. To też szkoda, że dołączony do tych wspomnień traktat Michała Starzewskiego o polskiej szkole bicia się na szable, pozostał ulamkiem. Z tego się przechowało, widać ciekawe, rdzenie polskie słownictwo techniczne, uzupełnione regulami trzymania broni itd., a zabarwione oryginalnym pysznym stylem i mnóstwem anegdotek. Razem z samymi wspomnieniami jest to kawałek epoki, sięgający od r. 1830 do dziewięćdziesiątych lat przeszłego wieku, urywek drgający zyciem i nader interesujący. Rzecz wydana po bibliofilsku, artystycznie nie tylko w piórze, ale w układzie graficznym, znajdzie poczesne miejsce w szafie amatora ciekawych wspomnień i pięknych książek. (In)

Pisma nadesłane

„Szkoła”. Zesz. 8. Treść: K. Jędrzejowski: „Wychowanie religijno-moralne jako podstawa wychowania państwowego”. — S. J.: „O programy nauki rysunków”. — J. Szelejowski: „Jeden dzień nauki w klasie I”. — Kaczmarek: „Z pracy szkolnej”. — L. B.: „Niemieckie podręczniki historii na stopniu elementarnym”. — Oceny i sprawozdania. — A. T.: „S p. Anna Lewicka”. — Kronika. — Radio wśród cblakanych. — Adr. Red. Warszawa, Senatorska 19.

„Teatr Ludowy”. Nr. 11. Treść: H. Ładosz: „Urywek z „Akropolis” Wyspiańskiego, recytacja zespołowa”. — K. L. Koniński: „Z dziejów teatru „zbiorowego”. — H. Ładosz: „Pieśń o Białym Domu” J. Tuwima, recytacja zespołowa”. — Pokłosie wydawnicze. — Wiadomości organizacyjne. — Adres Red. Warszawa, Nowogrodzka 21.

„Awangarda”. Nr. 11-12. Treść: „Pieśń Wielkiej Polski”. — Nemo: „W dwudziestopięciolateczu zgonu Stanisława Wyspiańskiego”. — J. Zdzitowiecki: „Aequo animo”. — Ozimina. — R. Piętrzyński: „Oczywiste, nieuniknione i niezniszczalne”. — Z. Stahl: „Rząd i opozycja”. — R. Fengler: „Kapitał użyteczny i posorzytniczy”. — Związek Młodych Narodowców. — W sprawie rozważania O. W. P. — Kronika. — Adr. Red. Poznań, Św. Marcin 65, I p.

W MUZYCZNYM POZNANIU

DZIŚ GRA MICHAŁOWSKI

Dzisiaj odbędzie się na cel dobrotczy, staraniem Pań im. Wincentego a Paulo, wielki recital chopinowski w Auli Uniwersytetu. Wykonawcą będzie sędziwy Aleksander Michałowski, który w tym celu przybywa z Warszawy.

Gdy w tym roku odbywał się w Warszawie międzynarodowy konkurs chopinowski dla młodych pianistów, wszyscy wybitniejsi uczestnicy wszelkich narodowości i przynależności państwowych odbywali zaraz po przyjeździe jedną i tę samą obowiązkową pielgrzymkę: udawali się do Aleksandra Michałowskiego. Był to z jednej strony hołd dla najznakomitszego żyjących chopinistów polskich — z drugiej zaś chęć, aby jeszcze w ostatniej chwili zasięgnąć opinii mistrza i uzyskać od niego chociażby jakąś ogólną wskazówkę, czy wytlumaczenie szczegółu. Był to wrzuszający hołd dla autorytetu, jakim jest w zakresie Chopina Michałowski, jako świadek i uczestnik wielkiej epoki romantycznej w muzyce i jako niezrównany przez tyle dziesiątków lat przodownik w poemowaniu i wykonywaniu dzieł mistrza.

Używając w tym związku wyrażenia „romantyzm”, trzeba się porozumieć. Romantyczne pojmowanie Chopina było do niedawna jedyne, wypowiadali je u nas wszyscy mistrzowie fortepianu z Michałowskim i Śliwińskim na czele, nie mówiąc już o Paderewskim, który sam stanowił zawsze swój osobny własny „obóz”. Ostatnimi czasy nastąpił wszakże zwrot w twórczości muzycznej i w stosunku do muzyki, zwrot nacechowany nazwą „nowej rzeczowości” i przejawiający się — aby dać nacowny przykład — choćby w nazywaniu kompozycji tytułami takimi, jak „Muzyka Symfoniczna” albo „Muzyka na skrzypce z orkiestrą”, zamiast tytułów zaczerpniętych z literatury i wskazujących na jakiś „program”, jak to za romantycznych czasów bywało.

Trudno w tych szczupłych ramach wyjaśnić „nową rzeczowość” obszernie. Istotą jej stanowi mniej więcej to, że „muzyka czysta”, jest samowystarczalną formą sztuki, że nie potrzebuje opierać się ani o literaturę, ani o kompleksy uczuciowe pozamuzyczne u słuchacza, że forma muzyki jest zarazem jej jedyną treścią. Oczywiście jest to tylko nawrót do formuły dawno znanej a tylko na jakiś czas w cień usuniętej, nie żaden nowy wynalazek. Ale stosunek ten przynosił się także na sztukę wykonawczą i w jego świetle Chopin także nabrał w pianistach nowej fizjonomii. Aby znów posłużyć się realnym przykładem (który zresztą nawet w częście nie wyczerpuje kwestii), pianisci zaczynają traktować formy taneczne u Chopina (zwłaszcza mazurki i walce) jako tańce, nie jako „poematy muzyczne”. Ograniczając więc dowolność tempa i nagłe przeskoki „rubata” wydobywają na wierzch — jeżeli idzie o „mazurki” — przedewszystkiem formę muzyczną ludową, jaka w danym „mazurku” się przejawia, więc formę oberka, mazura, czy kujawiaka, które to trzy kształty, muzycznie odrębne, Chopin w dziełach swych wiernie zachowuje. W przeniesieniu na inne dzieła Chopina zanika przy tym sposobie „uczuciowość” w znaczeniu sentymentalizmu, występuje „muzyka czysta”, gra form dźwięczących, rządzonych własną logiką i wyrażających własne, muzyczne i tylko muzyczne piękno.

Nie znaczy to, aby w romantycznym wykonaniu Chopina tego „rzeczowego” momentu wcale nie było. Stwierdzić to można właśnie na wspaniałej grze Michałowskiego, który i pod tym względem błyszczał świetnie w naszej wielkiej plejadzie przedwojennej. Jest on wszakże i romantykiem. Gdy więc coraz częściej będziemy słyszeli Chopina w świetle „nowej rzeczowości”, tem skwapliwiej powinniśmy uchwycić taką okazję, jaka nam się nastęca dzięki przyjazdowi mistrza do Poznania, a która pozwala nam usłyszeć romantyczne ujęcie w najdoskonalszej formie i zyskać bezcenny materiał do zestawień, które obcowanie nasze z geniuszem Chopina wzbogacają i pogłębiają (wn)

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

PO ZGONIE BUJNEGO ARTYSTY

Warszawa, 12 grudnia.

Tuż po wojnie zaszedłem raz do „Rozmaitości”, które jeszcze wtedy nie były się spaliły. Grano autora polskiego, o którym niewiele wiedziałem: ścisłe biorąc — nic. Rzecz była współczesna, mocno związana, w obserwacji chwilami okrutnie dobierająca się do ludzi. Szylinzanka wrzuszała do lez. Tytuł? Bo ja wiem dzisiaj? Może „Lilje polne” (w ironicznej przenośni) może „Romans Marty”? Odniosłem wrażenie, iż urosł nam tęgi majster sceny, a nazwisko jego brzmiało: Kazimierz Dunin-Markiewicz.

Wkrótce na przyjęciu dla którejś ze zjeżdżających wtedy hurtownie mi-szy zagranicznych, poznałem się z niezwykle wysokim i niezwykle dystygowanym panem między czterdziestką a pięćdziesiątką. Świetny causeur i gentleman w każdym calu. Okazało się, że to Markiewicz i że historia jego życia, którą mi zaraz opowiedziano, jest romansem. I to jakim!

Markiewicz urodził się w Human-szczyźnie we dworze szlacheckim. Ale urodził się malarzem. Kształcił się w Paryżu — i wykształcił się tak, że był u marchandów paryskich notowany jak się patrzy, a muzeum irlandzkie w Dublinie zakupiło cały szereg jego obrazów. Skąd w Dublinie i dlaczego irlandzkie? Bo nasz Podolak dał się adoptować Irlandji — oczywiście w przenośni — t. j. ożenił się z Irlandką, hrabianką Konstancją Gore-Gooth. — Kto nie słyszał o słynnej „polskiej hrabianie”, która była duszą powstań sinfeinistycznych na Zielonej Wyspie i całego wogóle ruchu niepodległościowego, jaki wstrząsał Irlandją dopóty, dopóki nie otrząsnął z niej kajdan? Ta kobieta z rewolwerem i bombą w smukłych paluszkach była pani Dunin-Markiewiczowa, patriotka o duszy rozżarzonej do białości, dusza spisków i Nike walk powstańczych.

W Irlandji zaczął Markiewicz pisać dla sceny. Bawił tam mniej więcej od 1904 do 1916. Portretował mężów stanu irlandzkich i angielskich, malował pejzaże i „maszyny” kompozycyjne, z których „Amor” znajduje się obecnie w ambasadzie polskiej w Paryżu, a wiele innych, jak już wspomniałem, w muzeum narodowym w Dublinie. Co do teatru, to zadebiutował w r. 1908 pisząc do spółki z autorem irlandzkim Seamusem O'Kelly tragedję „Złoty dzban”. Niedługo miał własny teatr. Napisał szereg sztuk w języku angielskim: „Nawrócenie Seymoura”, „Biały kruk”, „Dyletant”. Jego „Pamięć zmarłych”, patriotyczna sztuka na tle powstania irlandzkiego z końca XVIII wieku, była grana bez końca i jest grana dalej. — Potem zaczął znów wędrować i dowędrował do Polski. Nad jego życiem jakby hulał wiatr stepowy i pędził go, pędził od Humania do Dublina przez Paryż i Bóg wie jakie jeszcze stolice z powrotem do Warszawy. Bolszewja połknęła jego ojcowiznę tak jak tyle innych. Został urzędnikiem w konsulacie amerykańskim i pisał dla sceny. Pierwsza jego sztuka jaką wystawił nazywała się „Dziki pola” i była grana w Teatrze Polskim u dr. Szyfmana. Potem owe „Lilje polne” i „Romans Marty”. Ostatnimi czasy współpracował z Fijałkowskim. Jeszcze niedawno obszła nasze teatry ich krotoczwila „Miłość i pić”. A w zmieni-nych kolejach losu pozostał zawsze sobą, jeżeli idzie o wysoką kulturę, o gentlemanstwo, uczynność i zacność serca. Żałujemy go wszyscy. A mógł pozostać wśród nas jeszcze długo, bo liczył dopiero lat 57. Szkoda bujnego artysty. T. W.

Jutro

GARNEK I SUKMANA

przez

Elżbietę Zaleską-Dorożyńską

Książki nadesłane

Stanisław Zieliński: „Mały słownik pionierów polskich kolonialnych i morskich” Zeszyt 6. Warszawa 1932. Nakł. Instytutu Wydawniczego Ligi Morskiej i Kolonialnej.

Zygmunt Rukściński: „Zarys rachunkowości fabrycznej” Podręcznik dla księgowych i słuchaczy Wyższ. Szk. Handl. Warszawa 1932. Nakł. Zw. Księgowych w Polsce.

Władysław Gacki: „Szkice myśliwskie”. Warszawa 1932. Skł. gł. Dom Książki Polskiej.

Premje gwiazdkowe dla dzieci

abonentów „Kurjera Poznańskiego”

Wiemy doskonale, jak wybitną rolę w okresie Bożego Narodzenia odgrywa ładna książka dla dzieci. Dlatego więc postanowiliśmy abonentom naszym umożliwić sprawienie swym milusińskim przyjemność największą i najpożyteczniejszą, jaką jest ładna i dobra książka. W tym celu zestawiliśmy serię pięknie ilustrowanych książek najpopularniejszych dziś wśród dzieci i najulubieńszego autora Wujka Czesia. Do serii włączyliśmy więc następujące książki Wujka Czesia po cenie o połowę niższej:

BAJKI POLSKIE WUJKA CZESIA
CZESŁAW KĘDZIERSKI

O „Bajkach polskich Wujka Czesia” cała krytyka literacka wypowiedziała się bez zastrzeżeń z uznaniem, podnosząc ich wysokie walory. Z okazji bajek tych napisał m. in. tygodnik warszawski „Świat”:

„Zdawałoby się, że bajczarstwo jest najłatwiejszym rodzajem literackim. Wystarczy jednak sięgnąć po nasze zasoby w tej dziedzinie, by przekonać się, iż skarbiec niebardzo dopisuje. — Bajki polskie przeważnie walczą o ogólnoeuropejskie motywy, nie dodając prawie nic z naszego kolorytu. Jeżeli trafimy na ślad naturalizacji — rezultat też nie będzie świetny. Wiemy przecież, kto pisuje bajki dla dzieci...”

„Dużą odwagę wykazał znany publicysta i dziennikarz, p. Czesław Kędzierski, że chciał wejść w ten fantastyczny świat bajki dla dzieci. Stało się to przez radio... Dzięki jego pogadankom dla dzieci mamy teraz pokazany tom bajek polskich. Są one w kolorystyce lokalnym i w treści oparte na podaniach i klechdach rodzimych. — Przeważnie dają bajeczny wykład różnych wielkopolskich fantastycznych wydarzeń... W obecnie wydanej ozdobnej książce p. Czesław Kędzierski zebrał 21 tego rodzaju utworów. Będą one miłą pamiątką dla małych słuchaczy naszego „Radja” w Poznaniu, a dla dzieci, które nie słyszały tych bajek, wielką ucztą. Polecić je należy dzieciom wszystkich naszych dzielnic. Dzięki bajeczce Cz. Kędzierskiego dowiedzą się o Poznaniu, Kruszwicy, Inowrocławiu, rzekach, lasach, polach zachodniej rubieży naszej Rzeczypospolitej... Bajki Wujka Czesia nadają się też do bibliotek przedszkoli, ochronek, szkółek wiejskich i powszechnych. Są one cennym nabytkiem naszej literatury dla dzieci”.

„Bajki polskie Wujka Czesia”, okazały tom baśni, osnutych na motywach wielkopolskich, z ilustr. K. Lipskiego, w ozdobnej oprawie i kartonowym pudełku, zamiast zł 15,— tylko zł 7,50.

„W krainie kurek”, bajka wierszowana z kolorowymi ilustracjami w oprawie, zamiast zł 3,50 tylko 1,75.

„W krainie lalek”, bajka wierszowana z kolorowymi ilustracjami w oprawie, zamiast zł 3,50 tylko 1,75.

„Radosne dni”, bajeczki obrazkowe, w oprawie, zam. zł 3,— tylko zł 1,50.

„Mądry Kitus”, bajeczki obrazkowe w oprawie, zamiast zł 3,— tylko 1,50.

„Wczasy wiejskie”, opow. o życiu na wsi z kolor. ilustr. w dużym formacie, zamiast zł 3,20 tylko zł 1,60.

„Bacność! Stop!”, bajeczki i wierszyki z ilustr. dużym format, zamiast zł 3,20 tylko zł 1,60.

„Mój ulubiony świątek”, 10 bajek o zwierzętach, z ilustr., dużym format, zamiast zł 3,60 tylko zł 1,80.

„Dzielny artysta”, czyli jak robić sobie zabawki, ilustr., dużym format, zamiast zł 3,60 tylko zł 1,80.

„Moje najmilsze abecadło”, z wierszami i obrazkami, duży format w oprawie, zam. zł 4,80 tylko zł 2,40.

„Na czarodziejskiej górze”, zbiór bajeczek z obrazkami, większy format w oprawie, zamiast zł 4,80 tylko zł 2,40.

„Mysia wieża” i inne polskie podania i powiastki, z ilustracjami w oprawie, zamiast zł 4,80 tylko zł 2,40.

„Czarnoksiężnik Twardowski” i inne polskie podania i powiastki, z ilustracjami, w oprawie, zamiast zł 4,80 tylko zł 2,40.

„Dzień kurczątek”, wesoła bajka wierszem z ilustr., duży format w oprawie, zamiast zł 6,80 tylko zł 3,40.

„Komiczne ABC”, z wierszami i obr. w oprawie, zamiast zł 8,— tylko zł 4,—.

„Czy już znacie?” Bajeczki Wujka Czesia i wierszyki Józ. Birkenmajera, z ilustr., duży format w oprawie, zam. zł 8,— tylko zł 4,—.

Wszystkie powyższe książki, ozdobione licznymi kolorowymi obrazkami, stanowiąc będą najbardziej pożądanym i najpiękniejszym podarkiem gwiazdkowym.

Książki te, za okazaniem kwitu abonentowego, są do nabycia za gotówkę w administracji pisma naszego Zamiejscowemu abonentowi „Kurjera Poznańskiego” winni dołączyć, bez względu na ilość zamówionych książek, zł 1,— na opłatę przesyłki pocztowej.

Książki powyższe nabywać można po tak wyjątkowo niższej cenie tylko w grudniu b. r.

W pogoni za złodziejem dokumentów

Pisma włoskie żywo zajmują się przybyciem do Rzymu detektywa amerykańskiego, który od przeszło roku ściga złodzieja, i w tej pogoni już prawie objechał cały świat. Ciekawe tło tej sprawy jest następujące:

Było to w roku 1929, kiedy pewnego dnia wykradziono znanemu w świecie finansowym milionerowi, amerykańskiemu ważne dokumenty z jego trezoru. Złodziej pozostawił karteczkę z dopiskiem, na podstawie którego udało się wypośrodkować, w czym jest posiadaniu znajdują się owe papiery. Milioner powołał do siebie sławnego detektywa który podczas wojny pozostawał w służbie wywiadowczej, niezwykle okazał się zdolności, i polecił mu wytropienie złodzieja dokumentów. Rozpoczęła się szalona pogoni naokoło świata. Detektyw przejechał całe Stany, ze wschodu na zachód, udał się do Meksyku, następnie do Australii, a potem do Indji. Tymczasem okazało się, że złodziej pędzi sobie wesołe dni w Nicei. Detektyw przeszkadzał całą Riwiere francuską, lecz złodziej już dawno był się wlotnił bez śladu. Obecnie detektyw szuka złodzieja we Włoszech, lecz i tutaj bez powodzenia.

Bez względu na to jednak, jak się ta gonitwa zakończy, pozazdrościć można szczęśliwcowi, który na koszt milionera odbywa wygodne podróże naokoło świata. Wip.

Złoto — czy nie złoto?

Przed procesem nowoczesnego alchemika Dunikowskiego

Za kilka dni rozpocznie się w Paryżu sensacyjny proces przeciwko inż. Dunikowskiemu, który obiecywał „fabrykować” złoto i na tem tle wiele osób przyprawił o znaczne straty. W związku z tym procesem współpracownik „Narodowca” z Lille odbył wywiad z żoną oskarżonego i podaje m. in. co następuje:

O aferze Dunikowskiego tyle pisano, że nabrała ona najdziwniejszych kształtów i barw.

Po mej długiej rozmowie z p. Dunikowską mam wrażenie, że jestem w stanie wyjaśnić jej istotę w kilku punktach:

Ludzie, którzy spowodowali uwięzienie Dunikowskiego i... oczywiście proces, wystąpili przeciw niemu właśnie dlatego, że go nie uważają za oszusta. Dlatego mu wypłacili 400.000 fr., że jego wynalazek uznali za interesujący, i to na podstawie... ekspertyz.

Wystąpili przeciw niemu wskutek... niedotrzymania kontraktu. Dunikowski nie dotrzymał kontraktu, bo ten jest dla niego rzekomo niekorzystny.

Rodzina Dunikowskiego i jego obrońca mają pretensje za to, że 1. niedotrzymanie kontraktu podlega procedurze cywilnej, a nie karnej. 2. po uwięzieniu śledztwo przeciąga się od 13 miesięcy.

Do tych punktów mógłbym dodać interesujące komentarze, zwłaszcza do punktu ostatniego. Zamiast tego wolę przytoczyć w dosłownym przekładzie ustęp z listu, jaki obrońca Dunikowskiego adwokat Legrand, wystosował do prokuratora Republiki, a który był opublikowany w dzienniku „La Liberte” z dnia 15 listopada 1932 roku. Wyjątek ten brzmi:

„Uprzemysłowienie procedury Dunikowskiego zrujnowałoby wszystkie istniejące towarzystwa, posiadające kopalnie złota, które mają żywotny interes w tem aby nie dopuścić do wprowadzenia w praktykę tej nowej formuły.

„Otóż p. G. ekspert powołany przez sąd, do zawirowania o wynalazku Dunikowskiego jest członkiem towarzystw - właścicieli kopalni złota. Z tego względu jest jego

Młodzianka 16-letnia pilotka włoska, Gaby Angelini zginęła ostatnio, jak donosiliśmy w depeszach, w Afryce. Straciła ono podczas swej podróży z Włoch do Indji orientację w pustyni, a w dodatku motor odmówił posłuszeństwa i lądując nie zauważyła widmy piaszczystej, o którą się aparat rozbił, grzebiąc pod swemi szczątkami dzielną pilotkę.

osobistym interesem przydusić wynalazek Dunikowskiego.

(Następuje wymienienie dwóch kompanij, zajmujących się eksploatacją kopalni złota, gdzie p. G. jest w jednej prezydentem, w drugiej administratorem)

„Gdyby p. G. był zakonkludował przychylnie o wynalazku Dunikowskiego akcje twarzystw, które administruje, w jednej chwili by się zapadły, a sam p. G. byłby zrujnowany.”

Jako mały komentarz dodam w końcu, że jeszcze kilka tygodni temu proponowano Dunikowskiemu milion fr., aby „się pogodził”, co inżynier odrzucił.

I dlatego proces, zapowiedziany między 15-tym a 20-tym grudnia zapowiada się... conajmniej rewelacyjnie.

Gdy 420 milionów „skapnie” w spadku...

Nie skończyła się jeszcze legenda bogatego Wujka Sama. Ten wielce chorujący dziś na kryzys wujaszek potrafi jednak od czasu do czasu miłego spłacać figla szczęśliwemu wybrańcowi losu z Europy.

Do tych wybrańców losu należy licząca 93 lata staruszka wdowa Acker, zamieszkała w Ars sur Moselle we wschodniej Francji. Nieoczekiwanie odziedziczyła ona po krewnej z Ameryki na czasy dzisiejsze sumę fantastyczną: 420 milionów franków. Pieniędźmi temi możnaby z powodzeniem budżet niejednego państwa zalatać.

Koło nowej milionerki zrobił się odrzu ruch niemały. Dowiedziano się wnet, że córka i wnuczka spadkobierczyni, pani Baratti, prowadzą skromny bar przy małym uczęszczanej uliczce Trevisse w Paryżu. Ponieważ staruszka - wdowa stoi już nad grobem, więc na nie spadną niebawem te miliony.

Od kilku dni w barze tym poczęli spotykać się młodzi i siewiejacy już panowie, bokiem patrzący na siebie, poszukujący bodaj cienia panny Baratti. Tymczasem po matce i córce słuch wszelki zaginął. Pretendenci do rączki panny z milionami, wypróżniając z co przedniejszych win piwnicę baru, czekali naprzódno, piesząc w myślach chwilę jedyną w której na ślubnym kobiercu...

W końcu garson prowadzący w zastępstwie interesy baru, systematycznie przychodzą do muru, wyjawiając wielką nowinę: „Wyjechały na wieś w niewiadomym kierunku.” Zalotnikom zrzędył miny. Trudno jest szukać wiatru w polu.

Przy bólach nerwowych i głowy,

grypie i przeziębieniu stosować można tabletki Togonal. Togonal uśmierza bóle. Togonal wstrzymuje nagromadzenie się kwasu moczowego. Nieszkodliwy dla serca, żołądka i innych organów.
ng 6918

Rozsądne panie Baratti usunęły się przezornie z natrętniej ludzkiej cizby w cichy zakątek wiejski. Opiekują się chorowitą wdową i naradzają się z notariuszem, jak podjąć miliony. Obdarzona przez los niehywała fortuna przyszła sukcesorka panna Baratti swobodnie już teraz wybierać może wśród mnóstwa ofert malżeńskich przeróżnych podpadłych finansistów, hrabiów i księząt.

Dodać trzeba, że szczęśliwa wnuczka spadkobierczyni jest osobą miłą, o czarującym uśmiechu. Słowem obydwie strony medalu godne są podziwu i zazdrości.

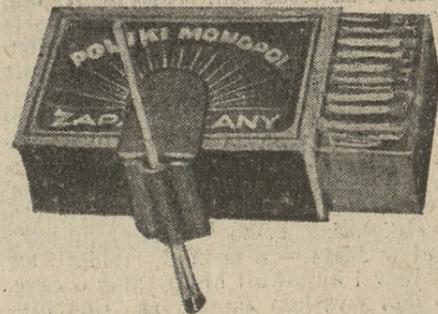
Wynalazek na czasie

Przed rokiem doniosła prasa ludowa, że gdzieś na Białorusi policjant aresztował na jarmarku jakiegoś chłopka, ponieważ ten przed zapaleniem papierosa rozłupał zapalnik na cztery części i w ten sposób „oszukał” skarb państwa. Władze administracyjne skazały go doraźnie na pięć złotych grzywny.

Od tego czasu minął rok i wynalazek białoruskiego chłopka zatoczył szerokie kręgi i dotarł do właściwego specjalisty. Jakiś nieznan do tej chwili rodzimy Edison — kwestja pomnika nie jest jeszcze przesądzona — skonstruował z blachy małeńki przyrząd, który przymocowuje się kolejno do każdego używanego pudełka zapalaka i każde drewniko łupie się precyzyjnie na dwie połowy. W gazetach warszawskich ukazały się już odnośne ogłoszenia reklamowe.

Nie ulega wątpliwości, że jeżeli się przyjmie ten najnowszy wynalazek — wątpić niema żadnego powodu — to zjawi się konkurencja, która w 100 proc. zrealizuje pomysł Białorusina i produkować będzie przyrządy, które bez trudu zezwolą na łupanie drewniek zapalokowych na cztery części.

Walka rządu z kartelami i sztywnymi cenami stanie się — przynajmniej w dziedzinie zapalaka — zupełnie zbędna. F. o. b.

Dziś gra Michałowski

W ostatniej chwili przypominamy, że dziś, we wtorek, o godz. 20 gra w auli uniwersyteckiej prof. Al. Michałowski, najslawniejszy w Polsce szopenista.

Koncert ten odbywa się staraniem Rady miejscowej Stow. Pań Miłośniczek św. Wincentego z Paulo, pod protektoratem J. Em. ks. kardynała Prymasa.

Dochód z tego koncertu przeznaczony na ubogich, pozostających na opiece Towarzystw św. Wincentego z Paulo.

Jeden z fragmentów tanecznych wielkiej, egzotycznej rewii, cieszącej się ogromnym powodzeniem w Paryżu.

Proces Ciunkiewiczowej w Krakowie

Pierwszy dzień

W Krakowie rozpoczął się proces M. Ciunkiewiczowej. Podawaliśmy już pokrótce przebieg pierwszego dnia. Przypominamy teraz to wspomniane go procesu, który wywołał ogromne zainteresowanie.

W dniu 22 stycznia zawiadomiono policję krakowską, że w hotelu „Grand” popełniono w pokoju Nr. 29 kradzież na szkodę Marji Ciunkiewiczowej, stale zamieszkałej w Paryżu, która w przejeździe do Zakopanego, zatrzymała się chwilowo w Krakowie. Skradziono wedle zawiadomienia po rozcięciu dwóch waliz całą ich zawartość, a w tem 650.000 funtów szterl., 10.000 franków gotówką, bardzo cenne futra i piaseczki z futrami na sumę ok. miliona fr. oraz kosztowności, wartości około 20.000 zł. Na miejsce kradzieży przybył zaraz potem kom. Polak, który stwierdził, iż w pokoju było nadmiernie gorąco, piec kaflowy był rozpalony, mimo, iż służba w tym dniu nie paliła, a dwie walizy fibrowe rozprute przy pomocy ostrego narzędzia, przez powycinanie z nich zawiasów i obcięcie górnych brzegów waliz. Zbadano drzwi, okna i ściany, nie znaleziono jednak żadnych śladów pobytu złodzieja, prócz małego skrawka fibry, odciętego z jednej z waliz. Również zatrząsk amerykański drzwi wejściowych nie wykazywał śladów uszkodzeń.

Podanie ogromnej wartości skradzionych przedmiotów wzbudziło od razu podejrzenie zwłaszcza, jak się później okazało, że walizy były wysoko ubezpieczone w Paryżu. Rzeczoznawcy stwierdzili, że rozciął walizy niefachowy złodziej, a biegły z branży skór oświadczył, że kufry nie mogły w żaden sposób pomieścić podanej przez p. C. ilości futer.

W związku z tem akt oskarżenia zarzuca Ciunkiewiczowej, że popełniła oszustwo, chcąc uzyskać pieniądze, znajdowała się bowiem w wielkich kłopotach finansowych z powodu długów, ciężących na jej posiadłościach.

Zeznania Ciunkiewiczowej

Oskarżona nie przyznaje się do winy i opowiada swoje dzieje. „Ojciec był urzędnikiem. Ja byłam na utrzymaniu u siostry, uczyłam się kroju i szycia. Mając 16 lat wyszłam za mąż za Drażnińskiego. Było to wbrew woli mej siostry, która chciała żebym wyszła za mąż bardzo bogato. Po tem małżeństwie dom mojej siostry był dla mnie zamknięty. Byłam kasjerką w kawiarni na Bielańskiej. W tym czasie dostałam 10 tys. rubli od rodziny zmarłego męża. Za te pieniądze handlowałam koźmi. Założyłam sobie remizę. Nie wiem dlaczego (uśmiecha się dyskretnie), jak tylko wyjechałam parą koni w Aleje — o te konie dobijali się wszyscy i kupowali nie pytając o cenę. Po tem wyszłam za mąż za Charlupskiego. Z nim pożycie było niemożliwe. To był brutal. Rozchodząc się dałam mu „na odczepne” remizę.”

Z trzecim mężem, obywatelom ziemskim, Ciunkiewiczem, wyjechała do jego majątku na Litwie. To była chwila, kiedy weszła w stosunki z lepszymi sferami społeczeństwa, z obywatelstwem. Jednak Ciunkiewicz sprzedał majątek, bo „był wychowany na wielkiego pana, a Litwin nie lubią takich”. Wyjechali do Moskwy. Tu „zajmowała się na giełdzie i sprzedawała rzeczy”. Dostała do majątku, ma trzy kamienice w Moskwie, pałacyk na Kaukazie. Mąż — jak twierdzi — „tracił wszystkie pieniądze z kochanką”. Inni mówią, że to ona miała kochanka. Rozeszli się. On wyjechał na front, przychodził do niej „narzeczony” bogacz rosyjski Wabiejew. Z jego „prezentów” pochodził gros majątku i kosztowności. Po tem rewolucja. Wabiejew ucieka. Przychodzi „nowy arystokrata”, Krasin. P. Ciunkiewiczowa nie zapomina o swoich precjozach, ukrywa je w miejscu najbezpieczniej — w walizach dyplomatycznych nowego przyjaciela, samą zaś za jego poręką ucieka „przez zieloną granicę”, bo w Rosji „niebezpiecznie”. Potem — wielkie interesy giełdowe na zachodzie Europy, najszykowniejszy Roll-Roys, dom w Paryżu, dobrze rentujący się majątek w Esy...

Przyjechała do Polski, ponieważ, jak twierdzi, dostała list od nowego „narzeczonego”. Jest chory, a przywiozła z sobą tyle strojów „jak każda kobieta aby się ubrać”. O fakcie, że wszystkie swe skarby zdołała spakować do waliz mówi, iż „rzeczy się pomieściły, bo futra i banknoty były cienkie”.

Na światło dzienne wychodzą inne jeszcze awanturnicze momenty z przeszłości podsądnej. Pożar jej willi w Esy, za którą podjęła premję asekuracyjną, i tajemnicza śmierć Rumuna, który zastrzelił się rzekomo, jadąc razem z nią w taksówce. Rumun zastrzelił się — jak twierdzi — po odrzuceniu przez nią jego oświadczeń. Pałac podpalił służący, warjat. Lokaj, Kazio, podpalił łóżko, przyszykowane dla pewnego, niemiłego mu gościa, który miał przyjechać do Esy.

Na zakończenie pierwszego dnia obrona zadaje pytania oskarżonej co do prowadzenia rewizji waliz na stacji granicznej w Zbąszyniu, przyjeździe i rozłokowania się w hotelu Europejskim w Warszawie, jej choroby i wizyty lekarskiej i orzeczenia lekarskiego, a następnie jej wyjazdu do Krakowa. Wreszcie zapytuje, jak zrodził się projekt, że p. Zakrzewska odwiedzie oskarżoną do Krakowa.

Oskarżona opowiada, że p. Zakrzewska sama się zaofiarowała. Obrona przechodzi chronologicznie momenty przyjazdu oskarżonej do Krakowa, jej zakwaterowania się w hotelu Grand i zapytuje, dlaczego oskarżona zużyła tak dużą ilość spirytusu. Oskarżona opowiada, że odkad zachorowała i zabroniono jej kąpieli, używa spirytusu do zmywania ciała, co czyni również i dzisiaj.

Obrona zapytuje w czyjem towarzystwie oskarżona przebywała w Krakowie, w jakich lokalach przebywała ile wynosiły rachunki i kto jej płacił. W konkluzji obrońca zapytuje przewodniczącego trybunału, dlaczego tylko Ciunkiewiczowa została oskarżona i zasiadła na ławie podsądnych, podczas gdy razem z Zakrzewską obie „lumpowały się”?

Sp. Franciszek Nowak

W ubiegłym tygodniu rozstał się z tym światem zasłużony obywatel miasta naszego sp. Franciszek Nowak. Był to jeden z tych cichych pracowników, którzy nie wysuwając się nigdy naprzód, starają się w miarę sił i możliwości dopomóc swym współbraciom. Sp. Franciszek Nowak, urodził się w Poznaniu, tutaj przeżył chwile smutne i radosne, tutaj pracował, tworzył i współdziałał w różnych organizacjach. Jako pionier kupiectwa polskiego, gdyż od roku 1896 prowadził własne przedsiębiorstwo, przynależał do Stow. Kupców Chrześcijan, zasiadając długie lata w zarządzie. Pożatem był długoletnim członkiem Tow. Młodych Przemysłowców, członkiem honorowym Koła Śpiewackiego Polskiego, znajdował się w karnych szeregach Sokoła, przyczynił się do założenia pierwszej orkiestry sokolej. Jako gorący patriota odczuwał boleśnie niewolę pruską, i dlatego energicznie krzątał się około rozbudzenia ducha narodowego, przykładając rękę do założenia Stowarzyszenia „Gwiazda”. Jego działalność patriotyczna była solą w oku władzy pruskiej, to też wykorzystano nią sposobność, by sp. Zmarłego zasądzić na 2 tygodnie aresztu. Po odrodzeniu Polski piastował przez 4 lata zaszczytny urząd sędziego-rozjemcy, pełniąc pożatem jeszcze drugi honorowy urząd radcy ubogich, gdzie miał możliwość ulżenia niejednej niedoli.

Wreszcie był sp. Zmarły głęboko wierzącym katolikiem, należąc jako jeden z pierwszych do Sodalitji Maryjańskiej Kupców. Lecz nieocenione

wprost zasługi położył około odnowienia kościoła Pana Jezusa. Był presem-jubilatem Grona Obywatelskiego. W uznaniu zasług obywatelstwo poznańskie otaczało Zmarłego ogólną czcią. To też pogrzeb był w dniu 10 b. m. wspaniałą manifestacją. Olbrzymi tłum towarzyszył Zmarłemu na cmentarz. Kondukt w asyście 11 księży prowadził brat Zmarłego, ks. prob. Nowak ze Śmigła, zastąpił Jego uypuklił w wspaniałej, idącej do serc słuchaczy, przemowie krasomówczej kaznodzieja ks. rektor Cieszyński, przedstawiając Go jako wzór cnót obywatelskich. Pienia żałobne wykonało Koło Śpiewackie Polskie w Poznaniu.

Orkiestra amatorska powstaje w Poznaniu

Organizuje ją Poznańskie Towarzystwo Oratoryjne głównie w celu wykonywania muzyki dawnej.

Kandydatów chętnych i mających odpowiednie przygotowanie uprasza się o przybycie z instrumentem na pierwszą próbę w niedzielę, 18 grudnia o godz. 11 rano do Państwowego Konserwatorium Muzycznego, ul. Wrocławska 16, I. p.

Pożatem zgłoszenia przyjmuje także codziennie p. dyr. Potrykowski, wiceprezes Towarzystwa Oratoryjnego.

Pożądany jest udział muzyków-amatorów, grających na jakimkolwiek z instrumentów, wchodzących w skład orkiestry symfonicznej.

Zarząd Pozn. Tow. Oratoryjnego.

Teatr Wielki

„Niziny” z M. Janowską-Kopczyńską i Fr. Bedlewiczem

W środę „Niziny”, jedna z najpiękniejszych oper współczesnego repertuaru, arcydzieło przedwcześnie zmarłego Eug. D'Alberta, o którego twórczości muzycznej wygłosi przed przedstawieniem prelekcję prof. U. P. Zieliński. W „Nizinach” wystąpi gościnnie najświetniejsza odtwórczyni czołowej partii, p. Marja Kopczyńska-Janowska, oraz ceniony tenor scen stołecznych Fr. Bedlewicz. W przedstawieniu „Niziny”, które w Poznaniu stanie się uroczystym uczczeniem pamięci D'Alberta, biorą udział pp. Jadwiga Musielewska, Karpacki, Łuczyński, Szpingier i Urbanowicz. Pełna orkiestra symfoniczna pod batutą dyr. Z. Wojciechowskiego.

**POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE
BO ONE KARMIA WSZYSTKICH
GŁODNYCH!**

Koncert symfoniczny z Ewą Bandrowską

Niedzielny koncert symfoniczny przynosi nam znakomitego gościa w osobie świetnej śpiewaczki p. Ewy Bandrowskiej. Artystka, która absolwowała szereg występów z orkiestrą w Paryżu i Antwerpii, gdzie odniosła olbrzymi sukces, wystąpi jedyny raz na koncercie symfonicznym poczem wyjeżdża na drugie tournée zagranicę.

Współdziałal w koncercie weźmie Chór Tow. Śpiewu „Harmonia” i odśpiewa „III Litanie Ostrobramską” Moniuszki.

Wieczorem dyryguje kapelmistrz p. Zygmunt Latoszewski, pod którego dyrykcją usłyszymy ciekawe utwory Lucjana Kamieńskiego, Raveia, Czajkowskiego i in.

RADJO

Środa, dnia 14 grudnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.40 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramof.; godz. 14.00 giełda; godz. 14.15 kwadrans Tow. Ziemi Wielkopolskiej; godz. 16.40 (W); godz. 18.00 feljton; godz. 18.15 pogadanka gospodarza — wygl. p. red. Roman Fenzler; godz. 18.30 „Stosunki prawne pracowników umysłowych na tle ustawy z dnia 16.3.1928 r. oraz orzecznictwa sądów polskich”; godz. 18.45 „Twórcy nowoczesnego poglądu na świat”; godz. 19.28 sygnał czasu; godzina 19.30 (W); godz. 20.00 koncert ze Lwowa; godz. 21.00 (W); godz. 22.40 lekcja tańców; godz. 23.05 sygnał czasu — komunikaty; godz. 23.15 muzyka taneczna z płyt.

Warszawa (1412 m) godz. 11.40 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 płyty gramof.; godz. 15.15 komunikat gospodarzy; godz. 15.30 kronika harcerska; go-

dzina 15.35 program dla dzieci; godz. 16.00 płyty gramofonowe; godz. 16.40 „Emigracja „postyczynowa” w latach 1865 — 1880” — wygl. p. Wł. Malinowski; godz. 17.00 utwory w wyk. Kapeli Sykstyńskiej; godz. 17.40 „Racjonalizacja przemysłu, a zatrudnienie kobiet”; godz. 18.00 muzyka lekka z danc. „Adria”; 19.20 „Skrzynka pocztowa rolnicza”; godz. 19.30 feljton literacki pt. „Norwid i Brzozowski — prekursorowie” — wygłosi p. R. Zrebrowicz; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 chór Eryana ze Lwowa; godz. 20.55 wiadomości sportowe; godz. 21.00 dod. do pras. dzien. radiowego; godz. 21.05 recital fortepianowy J. Wolfsona; godz. 21.55 „Na widnokręgu”; godz. 22.10 pieśni w wyk. H. Zbońskiejskiej - Ruszkowskiej; godz. 22.40 odczyt w języku esperanckim; godz. 23.00 muzyka tan z dancingu „Oaza”.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 koncert, 21.20 słuchowisko, 22.50 muzyka taneczna; **Budapeszt (550 m) 20.00** z filmów dźwiękowych, 21.30 muzyka cygańska; **Praga (489 m) 19.20** rozmaitości, 20.05 koncert symfoniczny; **Beromuenster (459 m) 21.00** muzyka lekka; **Wiedeń (516 m) 20.35** koncert symfoniczny, 21.50 muzyka lekka; **Rzym (441 m) 20.45** „La vita breve” op. de Falla.

SPORT

Lekka atletyka

Mistrzostwa okręgowe w hali z rozszerzonym programem mistrz Polski zostaną zorganizowane w bież. roku w Poznaniu na wniosek „Warty”, która również domagała się o wprowadzenie biegu z przeszkodami o mistrzostwo okręgu co jednak przyjęto tylko jako dezzyderat z uwagi na koszt tej imprezy. (Wz)

Nowy regulamin okręgu przyjęto na ostatnim walnym zebraniu. Odtąd obowiązują regulamin ramowy podany w broszurze PZLA ze zmianami odnośnie: terminu walnego zebrania na grudzień, ilości głosów na tem zebraniu która maksymalna może wynosić 4 kumulacji głosów, składu zarządu (został powiększony), punktacji mistrzostw okręgowych oraz taksy za zgłoszenie zawodów i prób bicia rekordów. (Wz)

Pięściarstwo

Final o drużynowe mistrzostwo Polski wyznaczony na przyszłą niedzielę nie odbędzie się.

Referendum okręgu śląskiego co do rozstrzygnięcia P. Z. B. w sprawie meczu „L. K. P. Łódź i „Policjny Klub Sportowy” Katowice uzyskało potrzebną większość. Przypominamy, że wynik wywalczony na ringu brzmiał 10:6 dla Łodzi. Wskutek protestu „Pol. K. S.” wydział sportowy PZB zweryfikował te zawody na 8:8 (z powodu nie posiadania przez Taborka rzekomo prawa startowania) lecz w kilka dni później zarząd PZB weryfikację obalił, przywracając wynik uzyskany na ringu. Od powyższej decyzji Śląsk odwołał się do referendum. Przeciw orzeczeniu zarządu PZB opowiedziały się: Warszawa 15 głosów, Śląsk 20, Pomorze 10, Białystok 10. Za wspomnianą decyzją oświadczyła się jedynie Łódź, 20 głosów. Zarząd okręgu poznańskiego reprezentujący 45 głosów, na swem posiedzeniu w poniedziałek wieczorem postanowił wstrzymać się od głosowania, podobnie jak Lwów (10 głosów). Brak dotychczas danych z Krakowa i Lublina, (razem 20 głosów) co jednak sytuacji już zmienić nie zdola, wobec czego musi się odbyć drugi mecz pomiędzy „IKP” i „PKS” w Katowicach tym razem.

Zebrawanie dyskusyjne sędziów pięściarskich poznańskiego okręgu odbyło się w poniedziałek. Omawiano na niem bardzo wyczerpująco sprawę sędziowania na meczu z Niemcami Uchwalono jednogłośnie zwrócić się oficjalnie w tej kwestji do wydziału spraw sędziowskich przy PZB po wyjaśnienia, w związku z oświadczeniem kapitana sportowego p. Kościelskiego, że nasz przedstawiciel nie zdawał żadnego egzaminu i tem samem nie był upoważniony do sędziowania.

Mecz międzyokręgowy Poznań — Śląsk, — jak nam donoszą z Katowic — z powodów od śląskiego OZB niezależnych został odłożony na termin późniejszy. Mecz ten miał się odbyć w niedzielę.

Wioślarstwo

Roczne walne zebranie Wojsk. Kl. Wioślarskiego odbędzie się 15 bm o godz. 18.30 w lokalu komendy miasta pl. Wolności. W programie sprawozdanie za rok ubiegły i wybór władz klubu na rok przyszły.

Obuwie Fr. ROGOZIŃSKI i S-ka
eleganckie — solidne — tanie
WIELKI MAGAZYN OBUWIA — POZNAŃ, STARY RYNEK 64. P.z. 7341-48-137

NA GWIAZDKĘ

udzielamy przy zakupie nowego kapelusza 10% rabatu i posatem czyszcimy i przefasonujemy stary kapelusz bezpłatnie bez jakichkolwiek dodatków.
Kapelusze damskie i męskie w wielkim wyborze i najnowszymi fasonami i kolorach. Wszelkie reperacje wykonujemy akuracie, szybko i tanio.

TOMASEK i S-KA, Poczta 9, Tel. 5140 Zał 1910
Jedyny specjalny magazyn i wytwórnia kapeluszy.

Korespondencja

z Czytelnikami naszymi

— S. W. Należy wykupić odrębne świadectwo przemysłowe (OK.)
— G. L. Zwrot składek z Ubezpieczalni Krajowej nie należy się Inwalida niech wniesie o ponowne zbadanie. (OK.)
— O. z dnia 24. XI. 1932. Złapano Pana. Szkoda, że Pan podpisał, odpowiada Pan za całą sumę. Zdaje się, że adwokat niewiele pomoże, radzimy jednak wziąć sobie adwokata celem wdrożenia dalszych kroków przeciwko właściwemu dłużnikowi (K)
— Stały czytelnik, Gniezno. Ustawy takiej nie było. (K)
— W. Rawicz. W tym wypadku dodatek komunalny nie należy się. (K)
— Opłata. Opłatę stemplową od pokwitowania uiszcza gospodarz, o ile nie umówiono inaczej. (K)
— I. M. 100. Darowizny do tej wysokości wolne od podatku. Kupno - sprzedaż wymagają opłaty stemplowej w wysokości 4 proc. ceny. (K)
— P. M. 25. Niema rady, należy się wyprowadzić. (K)
— M. S. Nie rozumiemy, o co chodzi. Analiz takich nie wykonujemy. (K)
— Szylański. Niema takiej organizacji. Możliwość zdobycia tam posady są zapewne bardzo małe; my nie wskazujemy. Orbis i towarzystwa turystyczne nie trudnią się tem. Radzimy się zwrócić do Syndykatu Emigracyjnego w Warszawie, ul. Marszałkowska 124 (K)
— P. Gomolewski. Radzimy zwrócić się do policji o interwencję. (K)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Chór im. Chopina Poznań-Wilda. — Lekcje odbywają się nadal we wtorki i piątki w lokalu p. Piederowej, Górna Wilda o godz. 20
— Koło Absolwentek VI szkoły wydziałowej. Zebranie Kółka Towarzyskiego odbędzie się 14 bm o godz. 19.30.
— Męski Chór Seraficki przy kościele OO. Franciszkanów. Plenarne zebranie odbędzie się w środę, 14 bm o godz. 20 na salce przy ul. Franciszkańskiej.
— T. S. „Unja” oddział piłki nożnej. Ostatnie próby P. O. S. odbędą się w środę, 14 bm o godz. 19 w ośrodku W. F., ul. Marcelesińska. a w sobotę, 17 bm o godz. 18—19 strzelanie w strzelnicy małokalibrowej ul. Fr. Ratajczaka.
— Sodalicia Pań Konieckich. Zebranie miesięczne odbędzie się w środę, dnia 14 bm o godz. 19 na sali sodalicyjnej OO. Jezuitów, ulica Dominikańska 8.
— Zw. Inwalidów Wojennych. Plenarne zebranie członków odbędzie się w środę, dnia 14 bm o godz. 18 w sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.
— Tow. Przemysłowców w Jeżycach. Plenarne zebranie odbędzie się w środę, 14 bm o godz. 19.30 w lokalu p. Jaszka, ul. Kraszewskiego 16.
— Związek Zawodowy Pracowników Kupieckich — oddział Poznań. Zebranie odbędzie się w środę, dnia 14 bm o godz. 20 na sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Referat wygłosi dyr. Miejskiej Szkoły Handlowej, p. Ligocki.
— Tow. Uczestników Powst. Wielkopolskiego 1918-19 Łazarz-Górczyn zwołuje swe plenarne zebranie na czwartek, 15 bm. o

godz. 19.30 w sali posiedzeń Kasyna Obywatelskiego przy ul. Marsz. Focha 81.
— Zw. Tow. Pomocników Fryzj. filja Poznań. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 14 bm o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8a
— Stow. Absolwentów przy III szkole wydziałowej. Walne zebranie odbędzie się w czwartek, 15 bm o godz. 20 przy ul. Różanej.
— Komitet Towarzystw dzielnicy wildeckiej. Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w czwartek, 15 bm o godz. 19.30 w lokalu posiedzeń p. Kasprzakowej, ulica Kilińskiego 15
— Tow. Kobiet Wspólna Pomoc na Wildzie. Zebranie odbędzie się w czwartek, 15 bm o godz. 19 na salce parafialnej.
— Koło Absolwentek 5-tej szkoły wydziałowej. Dnia 15 bm o godz. 17 zebranie celem omówienia szczegółów dotyczących „opłatki wigilijnej”.
— Tow. Przemysłowców Poznań — św. Łazarz. Dnia 15 bm o godz. 19 odbędzie się w sali „Wiktoria” przy Rynku Łazarzkim roczne walne zebranie. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy, m. in. zmiana statutu.
— Klub Sportowy „Olimpia”. Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, dn. 15 bm o godz. 20 w lokalu Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka. Na porządku obrad ważne sprawy.
— Stow. Młodzieży Obywatelskiej Poznań-Sródmieście. Trzecie zebranie grupy starszych odbędzie się w czwartek, dn. 15 bm o godz. 20 w sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8a Porządek obrad przewiduje m. in. wykład „O lotnictwie”.
— K. S. „Korona”. Zebranie plenarne odbędzie się w dniu 16 bm o godz. 20 w lokalu Zjednoczenia Polskich Kolejowców przy ul. Spokojnej 24a.

75 l. Stanisława Machor, z domu Koska, 43 l. Mieczysława Domrałówna, 11 mies. 22 dni. Edward Walkowski, stolarz, 57 l. Marja Samelakowa, 79 l. Stefan Hejna, 1 rok 3 mies 12 dni Danuta Szelażanka, 11 mies. 25 dni Genowefa Lachutówna, 2 l. 11 mies. 16 dni. Stanisława Knychala, telefonistka, 29 l. Józef Sporny, b. starszy przodownik P. P., 63 l. Miłoslawa Rurta, 2 mies. 18 dni. Jan Tonała, plutonowy zawod., 26 l. Janusz Majchrzak, 2 m. 24 dni. Eugenjusz Kowalski, 1 r 11 m 4 dni. Franciszek Radwański, woźny, 46 l. Józefa Nowicka, z domu Michałowiczówna, 62 l. Stanisława Cetkowska, z domu Stockówna, 78 l. Cecylja Nowicka, robotnica, 20 l. Jerzy Balcarek, 2 l. 5 mies. Stanisława Szymiła, z domu Wujek, 33 l. Jadwiga Weichmann, z domu Bogusławska, 73 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:
Na pomnik Serca Jezusowego: C. S. za otrzymane łaski 10 zł. — J. T. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł. — E. F., Poznań, 5 zł. — H. P. z prośbą o powołanie w egzaminie dla wnuczki 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 821,36 zł i Woźniak, ul. Ogrodowa z dopiskiem „Króluj nam Jezu” 1 dolar.
Na bezrobotnych m. Poznań: Personalny Standart Nobel 15 zł — Razem z poprzednio pokwitowanymi 52,20 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Na podarki gwiazdkowe

Perfумы, wody kolońskie, pudry, szminki, mydła toaletowe. Kartonaże zawierające: Perfумы, pudry etc. gustowne rozpylacze w wielkim wyborze

OZDOBY CHOINKOWE

Swieczki — Lichtarzyki — Ognie zimne — Girlandy — Lametę Nici złote i srebrne — Włosy anielskie — Śnieg — Druciki

poleca

Centralna Drogerja

J. CZEPCZYŃSKI

POZNAN, Stary Rynek 8. Tel. 33-24, 33-15, 32 38, 31-15, 33-53

Oddział ul. Fr. Ratajczaka 38. Tel. 27-49

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

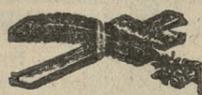
Dnia 10. bm zgłoszono: Kazimiera Quahsówna, 4 l. 11 mies. 13 dni Antonina Marcinkowska, z d. Krzyżaszakówna. 82 l. Stanisław Bukowski, ekspedjent, 53 l. Franciszek Krajczyński, ślusarz, 58 l. Franciszek Jakała, 38 l.
Dnia 12 bm. zgłoszono: Marcin Szczeniak, robotnik, 55 l. Anna Grzegorska, 71 l. Szczepan Madyś, referent, 39 l. Zofja Starybratowa, z domu Pomianowska, 45 l. Pelagia Pospieszalska, z domu Leporowska, wdowa, 77 l. Marja Wilkowa z domu Schmidówna, 51 l. Wojciech Czerniejewicz, fryzjer samodzielny, 53 l. Michalina Micalowska z domu Majewska, wdowa, 78 l. Walenty Witeczak, robotnik.

OSTRZEŻENIE! Chcąc nabyć proszek naszego wyrobu należy przy zakupie AKCENTOWAĆ i wyraźnie żądać ORYGINALNYCH proszków z „KOGUTKIEM” Gaseckiego, znanych od lat trzydziestu. Komu sprawa przykrość przyjmowanie proszka niech żąda „Kogutków” w postaci tabletek. ng 6678

Kapelusze damskie tanio
oraz wszelkie dziecięce na
Artykuły męskie gwiazdkę

poleca dr 1867
Svenda i Drnek nast.
Poznań, St. Rynek 65.

W poniedziałek, dnia 12 grudnia 1932 r. o godz. 10 wieczorem, zasnęła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa, najukochańsza, najtroskliwsza i nigdy niezapomniana matka, siostra, bratowa, teściowa i babcia, & p.

Prakseda z Płoszyńskich Radomska

przeżywszy lat 58, o czem zawiadamiają

w ciężkim, nientulonym smutku pogrążeni
dzieci i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 17 grudnia o godz. 10 przed poł., z domu żałoby. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Klemensa, poczem nastąpi złożenie zwłok do grobowca rodzinnego.

Mogilno, Września, Rawicz.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Powózki oczekiwać będą na dworcu.

ng 6923

Dnia 10 grudnia 1932 r., zmarła nagle na udar serca, opatrzona Olejami św., moja najdroższa żona, ukochana matka, synowa, siostra, bratowa i ciocia, & p.

Zofja z Pomianewskich Starybratowa

Pogrzeb odbędzie się dnia 13 bm., o godz. 3-ciej (15-tej) po południu, z domu żałoby, Wierzbicice 30, na cmentarz w Dębcu.

W smutku pogrążeni

maż z dziećmi i rodzina.

zg 17 054

Poznań, Bronisław, Tuczno, Toruń Inowrocław, Bydgoszcz Jastków.
Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W poniedziałek, dnia 12 grudnia 1932 r., zmarł w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój ukochany mąż, nasz najdroższy ojciec, & p.

Tadeusz Michalski

em. kierownik szkoły

przeżywszy lat 55. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 17 bm., o godz. 3 po południu, z kościoła cmentarza Bożego Ciała w Dębcu. Msza św. żałobna odprawi się w poniedziałek, 19. bm., o godz. 9 rano, w kościele Bożego Ciała.

zg 17 077

W smutku pogrążeni

żona i dzieci.

Poznań, ul. Różana 4a.

Dnia 11 b. m., o godz. 24.05 zmarł opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, syn, brat, teść i dziadek, ś. p.

Wojciech Czerniejewicz

mistrz fryzjerski

przeżywszy lat 53.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 14 b. m., o godz. 3 po południu z domu żałoby, Chwaliszewo 58/59.

zg 17071

W ciężkim smutku pogrążeni

żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, Stęszew Pakość, Milwaukee.

Dnia 10 grudnia 1932 r., o godz. 22.30 zasnęła w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, najtrokskliwsza mamusia i nasza najukochańsza córka, siostra, szwagierka, synowa, bratowa i ciocia, ś. p.

z Kosickich

Marja Gorzelniaska

przeżywszy lat 28. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 14. bm., o godz. 14-tej, z Zakładu Diakonisek w Toruniu na cmentarz Pizemienia Pańskiego tamże. Msza św. z wigiljami odbędzie się w kościele w Kowalewie oraz msza św. w kościele św. Trójcy w Poznaniu-Debiec, w niedzielę, dnia 18. 12. 32 r., o godz. 8.

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż z córeczką, rodzice i rodzina.

Pociąg osob. z Poznania do Torunia w środę, o godz. 7.40 i tegoż dnia z powrotem, Kowalewa, Poznań-Debiec, dnia 13. 12. 1932 r.

zg 17072

Dnia 11 grudnia 1932 r. zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., ś. p.

Franciszek Radwański

kasztelan Uczelni im. Dąbrówki w Poznaniu.

Zachowamy we wdzięcznej pamięci wszystko, cośmy wysoko cenili w Nim za życia: charakter przeznacny, nieskazitelny, uczynny; pracę najsumienniejszą, zawsze chętną, ofiarną.

Dyrekcja, Grono nauczycielskie i Uczennice

Gimnazjum humanistycznego i neohumanistycznego im. Dąbrówki w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 14. bm., o godz. 3 po poł., z kostnicy Szpitala miejskiego. Nabożeństwa żałobne w środę, o godz. 8, w kaplicy Uczelni, im. Dąbrówki i w czwartek, o godz. 8, w kościele św. Wojciecha.

zg 17062

W piątek, dnia 9 grudnia 1932, zmarł, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., pełen pokory i ufności w Bogu, mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec i dziadek, ś. p.

Andrzej Polski

przeżywszy lat 75. Pogrzeb odbył się w dniu 12-go bm.

W nieutulonym smutku

żona, córki, syn, zięć i wnuczki.

Suchary, Potrzebowice.

dg 1904

Przewielebnemu Duchowieństwu a przede wszystkim Czcigodnemu ks. Prałatowi Stychlowi, ks. Superiorowi Gołbiewskiemu, ks. Rektorowi Cieszyńskiemu za wzruszającą przemowę. Stowarzyszeniom jak Sodalici Kupców, Gronu Obywateli przy kościele Pana Jezusa, Stow. Kupców Chrzęścian, Tow. Młodych Przemysłowców, Kółu Śpiewackiemu, za piękny śpiew. Miejskiej Komisji Ubogich, Zachodnio-Polskiemu Zjednoczeniu Spirytusowemu i Wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie drogiego Zmarłego, ś. p.

Franciszka Nowaka

oraz za liczne wieńce, składa

najserdeczniejsze słowa podziękui

żona z dziećmi.

Pg 7549-50,25

Dnia 11 grudnia 1932 r., zasnęła w Bogu po długich, ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa, ukochana matka, teściowa, babcia i ciocia, ś. p.

z Bogusławskich

Jadwiga Weichmanowa

przeżywszy lat 73. Pogrzeb odbędzie się w środę, 14 grudnia, o godz. 3 po poł., z domu żałoby, ul. Marszałka Focha 30, na cmentarz św. Marciniński, przy ul. Bukowskiej. O czym donoszą

w głębokim smutku pogrążone

Poznań, Oborniki, Połajewo.

dzieci i rodzina.

zg 170745

Szczepan Madyś

Członek Zarządu Związku Księgowych w Polsce Oddziału w Poznaniu

zmarł dnia 10 grudnia 1932 r. W Zmarłym stracił nasz Związek oddanego, pełnego poświęcenia członka zarządu i prawdziwego koleżę. Pamięć o Nim trwać będzie długo w gronie naszym.

Zarząd Związku Księgowych w Polsce Oddział w Poznaniu.

zg 17073

Dnia 11. bm., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Wojciech Czerniejewicz

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 14 12. rb., o godz. 3 z domu żałoby, ul. Chwaliszewo 58/59, na cmentarz Św. Jana.

Tow. „Piegrzym” pod wezw. Matki Boskiej Wypadek 234. w Poznaniu. zg 17070

W niedzielę, dnia 11 grudnia 1932 r., o godz. 12.45, rozstała się z tym światem, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

z Kosków

Stanisława Maikowa

przeżywszy lat 43. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 14. bm., po południu, o godz. 2.45, z Zakładu św. Józefa, na cmentarz Farny, przy ul. Bukowskiej.

zg 17069

W ciężkim smutku pogrążony

mąż i rodzina.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak, Poznań, Plac Nowomiejski 10, telef. 10-48.

Dnia 11 grudnia 1932, o godz. 16.30 rozstała się z tym światem po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa córeczka, najukochańsza siostrzyczka, szwagierka i ciocia, ś. p.

Stanisława Knychalanka

przeżywszy lat 29. Pogrzeb odbędzie się w środę, 14. bm., o godz. 3 po poł., z kostnicy cmentarza w Górczynie.

zg 17064

W ciężkim smutku pogrążona rodzina.

Kafle do pieców

najlepszej jakości, gładkie i ozdobne w wszystkich kolorach:

glazurowane płyty ścienna. Kamienkowe płyty posadzkiowe

krajowego i zagranicznego wyrobu.

Dachówki (karpówki) pałone oraz wszelkie inne materiały budowlane posiada w wielkim wyborze, po korzystnych cenach stale na składzie

Gustaw Glaetzner

Centrala Materiałów Budowlanych i Dachówek Poznań, ul. Jasna 19. — Tel. 65-80 i 63-28. Składnica ulica Kraszewskiego 10. Pg 7550-50,34

Emalję

Noże i widelce
Lyki alpakowe
Młynki do kawy
Maszynki do mięsa,
migdałów,
Formy do ciast,
Zabawki

A. KOSZEWSKI
Poznań,
Stary Rynek nr. 61.
Pg 7542-50,18

Kupię drzwi zaprowadzony

SKŁAD

względnie dobrze prosperujące przedsiębiorstwo handlowe, przemysłowe. Oferty z podaniem ceny, miejscowości kierować do Kurjera Poznańskiego pod zg 17067

OKRĘTKĘ

merce, dziurki, plisowanie, dekoryzowane, obczarowanie guzików, nadrabanie stóp, podszewki, oczek haftu m-nogramy wykonywane terminowo najtaniej

„BAFTOPLIS”

St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok firmy Czapczyński i Krak.) Filja Romana Szymańskiego 1 pl. Świątokrzyski. Pw 2 102-17,43

Specjalny skład kawy

I cukrów na prowincji, zaprowadzony od lat 10, w najlepszym położeniu, z powodu stosunków rodzinnych zaraz do nabycia. Oferty do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zg 17034

30-40 000 złotych

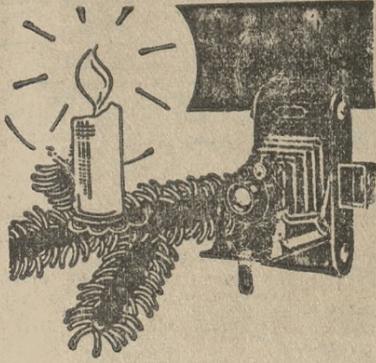
na I. hipotekę nieruchomości w centrum Poznania, wartości 130 000, z lokalami przemysłowymi poszukuję. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego pod zg 17068.

**Niech się ziszczą gwiazdkowe
marzenia naszych najbliższych!**

W blasku jarzącej się choinki niechaj
wysunie się na pierwsze miejsce

aparat fotograficzny

jako najodpowiedniejszy podarek
tak dla młodzieży, jak i dorosłych.
Aparaty fotograficzne w cenie już
od zł 33,- dostarcza:

FOTO-GREGER

(Kazimierz Greger)

Poznań 3 — ul. 27 Grudnia 18

Największy w Polsce Magazyn Aparatów i Przyborów Foto-
graficznych. W rękach założyciela od roku 1910.

Pz 7552 50.35

TRETORN
Śniegowce - kalosze

przodująca marka

HELSINGBORG
TRETORN

WIWA
Fr. Ralajczaka 40
ponczochoy
trykołaze
rehabilitacji

WYTWORNA BIELIZNA DAMSKA. nr 17 047

GOTUJCE *na SPIRITUSIE*
SEZONNYMI *„Denaturacie”*
KUCHIENEK *Używając*
SPIRITUSOWYCH

EMES

Praktycznych
Oszczędnych
Bezpiecznych

Sprzedż hurtowa na m. Poznań. F. S. Młanowski w Poznaniu. Na województwo
Poznańskie wszystkie państwowe hurtownie wódek. ng 6720

TAPETY
Ceraty
Linoleum
sprzedaje bardzo korzystnie
Zb. Waligórski
Focrtowa 31 naprzeciw poczty

Blachy - Pręty - Rury
miedziane i mosiężne każ-
dego wymiaru po najniż-
szych cenach znanej jakości
Norblina.
jedyni przedstawiciele
ST GRABIANOWSKI 15-ka
Poznań, pl. Wolności 14a.
dg 1870

W oknie wystawnem
sklepu fabrycznego **„GOPLANY”**
na placu Wolności
stoi MIKOŁAJ!

W rękę trzyma sztandar z napisem:
„Kto słodyczy „GOPLANY” spróbuje
Ten się z kryzysu wykuruje”.

A więc polecamy
naszą Mascotte
naszą Rumbę
naszą Pomarańczową
nasze Fructusy
nasze bonbonierki
nasze pierniczki-herbatniki
i inne niespodzianki.

„GOPLANA” Fabryka Czekolady
Spółka Akcyjna
w Poznaniu.
Pz 7164-48.57

Książki Nuty

Nuty wszelkie, które na życzenie przegrywa
rutynowana pianistka, książki obrazkowe,
powieści, poleca

A. CYBULSKI
Księgarnia, ul. św. Marcina 9/10. nr 17 068

PIX Wrogiem kaszlu!
Świetne lecznicze
pastylki przeciwko
zamuleniu krtani.

Pudełko tylko 25 groszy — wszędzie!
Wyrób KANOLDA — gwarancja dobroci. Zadań!
Kanolda PIX, pastylki doprawdy świetne są
Pz 1803

Poszukuje się
działnych rozsprzedawców
na artykuł obecnie poszukiwany.
Znaczne poboczne dochody.
Skrzynka poczt. 174 C. Poznań
Pz 7480 49.69

Pożyczki 100 000 zł

poszukuje się na kamienice w Poznaniu. Pierwszorzędne
objekty, z budynkiem przemysłowym w podwórzu Nowo-
czesne gmachy, zbudowane pierwszorzędnie, w centrum
miasta, przy najruchliwszych handlowych ulicach Gwa-
rancja hipoteczna Agencji wykluczeni Zgłoszenia tylko
wprost od kapitalistów do ekspedycji „Kurjera Poznań-
skiego” pod zg 17 059.

Ekspedjent
młodszy do branży tapet potrzebny. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego pod zg 17 065.

KANCELARJA ADWOKACKA
dobrze wprowadzona. Pomorze, doskonale położenie komu-
nikacyjne z powodu choroby, natychmiast do przejęcia.
Zgłoszenia pod „Nr. 177” Administracja Słowa Pomorskiego
Toruń. Św. Katarzyny 4. dg 1868

Potrzebny od zaraz na majątek ziemski, młody, inteligent-
ny, z dobrej rodziny, umiejący pisać na maszynie

kasjer - ksiązkowy
Zgłoszenia z życiorysem i kopjami świadectw do Kurjera
Poznańskiego pod zg 17 063.

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Gniezna
w Gnieźnie ogłasza
KONKURS
na stanowisko

Dyrektora Kasy
od 1 stycznia 1933 r. Warunki:

1. obywatelstwo polskie
2. wykształcenie fachowe przynajmniej 5-let-
niej praktyki bankowej na stanowisku kie-
rowniczem
3. wynagrodzenie według umowy.

Oferty z życiorysem z odpisami świadectw
i referencjami należy skierować do Naczelnika
K. K. O. miasta Gniezna do dnia 25 grudnia r. b.
Oferty nieuwzględnione pozostają bez odpowiedzi.

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Gniezna
w Gnieźnie ng 6927

PRZETARG DOBROWOLNY
W piątek, dnia 16 grudnia 1932 r., o godz. 11, w Cza-
plinie a o godz. 12 w Chojnie, sprzedawac będą na odpo-
wiedzialność i rachunek zleceniodawcy
21 600 mb. toru 51 wózków kłonicowych z hamulcem,
79 wózków kłonicowych bez hamulca, 14 zwrotnic,
1 czolg ciężarowy i 1 wóz kłonicowy szosowy.
Zbiórka kupców w Nadleśnictwie Czaplinit, stacja
kolejowa zatam. ng 6738
Wiśniewski, kom. sąd w Młedzychodzie n/W.

Na wniosek Banku Likwidacyjno - Kredytowego, Sp.
Akc. w Poznaniu, Aleje Marcinkoskiego 19 (dawniej Pol-
ski Bank Handlowy) o udzielenie odroczenia wyplat, wy-
znacza się termin na 30 grudnia 1932, godz. 10, w gmachu
tutejszego Sądu, pokój 29 do rozpoznania sprawy Wierzy-
cieli wzywa się, by przybyli na powyższy termin, celem
udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 5 grudnia 1932.
Sąd Grodzki, ng 6722

PUDER ALOMA nadaje twarzy matową delikatność
i świeży młodzieńczy wygląd **LIBERTI**

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy millimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811) i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Samochód

marki: Oswiecim-Praga 6 cyl. — prawie nowy mało używany jest do sprzedania. Blizszych informacji udzieli Zarząd Majet. Wierzenia, p. Kobylnica pow. Poznański. zdg 55 859

Sprzedaz

skład bekony w centrum, dobrze zaprowadzony z mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 55 928

Pilę taśmowa

marki „Samulski” na 800 mm. mało używana tania sprzedam. Oferty Oredownik Wlkp zdg 54 201

Staniały

kuchnie 90 sypialnie debowe materacami 310 jadalne (szperowana) 330 gabinety 320. Fabryka Mebli. Rynek Śródecki telefon 19 59. zdg 55 470

Domek

pietrowy z ogrodem sprzedam. cena 11 000. Pośrednictwo pożądane. Gwierski Ostrów (Wlkp). Zaczisze 18 zdg 55 148

Rekord tanioci

łyżeczka 7 groszy szklanka 10 gr. salaterka duża 40 gr. nożyk kieszonkowy 85 gr. nożycki stołowe 1.50 Staszewski Wyspińskiego 15. skład sprzętów domowych. zdg 54 704

Maszyny do pisania

dobrze okazyjne tania z gwarancją poleca Skóra i S-ka Poznań Al. Marcinkowskiego 23 zdg 5 520

Zamienie

na dom w Poznaniu lub sprzedam gospodarstwo 30 morgowe w tem 7 parku 2 laki zabudowania murowane maszynowe kryte. staw rybny. turbina wodna śrutownik światło elektryczne 10 pokoi okoliczna piękna nadaje się na zakład leczniczy. Bezinteresownych informacji udzieli Smoliński ul. Szkolna 18. zdg 54 860

Gramofony szwajcarskie ceny najniższe
płyty gramofonowe od 95 groszy E. Balon „Woźna 12”
Pg 7 213-47 154

30 drzwi

Stolarnia Żurkiewicza. Wielkie Garbary 11 zdg 55 779

Zabawki

zaczeka 36. Pluciński. Fr. Ratajczaka 36. zdg 53 680

**Kapelusze
Krawaty
Koszule
Ceglowski**
Pocztowa 5 najtaniej.
Pg 7351-50.33

Meble

tania wprost z składnicy poleca K. Bakos. ul. Wenecjańska 1 Most Chwaliszewski przy Krzyżu. zdg 55 218

Obrazy

oryginalne pejzaże śnieżne rodzajowe typy i religijne okazynie sprzedam. Graczyński Ratajczaka 13. zdg 54 865

Miód

primo Malopolski najlepszy do przypraw ma jeszcze do oddania ca. 200 kg 1.80 kg w całości lub partjami. Czabański. Leszno ul. Poniatowskiego 2. zdg 55 924

Pianino

tania sprzedam. Patrona Jackowskiego 31. wysoki parter. lewo. zdg 56 332

Parcele

budowlana frontowa 603 m² cena 9.50 sprzedam Poznań ulica Chociszewskiego. Zgłoszenia Judek. Smigiel. Jagellońska 9. zdg 56 333

Klubowy

zarnitur dobrem wykonaniu tanczan sprzedam tania. Grobla 4. m. 2. zdg 56 336

Szafki

do zegarów stolowych stosownie do każdej jadalni tania. likwidacja. Szyperka 3. mieszkanie 9. zdg 56 338

Sprzedam

pianino i gramofon. Fr. Ratajczaka 2. m. 13. zdg 56 345

Anarar

projekcyjny, fotograficzny, Karez. Grunwaldzka 11. m. 6. zdg 56 299

Ford

27/28 oraz części tania „Autopark”. Przemysłowa nar. W6 ka. tel. 66-61 zdg 56 363

Duża korona

kryształowa. Rzeczypospolitej 5. m. 6. zdg 56 367

Kryształ

belgijski 2 części tania. Sama. Półwiejska 13. mieszkanie 16. zdg 56 371

Pianino

Podwiejska 11. mieszkanie 12. zdg 56 372

Fuzja

bezkurkowa 16. jak nowa — kurkowa 16 2 pary luf tania, futro, ornety. Łąkowa 16. m. 6. zdg 56 392

Ośmdziesiąt pięć Ośmdziesiąt pięć Ośmdziesiąt pięć

złoty tylko 60 częściowy Sztuciec czysta Alpaka sprzedaje wyłącznie Hurtownia Porcelany — Wroniecka 24. podwórze. zdg 56 528

Meble

nowoczesne sypialnie, jadalnie, gabinety po cenach znacznie niższych poleca fabryka mebli. Wyższa Tama Garbarska 3 Szczeciński. zdg 55 721

Pianino

Wielkie Garbary 53 m. 39. zdg 56 383

Kapelusze damskie

skórki na obsady płaszcze jesienno-zimowe, piękne modele po cenach najniższych poleca P. Szczańska S-ka. Wodna 1 — Przyjmujemy asygnaty „Kredytu”
Pg 7 201 2 42 23/4

Jadalnia

z braku miejsca tania sprzedam Stroma 24. restauracja. zdg 56 293

Sypialnie

kuchnie, szafy, lustra okazynie Stolarnia Raczynskiego 2. zdg 56 294

Sprzedam

restaurację 2 500.— Adres Kurjer Pozn. zdg 56 511

Parcela

około 60 morg budynki nowe sprzedam zaraz. Cena 23 000 — wpłata 50 proc. Oferty Oredownik Wielkopolski zdg 55 091

Rowerek

dziecięcy, sanki górskie z kierownicą tania do sprzedania. Półwiejska 26. Opola. zdg 56 297

Obuwie

po niebywałych niskich cenach wysprzedaje firma „Obuwie”. Aleje Marcinkowskiego 2. zdg 55 058

Sypialnia

orzecz, z szafonierką w dobrym stanie, z powodu przeprowadzki okolicznościowo zaraz na sprzedaż. Grobla 28. m. 15. zdg 56 472/3

Singera

damska sprzedam. Drużbackiej 1. mieszkanie 4. zdg 56 352

Kolonjalka

mieszkanie, towar magiel, centrum, objęcie 1800. Rutkowski, Grobla 29. zdg 56 291/2

Majatek

1 200 morg gorzelnia budynki inwentarze kompletne sprzedam korzystnie. Rutkowski, Grobla 29. zdg 56 289

18

morg zabudowana maszynowe bez inwentarza cena 4 000 wpłaty 2 500. Wójcik, Mostowa 4. mieszkanie 2 zdg 56 428

Futerko

karakulowe kołnierzy skunks okazynie 700. Stary Rynek 40 pracownia futer. zdg 4 626

Cieżarówkę

Ford sprzedam 300.— Górna Włda 46. garaż 6. zdg 4 620

Klacz

dziesięcioletnia, szronek silna sprzedam. Wodna 15. m. 6. zdg 4 621

Underwood

maszyna do pisania jak nowa, bardzo tania. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. zdg 7 546 50.29

Anarar fotograficzny

„Icka” 18x24 portretowy dla zawodowca. podwójne kasety tania Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. zdg 7 544-50.32

Paski

damskie 1.25; 1.50; 1.75; turecki; damskie; parasole; teki; portmonetki; laski; manieury i walizy Ceny krzyżowe 50 proc. niższe Własna pracownia. W Czystej Szkolna 11 naprzeciw Szpitala. zdg 7 203-43.45

Ford

nowoczesny sprzedam bardzo tania. Zgłoszenia Krzesinki, Checiński. zdg 56 148

Krawiecka

maszyna Singera tania na sprzedaż. Ul. Kolegowa 55. mieszkanie 6. zdg 56 143

Mostek

wzór turecki bardzo ładny okazynie. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 zdg 7 553-50.31

Orwoinalne

podarki gwiazdkowe, amatorskie, wartości, przewyższające kilkakrotnie cenę własną poleca Antykwarna, Marcinkowskiego 23. zdg 7 553 50.20

Tanio

przedam szafę, 10żko. pościel. — Sw. Wojciech 5 m. 5. zdg 56 271

Szafa

żelazna w dobrym stanie. Żydowska 33. zdg 56 503

Jadalnie

połdebowa bardzo tania. Stolarnia Bukowska 9. zdg 56 504

Dom piętrowy

w Grodzisku trzynieszkańcowy z dużym składem i zabudowaniem do sprzedania. Zgłoszenia: Staśkiewicz, Grodzisk Szeroka 11. zdg 56 121

Sypialnie

nowoczesna z lustrami sprzedam okazynie za 2 380 — Stolarnia, ul. Kwiatowa 6. zdg 56 490

Fotel - łożko

włosie, kasa rejestracyjna, b'urka i inne tania. Kozłowski, Szewska 15. zdg 56 431

Okazja dla wszystkich!

Wedzone sie' wki wysła wprost z Helu towar I. jakości 1/2 kg 35 gr. wysoka tylko 2 1/2 kg. i 5 kg netto za żalczka poczt. M. Hallmann, Hel 23 zdg 56 430

Jadłodajnie

centrum sprzedam lub przyjmie spółniczkę gotówką 1 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 423

Dom

4 ubikacje przy tramwaju cena 6 500. Wierchowski, Waly Królowej Jadwigi 2. zdg 56 418

Sypialkę

debowa jak nowa tania sprzedam. Fredry 12. m. 10. zdg 56 416

Koc futrzany

wielk. 1x2 poszyty granat, sukniem okazynie. Ul. 27 Grudnia 18. II. pnr. lewo. zdg 56 474

Skrzypce

dobrze okazyjne. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 56 142

Kina

korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 257

Skład

kolonialny z meblem i mieszkaniem, dobrze zaprowadzony z powodu wyjazdu zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 56 185

Maszynę

damska Singer jak nowa tania sprzedam. Ul. Ostrowek 13. mieszkanie 13. zdg 56 424

Okucia

budowlane, meblowe najtaniej Stanisław Wewiór — Poznań św. Marcin 34. Specjalny skład okuć telefon 34-31 d 13467

Gospodarstwo przedmieście Poznania sześćdziesiątmorgowe, zabudowane

welbowane inwentarzem 22 000, opłaty 12 000, Nowak Kramarska 15 telefon 16-89. zdg 56 240/41

Singera

maszyna okrągła, Dabrowskiego 36. m. 17. zdg 56 265

Meble

z powodu całkowitej likwidacji magazynu sprzedaje bardzo tania. Woźna 12. zdg 4 591/2

Tapczan

sprzedam. Wodna 26. stolarnia wejście z Klasztornej. zdg 56 448

Świetna okazja

także dla inwalidy, cukiernia, kawiarnia, śniadalnia oraz 2 lokale na każde przedsiębiorstwo, mieszkania zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Z. Heinowa, Srem, Mostowa 8. zdg 6 916

Ubranie frakowe

jak nowa i futro, meskie sprzedam po 50 złotych Wielka 23. m. 13. zdg 56 191

Westfalke

sprzedam. Górczyńska 52. zdg 56 133

Skrzypce

koncertowe, to dre dla znawcy zaraz do nabycia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 56 201

1,70 żarówka

oszczędnościowa „Kometa” krajowa gwarantowana Babińskiego 7. przy placu Sapieżyńskim. zdg 56 226

Jadłodajnie

z pełną koncesją blisko placu Wolności z zrodą gospodarza korzystnie sprzedam do objęcia potrzeba 7 500 zł. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 56 230

Gramofon

z mosiężną tubą i płytami na sprzedaż. Mickiewicza 1. m. 14. zdg 56 236

Męski

pokój tania sprzedam. Towarowa 21a. m. 26. zdg 56 166

Pięćdziesiątdziewięć Pięćdziesiątdziewięć Pięćdziesiątdziewięć

złoty kompletny Serwis obiadowy 12 osób dobra Porcelana tania tylko wprost Hurt. Porcelany — Wroniecka 24. zdg 56 518

4 ubikacje nowobudowany półmorgi ogrodu 4 000 złotych. — Bloch, Poznań, Długa 5. zdg 56 355/6

Szafa

żelazna stara. Rzepecki, Wielkie Garbary 14. zdg 56 517

Futro

nowe średnia figura czarne poszycie kołnierzy wydra bardzo tania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 56 521

Dywan

prawdziwy orientalski ręczna wiazanka, pastelowe kolory 2 50x3,50 prawie nowy sprzedam okazynie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 522

Samochód

Chevrolet ciężarowy, dwutonowy, sześciocylindrowy sprzedam tania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 56 523

**Szklanki szlifowane
Kieliszki szlifowane
Najlepszta Porcelane**
sprzedaje tania wprost Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24 — podwórze. zdg 56 524

Sprzedam

aparaturę radiową ze słuchawkami. Dolina 3 m. 7. zdg 56 120

Książkę

lekańską tania. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 106

Nowa willa

czynszowa 4 950 rocznie przedmieście Poznania natychmiast sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 115

Bemberga

pończochy 1,85
Prima bez bledów 2,25. ze strzałką 2,45. Podpończochki 0,90. Maco od 0,75. Welniane od 1,60. welna z jedwabiem od 1,75. Filiceose poczwórne 2,45. Skarpetki meskie 0,35. 0,55; czysta welna 1,20. Rekawiczki ciepłe trykotowe meskie 0,75. poliwójne welniane 0,90 nappa na fanel 3,90. na welnie 4,75. z paskiem 5,75. Szale nowości meskie i damskie od 0,70 najwięzsy wybór najtaniej Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40. naprzeciw Wodnej. zdg 56 392

1 000 zł

zastaw radio dwa głośniki, gramofon na prad lub sprzedam. — Adres Kurjer Poznański zdg 56 461

Maszynę

damska sprzedam, Zielona 5. mieszkanie 1. zdg 56 403

Tania sprzedaż

Gwiazdkowa
Wobec nagromadzenia dużej ilości towaru ceny obniżylimy do 60 proc. Torebki damskie od 0,90 do najwykwintniejszych teki portfele i parasole. Spółka Polskich Rymarzy. Podcórna 14. zdg 56 310

Pianino

sprzedam. Wierzbicice 6. mieszkanie 6. zdg 56 313

Skład

przy głównej ulicy na każdej branży gruntownie urządzony dwie wystawy bez towaru na sprzedaż Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 317

Pianino

przy głównej ulicy na każdej branży gruntownie urządzony dwie wystawy bez towaru na sprzedaż Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 317

Skład

przy głównej ulicy na każdej branży gruntownie urządzony dwie wystawy bez towaru na sprzedaż Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 317

Domek

ogrodem 2 mieszkanioowy nowszy 19 000. 10 000 amortyzacji (Debiec) Oferty Kurjer Poznański zdg 56 323

Korzystnie

sprzedam smokiny, figura średnia. Ul. Grunwaldzka 5. m. 1. zdg 56 287

Biuurko

lampa elektryczna krzesła. Mickiewicza 27. m. 9a. zdg 56 284

Wyżła

dobrej tresury sprzedam. Bańka, Obrzycko, p. Szamotyły. zdg 56 214

5 KUPNA

Urządnik
na stałe posadzie poszukuje 3-4 pokoj, mieszkanie z przy- należnościami. Pewny platnik, zapłaci zgóry Rodzina spokojna, trzy osoby dorosłe. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 55 883

Trzypokojowe
lub dwupokojowe centrum lazienka pokojem poszukuje nowego lokatora. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 190

Próżnogo
pokoiu od gospodarza poszukuje okolica obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 234

Wdowa
z dzieckiem poszukuje stróżstwa za mieszkanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 165

Poszukuje
3-4 pokoi z kuchnią wprost od gospodarza czynsz półroczny. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 56 170

Poszukuje
mieszkania dwupokojowego kuchnia od gospodarza. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 56 140

Pokoje
2 puste na biura wynajme. Kantata 5 m. 6. zdg 56 176

Etatowy
przednik szuka mieszkania 2-3 pokoi. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 127

Poszukuje
mieszkania 2-3 pokoi okolica Stary Rynek pl. Św. Krzyski od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 233

Pokoju
wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 223

3 pokojowego
mieszkania słonecznego do II. pfr. gospodarza poszukuje pewny platnik - ewentl. 1 rok zużyty. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Pozn. zdg 55 882

Mieszkania
2-3 pokojowego od gospodarza najchętniej w śródmieściu. Poszukuje pewny platnik kwartał zgóry. Oferty z dokładnymi warunkami Kurjer Pozn. zdg 56 363

Mieszkania
3-4 pokojowego śródmieście od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 4 630

Mieszkania
2 pokojowego kuchnia w śródmieściu wprost od gospodarza poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 56 500

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamiana
Ważne dla pp lekarzy, adwokatów itp. Mieszkanie 6 pokojowe przy ul. Św. Marcina zamienie na podobne lub mniejsze w bocznej ulicy centrum. Oferty „Par” pod 50.21. zdg 56 502

11 POKOJE UMEBL

Pokój
s balkonem słoneczny, oddzielne wejście, umeblowany od 1 stycznia Libelta 12 parterka wskaże między 2-3 godzina. zdg 56 288

Centrum
1 lub dwuosobowy elektryczność. Kreta 22 m. 10. zdg 55 863

Pokój
wynajme. Szwajcarska 23. parter II. zdg 56 270

Dwom
koleżankom pokój pościel pożyczana. Piekary 6 m. 7. zdg 56 266

Jedno-
dwuosobowy. elektryczność. Dąbrowskiego 36 m. 17. zdg 56 264

Dwuosobowy
utrzymaniem 85.-. Marcin 29. III. zdg 56 261

Pokój
niekrepujący elektr. zaraz. Św. Marcin 33. m. 9. zdg 56 259

Pokój
dla pani. Piekary 24. m. 17. zdg 56 258

Niekrepujący
słoneczny wynajme od 15. 12. Zwierzyniecka 3. Hybiak. zdg 55 256

Dwuosobowy
jednosobowy. Podgórna 13. mieszkanie 9. zdg 56 255

Dwuosobowy
urzędnikom. Ratajezaka 11a. mieszkanie 69. zdg 56 173

Dwuosobowy
elektryczność Focha 70. m. 7. zdg 56 174

Pokój
centralne ogrzewanie. elektryczność. Wielka 21. front. m. 5. zdg 56 182

Pokój
jedna dwuosobowy. elektryczność. Kraszewskiego 8. I. prawo. zdg 56 186

Pokój
umeblowany. Focha 15. m. 7. zdg 56 196

Niekrepujący
elektryczność azenka. Stroma 7. m. 7. zdg 56 199

Wierzblicie
46. m. 6. zdg 56 203

Frontowe
słoneczne. Siemirażskiego 2 m. 6. zdg 56 225

Pokój
1-2 panienkom. Jeżycka 34. m. 6. zdg 56 137

Pokój
słoneczny. niekrepujący. elektryczność zaraz do wynajęcia. Mostowa 5 a m. 8. zdg 56 129

Niekrepujący
Plac Nowomileński 5. trzecia wejście ogrodowe mieszkanie 30. zdg 56 107

Dwuosobowy
Śniadeckich 17. m. 6. zdg 56 114

Podgórna
2 a. III. prawo wspólny utrzymaniem 85 panu pani. zdg 56 460

Małżeństwu - panom
frontowy używaniem kuchni. śródmieście. Mostowa 5 mieszkanie 10. zdg 56 451

Pokoik
Słowackiego 34. - 9. zdg 56 453

Niekrepujące
jedno. dwuosobowe utrzymaniem Skarbowska 15. parter lewo. zdg 56 454

Pokój
Św. Marcin 4. m. 7. zdg 56 300

Pokój
elektryczność. centralne zaraz wynajme. Śniadeckich 20 m. 3. zdg 56 311

Pokój
inteligentnemu panu. Plac Nowomileński 5 dom ogrodowy 3 wejście parter prawo. zdg 56 316

25. -
bez pościeli. Kwiatowa 6. m. 3. zdg 56 320

Słoneczny
frontowy. parterowy ul. Grunwaldzka 5. m. 1 od 15. 12. zdg 56 286

Pokój
z ogrzewaniem Niegolewskich 12. mieszkanie 8. zdg 56 213

Pokój
dwuosobowy bez pościeli. elektryczność od 15. wolny Jasna 3. mieszkanie 6. zdg 56 220

Pokój
czysty tania wynajme. Wojciecha 14/15. m. 17. zdg 56 272

Ładny
małżeństwu. Łukowa 7 m. 12. zdg 56 340

Dwuosobowy
Śniadeckich 9. mieszkanie 8. zdg 56 324

Ratajezaka
11 a. m. 94. lepszy i skromny. zdg 56 325

Dwuosobowy
frontowy utrzymaniem. Fr. Ratajezaka 15. m. 3. zdg 56 326

Pokoik
Śniadeckich 11 m. 13. zdg 56 330

Pokój
umeblowany. Ogrodowa 10 m. 3. zdg 56 331

Frontowy
wolny. elektryczność. Starczewska. Śniadeckich 3. zdg 56 339

Centrum
jedno. dwuosobowy. centr. ogrzewanie. lazienka. telefon zaraz. Św. Marcin 45 a m. I. zdg 56 343

Kwiatowa 3
mieszkanie 3 (utrzymaniem). elektryczność telefon. zdg 56 351

Niekrepujący
Mostowa 30 parter. prawo. zdg 56 353

Pokój
umeblowany 1 lub 2 osoby. Pocztowa 15. m. 6. zdg 56 360

Panu
inteligentnemu wspólny. Zielona 3. mieszkanie 3. zdg 56 365

Centrum
dwuosobowy wygodny. utrzymaniem. obiady. Adres Kurjer Poznański zdg 56 295

Dwuosobowy
Mickiewicza 21/25 m. 10. zdg 56 422

Pokój
niekrepujący 1-2 osob. pościel własna. Waly Jadwigi 7. informacja składi. zdg 56 412

Pokój
Skarbowska 8. skrzydło prawe. IV. zdg 56 411

Matejki
60 mieszkanie 1. ładny ciepły. zdg 56 407

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 36 m. 7. zdg 56 463

Pokój
czysty niekrepujący. klatki schodowej lensiemu panu zaraz. Plac Działowy 8. m. 4. zdg 56 425

Przecznica
2 m. 4. obiady. zdg 56 464

Pokoik
20. - Dąbrowskiego 64. m. 11. zdg 56 465

Dąbrowskiego
24 m. 11. elektryczność czysty od 15. zdg 56 466

Pokój
ładny czysty Patrona Jackowiskiego 11 m. 2. zdg 56 471

Kantata
7. m. 10. pokój. zdg 56 531

Małżeństwo
lub 2 osoby. Nowak. Mostowa 26. zdg 56 399

Pokój
Grobła 19. m. 8. zdg 56 397

Pokój
do wynajęcia. Kopernika 10. składi. zdg 56 396

Wspólny
panu Dominikańska 7. m. 8. zdg 4 633

Dwuosobowy
dobrze umeblowany inteligentnym Ogrodowa 11. m. 9. zdg 4 629

Mały
Wodna 17/18. m. 7. zdg 2 627

Niekrepujący
Wielkie Garbary 8. m. 15. zdg 4 625

Pokój
lepszym panom utrzymaniem bez tanio. Wielkie Garbary 36. mieszkanie 18. zdg 4 624

Jedno
dwuosobowy blisko dworca Focha 27 front II. Sypniewska. zdg 4 622

Pokój
niekrepujący na 1-2 osoby. Ul. Działynskich 10. m. 1. zdg 56 481

Pokój
wygodny dla 1-2 osób śródmieściu w kulturalnym domu pierwszorzędnym utrzymaniem lub obiady i laz. tel. oddzielne wejście. Plac Działowy 7 m. 3. zdg 56 433

Dwuosobowy
jeden (utrzymaniem) pianino. Półwiejska 2. m. 6. zdg 56 485

Dwuosobowy
centralnem. Młyńska 3 - 9. zdg 7551-58.208

Pokój
Wierzblicie 30 a m. 4. zdg 56 492

Pokój
kuchnia. centrum wydzierżawi Hoffman. Fabryczna 85 cukiernia. zdg 56 507

12 SZUKA POKOJU

2 pokoi
próżnych ewentl. umeblowanych poszukuje małżeństwo. Kwartał zgóry. Oferty „Par” pod 50.122. zdg 7530-50.12

2
studenci poszukują od stycznia pokoiu. Fortepian. elektryczność okolica Jasnej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 263

Pani
poszukuje pokoiu niekrepującego w śródmieściu ewentualnie z klatki schodowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 117

Dwa pokoje
umeblowane dwuosobowe lazienka używaniem kuchni. centrum poszukwane. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 227

Pokoik
śródmieście własna pościel 15 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 340

13 LOKALE

Rzeźnictwo
dobrze prosperujące z zapędem motorowym mieszkaniami od 1 lutego do wynajęcia. - Akenoja Wronki nr 6884

Mieszkania
2-3 pokojowego i ubikacji nadającej się na założenie rzeźnictwa w dobrym punkcie miasta poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 972

Skład
kolonialny 5 m. m. of Placu Wolności pokój kuchnia towarem maglem i obszernymi piwnkami korzystnie na sprzedaż z powodu zmian rodzinnych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 178

Gniezno
Rynek parter dwa frontowe pokoje na biura (nie prawnicze) do wynajęcia też piwnice. Zgłoszenia Drukarnia Lange. zdg 56 233

Poszukuje
małej ubikacji na warsztat szewski naj. w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 183

Skład
z oknem wystawowym, nadający się na każdą branżę (hurtownie) ewentualnie na skład towarowy. Biura itp. Wiadomości gospodarz Aleje Marcinkowskie 7 m. 6. zdg 56 005

Wynajme
ubikacje fabryczne. parter i piętro. Wielkie Garbary 20. Informacja portier. zdg 56 222

Poszukuje
ubikacji na spokojny przemysł chemiczny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 362

Skład
mieszkaniami próżny właśc. Umińskiego 25 m. 7. zdg 56 408

Dwie
ubikacje na warsztat. Maleckie go 21. zdg 56 532

Piwnicę
na warsztat składnicę centrum tania wydzierżawie. Dolatkowski Słusarska 4. zdg 4 631

Składu
z mieszkaniem poszukuje wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 498

14 DZIERŻAWY

Cegielnia parowa
przy mieście co rok czynna jest od nowego roku do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 982

Ogród
owocowy i plac 2/4 morgi zaraz tania wydzierżawie. Ul. Staszica 23. m. 7. zdg 55 814

Warsztat rzeźniczy
do wydzierżawienia blisko rzeźni. Zgłoszenia Michalski restauracja Dąbrowskiego 39. zdg 56 468

Kawiarnia - piekarnia
w biegu miasto powiatowe od właściciela do wydzierżawienia lub sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 449

Koncesję
na sprzedaż alkoholu wydzierżawie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 4 628

15. LETNISKA I UZDROWISKA

Krynica
pensjonat Belweder. centrum. komfortowy wykwinna kuchnia otwarty dwudziestego grudnia. zdg 56 446

16. OSOBISTE

Przeniosłem
praktykę z Winiar do Poznania plac Śniadeckich 11-13-6. Dr. Bernacki. lekarz homeopata i przyrodnik. zdg 1915-16

22 ROZMAITE

Iwonicz - Zdrój
poleca do kuracji domowej 601 jodobromowa sól 601 kg zł 2,25 Woda mineralna butelka 1,50 zł dać w drogeriach lub od Dyrektora Zdroju. zdg 1 862

Centra
Anodówki oraz wszelkie radio we artykuły R. Rybacki Piekary 24. zdg 7102-48.71

Swędzenie
ciała. oraz wszelkiego rodzaju wyrzut skórne usowa krem Lain-Age (z Kogutkiem). Jest idealny nieszkodliwy kosmetyk. usuwający wady naskórka tak u dorosłych jak i u dzieci. zdg 6 675

Dziurki
okrećte, mierzka, plisowanie. dekretowanie. obciążanie guzików. nadrabianie stóp, hafty, monogramy najtaniej. „Haftopis”. Stary Rynek 10. wejście Kurznoga. Filja Romana Szymańskiego (plac Światokrzyski). zdg 3 523-13.12

Artystycznie ręcznie robione
modne pulow ry. najlepsza wlna. ceny przystępne dla każdej pani. Mostowa 34 m. 9. zdg 56 204

Krawcowa
w dom z 12 dniennie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 171

Obiady
rozmaite 0.60. Św. Marcin zdg 56 228

Wykonuje
hafty artystyczne mierzki. firany wyprawy rysunki akuracie tania. Wielkie Garbary 3 m. 2. zdg 56 116

3,90
czysto wełniane bluzki Ulanki 11,50. Garsonki od 8,50. Poranniki śliczne kolory 12,50. Dziecięce z bliskawiczym zamkiem sweterki od 2,25. Koszule nocne damskie od 2,75. Dzieciece toleto 1,20. Torebki damskie skórkowe nowości 2,75 3,25. prisma 4,50. 6,50. kożłowe 8,50. 12,50. Parasole od 3,75. Taki od 4,50. Pulowery meskie 2,45. 4,50. wełniane deseniowe 7,50. szelki. kranie bielizna największy wybór w mieście. Jadwiga. Podbielska. Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdg 56 301

Pensjonat
poleca pokoje na stałe i dla przejeźdnych. Ceny umiarkowane. - Ratajezaka 40 telefon 55 18. - Ogurkowska zdg 56 321

Detektywne
biuro Greif od 21 lat. Wywiady. obserwacje. dochodzenie. Cieszkowskiego 8. zdg 55 737

Dywany
kunsztownie naprawiamy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 210

23 OŻENKI

Przemysłowiec
inteligentny przystojny posiadający fabrykę wart. 120 000 szuka panny do lat 24 celem ożenku. Panna z odpowiednim majątkiem są prośbą o łaskawe zgłoszenie. Pośrednicy wykluczeni. Rzeźnictwo rodziny mile widziane. Rzeźnictwo traktuje poważnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 124

Kawaler
wysoki szatyn lat 28. posiadający małe przedsiębiorstwo. pragnie poznać łaskawą właścicielką. w celu matrymonialnym. Oferty fotografii Kurjer Pozn. zdg 56 864

Kawaler
lat 30 posiadający majątek 1200 morgi poszukuje żony. dla spłaty pożyczkiwa posag. wymarzony. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 452

Panna
lat 36 przystojna gospodarna 4 tys. gotówki widuje za przedniaka etatowego lub przemysłowca z pewnym utrzymaniem. Zgłoszenia tylko poważne solidnych panów szlachetnego charakteru. Dyskretna zapewniona. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 516

24 NAUKA

Kroju
damskich mód wywaza. gwarancja pannie otrzymają patent kroju czyn. Dyplomowany mistrz Jan Łowski Kreta 28. zdg 55 005

Française
échangéant leçons pour chambre. Offres Kurjer Poznański zdg 55 890

Profesor
zinnajum udziela lekcji matematyki i fizyki. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 986

Doktoraty
i studia akademickie droga specjalnych kursów. Dyplomy przy ukończeniu studiów. International Academic Bureau Etablissement Iris 22 rue St. Augustin. Paris 2e France. zdg 763

Kursy Tańców Szczurkówny
Pocztowa 23. parter Zgłoszenia każdego czasu. zdg 56 096

In Mari Via Tua
Przeżyłość Polski leży nad morzem. Twoja również. Nie porzucając dotychczasowego zajęcia możesz przystąpić do 6-cio miesięczny kurs nauk handlowo-morskich i poprawić swój byt. Zadań niezwłocznie prospektów. Akademia Handlu Morskiego w Gdyni. zdg 56 455

25 MUZYKA

Kursy organistowskie
pod kierownictwem profesorów Posadowskiego i Chmielewskiego własny internet. Instrumenty do ćwiczeń. Kancelaria. Pocztowa 31 a. od 10-11. zdg 56 130

Kto
udzieli szybko i starannie lekcji gry na fortepianie. Zgłoszenia podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 56 404

Trio
lub kwartet pierwszorzędne wolne 1. 1. 33. Pianista. akordion - śpiew dy. soli. różne Austr. Oferty Kapelmistrz Września Hotel Biały Orzeł. zdg 6924

Piano
wypożycze. Wierzblicie 15. mieszkanie 22. zdg 56 466

26 ROZRYWKA

100% dźwiękowy
Z rozkazu Księżniczki Liljana Harvey Henry Garat w Kinie Wileona Łazarz. zdg 56 111

Kino „Orzeł”
„Zrabowane Złoto” Wilian Boyd Ryszard Arlen. zdg 56 812

Synowi
na gwiazdke oryginalne wieczne pboro z księgami. Wilaks. Podgórnej 10 i Focha 43. zdg 54 863

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Bufetowa
dzielnia poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 964

Ogrodnik - słuźący
kawaler lat 26 obeznany dobrze w swym zawodzie z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1 stycznia lub później Łaskawe oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdg 54 873

Student farmacji U. P.
z egzam. wojew. syn właściciela apteki. poszukuje zastępstwa od 15. 12. ew. 10 i 33 lub krótsze. Oferty Kurjer Pozn. zdg 19

Służący - szofer
konaty z dobrem świadectwem, trzeźwy, sumienny poszukuje posady zaraz lub później zwolniony z powodu redukcji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 205

Krawcowa
poszukuje posady w szwalni. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 56 218

Posługi
dwa razy tyg. dniowo lub 3 godz. dziennie poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 912

Posługi
poszukuje. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 56 274

Panienska
z lepszej rodziny szuka posady uczennicy w zakładzie piekarskim z utrzymaniem od 1. 1. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 56 323

Panienska
poszukuje posady haft i szywie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 482

Posługi
poszukuje lub sprzątania czysta, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 378

Robotnik
poszukuje pracy kaucja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 387

Krawcowa
szyje, haftuje, wykonuje wszystko z wlny, szuka pracy w domu, poza dom. Łaskawe oferty ujmijcie proszę Kurjer Pozn. zdg 56 388

Służąca
dobrem gotowaniem, uczciwa, pracowita, poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 406

Inteligentna
panienka z dobrym szkła posady za bonę lub wyręczycielkę. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 56 514

Inkasant woźny
sumienny trzeźwy, dobrymi świadectwami przyjmie posade. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 525

Wychowawczwi
dobre francuskie, zajmie się dziećmi popołudniu. Oferty „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod 58, 203. Pg 7 548-58, 203

Pończosznarka
samodzielną poszukuje posady od zaraz lub 15 12, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 480

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Pani Prezesowa”.

Teatr Wielki (Opera): Dziś „Dziewczę z Holandji”.
Środa, 14. 12. „Niziny”.
Czwartek, 15. 12. „Dolly” — poraż ostatni. Ceny niższe.
Piątek, 16. 12. „Dziewczę z Holandji”.

Teat Nowy: Dziś — „Zbyt prawdziwi aby było dobre”.
Środa, 14. 12. „Zbyt prawdziwi aby było dobre”.
Czwartek, 15. 12. „Zbyt prawdziwi aby było dobre”.
Komedja Muzyczna: — Dziś Teatr nieczynny.

Środa, 14. 12. „Najpiękniejsza z kobiet”.
Czwartek, 15. 12. „Najpiękniejsza z kobiet”.
Teatr Narodowy: Środa, 14. 12. „Azja” (we Wrześni).

Kina Apollo i Metropolis
to rekord taniości i dobrych programów.
dg 1850

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Nocna Przygoda”.
Apollo: „Afyka mówi”.
Corso: „Handlarze żywym towarem” oraz „Zdobycy Złota”.
Colosseum: „W sidłach przestępcy” oraz „Targ Niewolników” z Micky Mous.
Metropolis: „Tajemnica Gwiazdy Filmowej”.
Muza: „Światła Wielkiego Miasta”.
Oaza: „Upiór Paryża”.
Orzeł: „Zrabowane Złoto”.
Odeon: „Flip i Flap w nocnej eskapadzie”.
Roxy: „Tancerz za pieniądze”.
Renaissance: „Obława w Paryżu”.
Sfinks: „Rozwódka” i komedja „Z Naszą bandą”.
Słońce: „Jasnowłosy Sen”.
Tecza: „Niebieski Motyl”.
Wilsona: „Z rozkazu księżniczki”.

Urządnic gospodarczy
trzydziestoletni z praktyką w majątkach buraczano - hodowlanych poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 337

Kucharz
kawaler poszukuje posady w restauracji lub majątku. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 501

Sierota
poszukuje posady do prac domowych zaraz lub 15. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 502

Szukam
posługi za pokój. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 279

Krawcowa
pierwszorzędna, szyje biegle, elegancko szuka pracy po domach. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 938

Pomocnik złotniczy
w krytycznym położeniu szuka posady zaraz. Miejscowość obojetna. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 55 943

Szukam
posługi przed lub po południu od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 095

Emeryt
kolej, szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 55 858

Koldry
przerabiam, posyłam Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdg 55 393

Sklepowy
cztero letnia praktyka poszukuje posady kierownika lub sklepowego kaucja na życie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 563

Sierota
poszukuje posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 590

Magistra farm.
poszukuje bezpłatnej praktyki w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 671

Istniejąca od r. 1872 renomowana w Poznaniu firma

Bracia Miethe

właśc. M. KACZMAREK

POZNAN, ulica Gwarna nr. 8 — Telefon 31-01

polecia z okazji 60-letniego jubileuszu istnienia firmy

na gwiazdkę

pierniki (tylko wyborowe)
marcepany z najlepszej miodowej masy, ziemniaczki,
herbatniki, owoce, serca i torty marcepanowe,
piękne ozdoby choinkowe, figurki z czekolady i marcepanu, czekoladki znane z dobroci.

Towar zawsze świeży i tylko pierwszorzędny — w wielkim wyborze po cenach najniższych.

Sierota
porządna uczciwa szuka posady dobrimi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 512

Dwie siostry
siostry z porządnej rodziny, lat 19 i 21 poszukują posady z dobrem gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 232

Dziewczyna
czysta uczciwa, młodzież poszukuje posady do dzieci lub lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 162

Maturzystka
uboga, uczciwa, poszukuje zajęcia w przedsiębiorstwie przemysłowym handlowym lub jakiegokolwiek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 890

Praczką
Czysto, pierze. Strzałowa 7, mieszkanie 11. zdg 55 824

Dziewczyna
uczciwa pracowita poszukuje posady z praniem od 15. 12. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 936

Praczką
szuka prania. Kokotkiewicz, Półwiejska 30. zdg 55 885

Posługaczka
z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 55 959

Krawcowa
rutynowana, zna dobry krój szuka posady poza dom. Oferty Kurjer Pozn zdg 56 013

Uczciwa
czysta, wiek średni szuka posady do gotowania i do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 638

Krawcowa
samodzielną szuka pracy po domach. Dobre polecenia. Wierzbicice 26, m. 4. zdg 55 319

Ogrodnicze Zakłady Handlowe!
Który z zakładów poznańskich chce mieć sliczne chryzantemy, gwoździki cyklameny itd? Znam również prace bukieciarską. — Pierwsze 3 miesiące mogę pracować bez pensji. Przyjmie posadę od zaraz lub 1 stycznia. — Biała koło Bielska Lipsera 590, Stanisławski. ng 6 885

3-5000 zł

kaucji, gotówki, stawi kupiec rzutki, lat 38, były dyrektor poważnej fabryki, będący obecnie na bardzo zaufanym stanowisku — przyjmie posadę, — przedstawicielstwo — lub przystąpi do spółki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 17 078.

Krawcowa
potrzebna zaraz dom Wlkow-ska, Marcin 53. zdg 56 508

Panienska
do składu piekarskiego potrzebna. Wymagana praktyka. Adres Kurjer Pozn. zdg 56 290

Fryzjerka
na pensje i 2 pomocników. Zgłoszenia Ostrowek 15 (Śródka). zdg 56 273

Ekspedjentka
do cukierni z kaucja potrzebna. Półwiejska 33 zdg 56 269

Fryzjerka
kursistka uczennica zaraz lub później potrzebna do pierwszorzędnego zakładu, odpowiedź znaczek. Matejki 7. zdg 56 028

Fryzjerka
na stałe. Wrocławska 30. zdg 56 282

Nianie
kwalifikowana lub higienistka, średnim wieku Małopolanke do niemożliwa poszukuje zaraz. — Zgłoszenia z warunkami Kurjer Poznański zdg 56 217

Ekspedjentki
dwie potrzebne towary krótkie. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 300

Bufetowa
z kaucja potrzebna zaraz. Adres Kurjer Pozn. zdg 56 329

Pomocnik
handlowy z branży żelaza, obeznany dokładnie z książkowością od 1. 1. 33 potrzebny. Do zgłoszenia należy koniecznie poiać wymaganą pensje i odpisy świadectw które się nie zwraca. — Znaczki na odpowiedź nie dołączaj, ponieważ na zgłoszenie nie uwzględnione się nie odpowiada. L. Niszek Rawicz. zdg 56 344

Inteligentna
panienka do trzech dzieci (6, 7 lat) potrzebna od 1 stycznia na prowincje. Oferty z dołączeniem świadectw Kurjer Pozn. zdg 56 209

Przedstawicielstwo
przyjme jakiegokolwiek branży na zachodnie powiaty woj. Łódzkiego J. Frykowski, Komin, skrzynka pocztowa 8. zdg 56 235

Wspólniczki
do pewnego przedsiębiorstwa pożyczka 1000 zł. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 56 520

Eelwka
do nauki gotowania potrzebna z gwarancją. Kramarska 9 m. 1. zdg 56 526

Niemke
popołudnie, podana, freblanka. Grobla 13, m. 6. rg 4 619

Samodzielną
ekspedjentka z branży piekarsko-cukierniczej z kaucja 300 zł może się zgłosić. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 56 484

Dziewczyna - kucharka
potrzebna. Restauracja Woźna 1 zdg 56 487

Fryzjer pierwszorzędny
damski potrzebny zaraz, posada stała. Gdynia Zakład fryzjerski „Słońce”. ng 6926

Uczennica
inteligentna potrzebna. Zgłaszaj się skład papieru „Ad Astra” 27, Grudnia 12. zdg 56 491

Panienska
do jadalni kaucja 500 zł. posada stała. Adres wskaże Kurjer Pozn zdg 56 513

Gospoia
samodzielną bez dyspozycji do samotnej osoby mającej kuchnię warszawskiej pieczenia ciast legumin wymarana od 15. Zgłoszenia między 9 a 11 Słowackiego 29 Jedlicki 1 piętro. zdg 56 595

Kucharz
może się zgłosić podać warunki i kopie świadectw. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 421

Poszukuje
dziewczyny do wszystkiego. Poznańska 3/10, piekarnia. zdg 56 467

Bufetowa
samodzielną z obsługą gości i dobrą prezentacją zaraz potrzebna. Odpis świadectw. Gastronomia, Rawicz. zdg 56 449

Dziewczyna
czysta, dobrze polecona samodzielną gotowaniem. Skład cukrów. Półwiejska 30. zdg 56 519

Chłopak
ukończonych lat piętnastu potrzebny mieszkaniu 20 zł. Zgłaszać się Redakcja Włoszianka, Kramarska 19/20. zdg 56 334

Fryzjera
do prowadzenia interesu z kaucja i fryzjerka. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 332

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz. Płachta, Kolejowa 14. zdg 56 357

Fryzjerka
manicurzystka stała posada. — Grunwaldzka 13. zdg 56 347

Pomocnik
do kolonialn: potrzebny wymagana kaucja 2000. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 56 436

Młynarz
kawaler potrzebny wymagana kaucja 3000. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 56 436

IDEALNE W UŻYCIU SA H.ŻAKA.

PRZEMYSŁAWKA WODA KOLONSKA MYDŁO

Siodlarz - tapicer
dzielny po wojskowej, lat 25, dobrze obeznany we wszelkich pracach, pracowity, uczciwy, prosi PP. mistrzów o stałą pracę od 1. 1. 33. Przyjmie także prace jako siodlarz dominiálny. Dobre referencje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 139

Kierownik tartaku
wermistrz - placowy z 28 letnią praktyką, montowaniem, prowadzeniem maszyn tartacznych — brakowaniem drzewa według uśansu berlińskiego angielskiego, eksploatacje lasu, zaniebany tartaki doprowadzają do największej wydajności, poszukuje posady. — Rybicki, Gniezno Rynek Bożnanski 8. zdg 56 126

Magistra
farmacji z dłuższą praktyką szuka posady lub zarządu. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 109

Zegarmistrzowski
pomocnik pewny pracownik 15 lat praktyki szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 440

Praczką
uczciwa szuka prania. Podgórna 8, suterena m. 4. zdg 56 307

Osoba
uczciwa, pracowita obeznana w gospodarstwie domowym poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia: Podgórna 8, m. 4. zdg 56 309

Gastronom
do destylacji lub za bufet ewentl. na rachunek. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 263

Dziewczyna
uczciwa, skromna poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 141

Ogrodnik - bartnik
lat 28, 10 lat praktyki, wiadomości fachowe, kwaciarstwo donieczkowe, hodowanie warzywa pod szkłem i na gruncie szkol-karstowe, dobrze polecony poszukuje posady zaraz lub później. Oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdg 55 986

Szukam
jakiegokolwiek pracy lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 786

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od 15. 12. Oferty Kurjer Pozn zdg 55 831

Praczką
sumienna, czysto pierze. Oferty Kurjer Pozn zdg 55 830

Szofer
inteligentny szuka posady Oferty Kurjer Pozn zdg 51 723

Samodzielną
gospoia - kuch rka pracowita w lepszych domach, świadectwa bardzo dobre, poszukuje posady od 1. 1. 33. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 56 100

Biuralista
władający językiem polskim niemieckim poszukuje posady magazyniera branży żelaza lub podobnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 803

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami samodzielną gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego od 15. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 887

Krawczyni
rutynowana szuka pracy w domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 026

Pomocnik
branży kolonialn. delikatesowej ostatnio magazynier, poszukuje posady od 1. 1.—15. 1. Okolica obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 983

Leśnik
znajomością tartaczna 32 lata, żonaty bezdz. dobrze obeznany w swym zawodzie, dobr swiad, poważne referencje, poszukuje jakiegokolwiek posady od 1. 1. 33. ewentl. od 1. 4. 33. Łaskawe zgłoszenia uprasza pod L. Krajewski Glinno, pow. Nowy Tomisz zdg 55 984

Biegła
inteligentna, uczciwa, 1. 18, poszukuje posady ewelk: zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 55 364

Gospodyni
poszukuje posady, pracowita, oszczędna, do wszystkiego, możliwy wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 677

Panienska
z dobrego domu szuka posady zaraz jako pomocnika piekarska małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 55 518

Panienska
porządnych rodziców, lat 17, poszukuje nauki w jakiegokolwiek branży celem wyuczenia się od 1. 1. 33. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 55 655

28 WOLNE MIEJSCA

Szukam
10 tys. zł dam pierwszorzędna posadę biurową, zastaw hip. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 55 927

Biuralistka
do wszelkich prac biurowych, pisząca biegle maszyną, potrzebna zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 262

Dziewczyna
do wszystkiego uczciwa, z dobrymi świadectwami, najchętniej potrzebna. Danecka, Focha 79. zdg 56 179

Uczennica
potrzebna, Fryzjer, Pręcznica 7. zdg 56 457

Uczennicę
lub początkującą maszynistkę poszukuje na bezpłatną praktykę, po praktyce pensja. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 322

Uczeń
rzeźnicki może się zgłosić. Wincenty Zajac, Krzyżowa 3, tylko po południu. zdg 56 212

Posługaczka
calodzienna z gotowaniem od 15. 2. Ratajczaka 19, skład. zdg 56 280

Służąca
samodzielną do wszystkiego, do dobrego poleceniem od 15 grudnia. Adres Kurjer Poznański zdg 56 346

Starsza
uczciwa służąca umiejająca smacznie gotować potrzebna od 15 12. do samotnego pana Oferty z odpisem ostatnich świadectw do Kurjera Pozn zdg 56 462

Humor zagraniczny

Logika.
— Czemu chcesz się rozwieść z żoną?
— Bo się z sobą nie zgadzamy.
— Ale na czym polega ta niezgoda?
— Bo ja chcę rozwodu, a ona nie.
(Le Rire Paryż) S. F.

Przedpłata na miesiąc grudzień 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-tamowej 25 gr. na stronie 4-tamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 50 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczными 200 gr. od 1-tamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania wieczornego „drobne” do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne” do godz. 12, wiekze dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówekowych): słowo nagłówekowe (tuste) 26 gr. każde, dalsze słowo 16 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstała wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3521, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072. filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.